

ONDERWIJSMETER 2005

ONDERWIJSMETER 2005

O N D E R
N C S U M
L T U U R
N E T E M
S C H A P

Dit is een publicatie van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Publicatie Barbara Kuethe / Leo Wijnhoven
Vormgeving JB&A Raster, Delft
Druk DeltaHage bv, Den Haag
Uitgave augustus 2005

Zie ook <http://www.minocw.nl/onderwijs/publicaties.html>

Onderwijsmeter 2005

Onderwijsmeter 2005

augustus 2005

drs. Leontien van Oord
drs. Robert Wendte
ir. Paulien Schieven

Een onderzoek in opdracht van het **Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap**, te **Den Haag**.

© AUTEURSRECHT VOORBEHOUDEN.

- Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, digitale verwerking of anderszins, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.
- Voor nadere toelichtingen en/of verzoeken om exemplaren van dit rapport kunt u zich wenden tot het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

Voorwoord

Voor het zevende achtereenvolgende jaar is het onderzoek de Onderwijsmeter uitgevoerd. Met de Onderwijsmeter wordt in opdracht van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap jaarlijks de mening gepeild van de Nederlandse bevolking en van ouders met kinderen in het basisonderwijs en voortgezet onderwijs.

Nederlanders zijn ondervraagd over het basisonderwijs, het voortgezet onderwijs, het middelbaar beroepsonderwijs en het hoger onderwijs in het algemeen. Ouders zijn ondervraagd over het basisonderwijs en het voortgezet onderwijs dat hun kind volgt. De groep ouders met kinderen in het middelbaar beroepsonderwijs, vorig jaar nog onderdeel van de steekproef, is dit jaar komen te vervallen.

Net als voorgaande jaren is er ook dit jaar aandacht besteed aan de beleidskernpunten onderwijskwaliteit, leraren, beroepsonderwijs en hoger onderwijs, de betrokkenheid van ouders bij de school van hun kind, de verantwoordelijkheden binnen het onderwijs en autonomie van scholen en onderwijsinstellingen.

De Onderwijsmeter 2005 is uitgevoerd door MarketResponse Nederland en The SmartAgent Company. Vanuit het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap is de meting begeleid door Barbara Kuethe en Nicole Hack.

Leusden, augustus 2005

Leontien van Oord
Robert Wendte
Paulien Schieven

Inhoudsopgave

1.	SAMENVATTING	5
1.1.	BELANG EN BEOORDELING VAN ONDERWIJS(BELEID)	5
1.2.	BEOORDELING KWALITEIT ONDERWIJS EN LERAREN	5
1.3.	SECTORSPECIFIEKE TRENDS	6
1.3.1.	Wat speelt er in het basisonderwijs?	6
1.3.2.	Wat speelt er in het voortgezet onderwijs?	7
1.3.3.	Wat speelt er in het middelbaar beroepsonderwijs	9
1.3.4.	Wat speelt er in het hoger onderwijs?	9
1.4.	LERARENBELEID	10
1.5.	AUTONOMIE VOOR SCHOLEN	11
1.6.	VERSCHILLEN TUSSEN ALLOCHTONE OUDERS EN AUTOCHTONE OUDERS.....	11
2.	ONDERZOEKSOMSCHRIJVING	13
2.1.	ACHTERGROND EN DOELSTELLING	13
2.2.	OPZET EN UITVOERING VAN HET ONDERZOEK	13
2.2.1.	Steekproefkader en steekproef	13
2.2.2.	Methode van dataverzameling	14
2.2.3.	Trendbreuk 2003	15
2.2.4.	Respons	15
2.2.5.	De vragenlijst	15
2.2.6.	De rapportage	16
2.3.	ANALYSES	17
3.	ALGEMEEN BEELD ONDERWIJS	19
3.1.	SAMENVATTING	19
3.2.	BELANG VAN HET ONDERWIJS.....	23
3.2.1.	Ook zonder diploma's kun je het ver brengen in de maatschappij	23
3.2.2.	Bereidheid om meer belasting te betalen voor de verbetering van onderwijs	24
3.2.3.	Mate waarin men op de hoogte is van het onderwijs.....	25
3.3.	BEOORDELING VAN HET ONDERWIJS	27
3.3.1.	Rapportcijfers kwaliteit onderwijs	27
3.3.2.	Rapportcijfers kwaliteit leraren	28
3.3.3.	Welke kant gaat het op met het onderwijs?	29
3.4.	SUCCESFACTOREN EN ZORGPUNTEN	30
3.4.1.	Succesfactoren (spontaan)	30
3.4.2.	Zorgpunten (spontaan)	34
3.5.	AANDACHT VOOR PROGRAMMAONDERDELEN	38
3.6.	GROTE EN KLEINE SCHOLEN	43

4.	ouders over de school van hun kind	45
4.1.	SAMENVATTING	45
4.2.	MATE WAARIN OUDERS OP DE HOOGTE ZIJN	49
4.3.	BETROKKENHEID BIJ DE SCHOOL VAN HET KIND	50
4.3.1.	Pro-actieve houding van de school	50
4.3.2.	Actieve betrokkenheid van ouders.....	52
4.4.	KWALITEIT EN INHOUD VAN HET ONDERWIJS VAN HET KIND	54
4.4.1.	Rapportcijfers kwaliteit onderwijs kind.....	54
4.4.2.	Succesfactoren en zorgpunten (spontaan)	55
4.4.2.1	Succesfactoren (spontaan).....	55
4.4.2.2	Zorgpunten (spontaan).....	57
4.4.3.	Beoordeling zorgpunten.....	60
4.4.4.	Tevredenheid over aandachtsgebieden van de school.....	65
4.4.4.1	Aandacht voor verschillende aspecten van de school	65
4.4.4.2	Aandacht voor programmaonderdelen	70
4.5.	ORGANISATIE VAN HET ONDERWIJS	74
4.5.1.	Lesuitval	74
4.5.2.	Onderwijsondersteunend personeel	75
5.	HET LERAARSHIP	77
5.1.	SAMENVATTING	77
5.2.	WAARDERING VOOR HET BEROEP VAN LERAAR.....	79
5.3.	OVERWEGEN ZELF LERAAR TE WORDEN	81
5.4.	REDENEN VOOR AFWIJZEN VAN HET LERAARSHIP	82
5.5.	BEOORDELING VAN LERAREN (RAPPORTCIJFER).....	83
6.	BEROEPSONDERWIJS EN HOGER ONDERWIJS.....	85
6.1.	SAMENVATTING	85
6.2.	VOORBEREIDEND MIDDELBAAR BEROEPSONDERWIJS (VMBO)	87
6.2.1.	Mening over het VMBO	87
6.2.2.	Welke spontane associaties roept de naam VMBO op	89
6.3.	MIDDELBAAR BEROEPSONDERWIJS	91
6.3.1.	Mening over het middelbaar beroepsonderwijs.....	91
6.3.2.	Invoeren van de prestatiebeurs in het middelbaar beroepsonderwijs	93
6.3.3.	Het geschatte aandeel Nederlanders met een beroepsopleiding	94
6.3.4.	Voorkeur vooropleiding voor het MBO	95
6.4.	HOGER ONDERWIJS.....	97
6.4.1.	Mening over het hoger onderwijs.....	97
6.4.2.	Geschat aandeel Nederlanders met een opleiding in het hoger onderwijs	98
6.4.3.	Voorkeur vooropleidingen hoger onderwijs	99
6.5.	VORMGEVING LOOPBAAN	101

<u>7.</u>	<u>VERANTWOORDELIJKHEDEN EN AUTONOMIE</u>	<u>103</u>
7.1.	SAMENVATTING	103
7.2.	VERANTWOORDELIJKHEDEN.....	106
7.2.1.	Verdeling verantwoordelijkheden volgens Nederlanders.....	106
7.2.2.	Verdeling verantwoordelijkheden in het basisonderwijs.....	108
7.2.3.	Verdeling verantwoordelijkheden in het voortgezet onderwijs.....	110
7.3.	AUTONOMIE	113
7.3.1.	Autonomie volgens Nederlanders.....	113
7.3.2.	Autonomie in het basisonderwijs	114
7.3.3.	Autonomie in het voortgezet onderwijs.....	115
<u>8.</u>	<u>BIJLAGEN.....</u>	<u>117</u>
<u>1.</u>	<u>DEFINITIES VARIABLEN</u>	<u>II</u>
<u>2.</u>	<u>ONDERZOEKSVERANTWOORDING</u>	<u>IV</u>
2.1.	OPZET EN METHODE	IV
2.2.	VRAGENLIJST	IV
2.3.	UITVOERING VAN HET ONDERZOEK	V
2.4.	STEEKPROEF.....	V
2.5.	RESPONSEVERANTWOORDING	VII
2.6.	VELDWERK.....	VIII
2.7.	WEGING.....	VIII
2.8.	BETROUWBAARHEID EN NAUWKEURIGHEID.....	IX
<u>3.</u>	<u>VERSCHILLEN TUSSEN SUBGROEPEN</u>	<u>I</u>
<u>4.</u>	<u>TABELLEN</u>	<u>I</u>
<u>5.</u>	<u>NOMOGRAM.....</u>	<u>LXVII</u>

1. Samenvatting

1.1. Belang en beoordeling van onderwijs(beleid)

- Nederlanders blijven het belang van onderwijs inzien: volgens de meeste Nederlanders is een diploma een voorwaarde om het in de maatschappij ver te kunnen brengen.
- Desondanks is nog steeds slechts drie op de tien Nederlanders bereid meer belasting te betalen voor verbetering van het onderwijs.
- Men blijft kritisch over de ontwikkeling van het onderwijs in Nederland: net als vorig jaar vinden ongeveer vier op de tien Nederlanders dat het de verkeerde kant opgaat met het onderwijs in Nederland.
- Een ruime meerderheid van de Nederlanders vindt het belangrijk om met een vergoeding van de werkgever of de overheid mogelijkheden te krijgen opleidingen of cursussen te volgen om hun loopbaan vorm te geven; men houdt hiervoor vaker de werkgever verantwoordelijk dan de overheid.

1.2. Beoordeling kwaliteit onderwijs en leraren

Nederlanders en ouders hebben met een rapportcijfer een algemeen oordeel over de kwaliteit van het onderwijs en de leraren gegeven.

- Nederlanders zijn het meest positief over de kwaliteit van het wetenschappelijk onderwijs, gevolgd door het hoger beroepsonderwijs en het basisonderwijs. Het VMBO krijgt de laagste beoordeling, maar wel een voldoende.
- De kwaliteit van het middelbaar beroepsonderwijs en het wetenschappelijk onderwijs wordt iets lager (niet sign.) beoordeeld door Nederlanders dan in 2004.
- Leraren in het basisonderwijs krijgen dit jaar de hoogste beoordeling van Nederlanders, gevolgd door leraren in het wetenschappelijk onderwijs en het hoger beroepsonderwijs. Docenten in het voortgezet onderwijs en daarbinnen docenten in het VMBO krijgen dit jaar het laagste cijfer, maar wel een voldoende.
- De beoordeling van de kwaliteit van basisschoolleraars is iets hoger (niet sign.) ten opzichte van vorig jaar. Ook de beoordeling van docenten in het HBO is licht gestegen (niet sign.). Daar tegenover staat dat Nederlanders docenten in het voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs dit jaar een enigszins lager (niet sign.) rapportcijfer geven.
- In het algemeen is sinds 2000 een dalende trend waarneembaar in de beoordeling van de kwaliteit van het onderwijs door Nederlanders. De beoordeling van leraren is over de jaren heen stabiel.
- Ouders beoordelen de kwaliteit van de school en de leraren van hun kind (nog steeds) hoger dan Nederlanders. Deze beoordeling is stabiel door de jaren heen.
- De hoogste (en licht gestegen) rapportcijfers van ouders zijn voor de kwaliteit van scholen en leraren in het basisonderwijs. De beoordeling van zowel de kwaliteit van scholen

als leraren in het voortgezet onderwijs en daarbinnen in het VMBO daalt licht (niet sign.). Het VMBO krijgt op beide aspecten ook van ouders de laagste cijfers.

1.3. Sectorspecifieke trends

Nederlanders en ouders hebben aangegeven welke specifieke succesfactoren en zorgpunten spelen binnen het onderwijs¹. Daarnaast hebben zij hun oordeel gegeven over het onderwijs aan de hand van hun tevredenheid over de aandacht voor programmaonderdelen en aspecten. Opvallend bij deze resultaten is dat een aantal succesfactoren eveneens als zorg of aandachtspunt wordt aangemerkt. Klaarblijkelijk spelen deze zaken, zoals onder andere individuele begeleiding van leerlingen een belangrijke rol bij de beoordeling van het onderwijs.

1.3.1. Wat speelt er in het basisonderwijs?

Volgens Nederlanders

- Nederlanders noemen spontaan als voornaamste succesfactor in het basisonderwijs de individuele begeleiding op scholen. Ongeveer twee op de tien Nederlanders is hier positief over. Het staat tegelijkertijd op de agenda van zorgpunten voor Nederlanders.
- Een tweede succesfactor in het basisonderwijs, dat ongeveer een tiende van de Nederlanders spontaan noemt, is de aandacht voor vaardigheden zoals zelfstandigheid, je kunnen uiten en zelfontplooiing.
- Een meerderheid van de Nederlanders is, net als in voorgaande jaren, eveneens positief over de aandacht voor programmaonderdelen zoals ICT, creativiteit en basisvaardigheden.
- Nederlanders willen daarentegen juist meer aandacht voor gedragsgerelateerde onderwerpen in het basisonderwijs. Eén op de vijf Nederlanders noemt gedragsproblemen, net als in 2004, spontaan als voornaamste zorgpunt. Vergelijkbaar met voorgaande jaren heeft tweederde tot driekwart van de Nederlanders het gevoel dat de aandacht voor programmaonderdelen als waarden en normen, persoonlijke ontwikkeling en sociale vaardigheden tekortschiet.
- Ook het aantal allochtone leerlingen op school is volgens Nederlanders een punt van zorg in het basisonderwijs; ongeveer één op de tien noemt dit spontaan. Respondenten die zich hierover zorgen maken geven aan dat het niveau op school hierdoor mogelijk omlaag gaat en dat er minder aandacht is voor autochtone leerlingen. Voor de spreiding van allochtone leerlingen houdt men vooral de overheid verantwoordelijk.
- Voor de meeste van de aan hen voorgelegde aspecten houden Nederlanders de *school* primair verantwoordelijk. Deze aspecten zijn: gedragsproblemen, de kwaliteit van het onderwijs, de aansluiting van het basisonderwijs op het voortgezet onderwijs en het behalen van een startkwalificatie. Nederlanders houden *ouders* juist hoofdvast verantwoordelijk voor zaken als waarden en normen en de betrokkenheid van ouders bij de school van het kind.

¹ Ouders en Nederlanders hebben in een open vraag de belangrijkste succesfactoren en zorgpunten benoemd (=spontaan), ouders en Nederlanders hebben daarnaast per sector een lijst met zorgpunten beoordeeld (=geholpen).

Volgens ouders

- Ouders zijn in het algemeen positiever over het basisonderwijs dan Nederlanders. Een ruime meerderheid van de ouders vindt dat er op de school van hun kind voldoende aandacht wordt besteed aan de voorgelegde aspecten en programmaonderdelen. Wel neemt de gemiddelde tevredenheid licht af.
- Ouders zijn het meest positief over de persoonlijke en individuele begeleiding van hun kinderen; een kwart van de ouders noemt dit spontaan als succesfactor in het basisonderwijs. Anderzijds blijven ouders zich (zowel spontaan als geholpen) zorgen maken over de grootte van de klassen en blijven ouders zich zorgen maken over het gebrek aan individuele aandacht voor leerlingen.
- Opvallend is dat een groeiende groep ouders vindt dat er inmiddels voldoende aandacht wordt besteed aan waarden en normen op de school van hun kind. Het aspect waar de meeste ouders meer aandacht voor vragen blijft persoonlijke ontwikkeling.
- Relatief veel ouders (ruim de helft) blijven zich, net als Nederlanders, zorgen maken over gedragsproblemen. In 2004 was deze groep ouders aanmerkelijk groter.
- Over het lerarentekort maakt krap de helft van de ouders zich zorgen. Tussen 1999 en 2003 was dit nog zo'n driekwart van de ouders. Voor (oplossingen voor) het lerarentekort wordt de overheid primair verantwoordelijk gehouden.
- Een opkomend zorgpunt onder ouders is de werkdruk voor leraren in het basisonderwijs: ongeveer de helft van de ouders maakt zich hier zorgen over.

1.3.2. Wat speelt er in het voortgezet onderwijs?

Volgens Nederlanders

- Volgens Nederlanders is de belangrijkste succesfactor in het voortgezet onderwijs de aandacht voor vaardigheden zoals zelfstandigheid, jezelf kunnen uiten en zelfontplooiing. Daarnaast zijn Nederlanders vooral te spreken over de aandacht die in het voortgezet onderwijs aan ICT wordt besteed.
- Een meerderheid van de Nederlanders wil, net als in 2004, juist meer aandacht voor gedragsgerelateerde aspecten zoals sociale vaardigheden, waarden en normen, orde, netheid en discipline en persoonlijke ontwikkeling.
- Als voornaamste zorgpunt in het voortgezet onderwijs noemen Nederlanders spontaan gedragsproblemen van leerlingen. Hiervoor houdt men meestal de school primair verantwoordelijk.
- Een ander belangrijk spontaan genoemd zorgpunt van Nederlanders blijft de veiligheid op school.
- In het algemeen zijn Nederlanders kritischer over het voortgezet onderwijs dan over het basisonderwijs. Vaker wordt om meer aandacht voor programmaonderdelen zoals orde, netheid en discipline, sociale vaardigheden en persoonlijke ontwikkeling gevraagd.

Volgens ouders

- Net als in het basisonderwijs zijn ouders in het voortgezet onderwijs gemiddeld genomen positiever dan Nederlanders. Zij noemen ook spontaan de aandacht voor vaardigheden zoals zelfstandigheid, jezelf kunnen uiten en zelfontplooiing als voornaamste succesfactor in het voortgezet onderwijs.
- Evenveel ouders noemen daarnaast individuele begeleiding als positief punt. Echter, voor de helft van de ouders is dit eveneens een zorgpunt in het voortgezet onderwijs. Het tekort aan personeel wordt wel minder vaak (sign.) dan in voorgaande jaren als zorgpunt genoemd. Toch blijven ruim zes op de tien ouders zich hier zorgen over maken.
- De meeste ouders zijn tevreden over de hoeveelheid aandacht die de school besteedt aan de verschillende programmaonderdelen. Toch is over de gehele linie de tevredenheid afgenomen. Voor de programmaonderdelen feitenkennis, zelfstandig kunnen werken en zelf kennis verwerven willen significant meer ouders aandacht dan vorig jaar. Het aspect waar de meeste ouders dit jaar meer aandacht voor vragen is sociale vaardigheden.
- Gedragsproblemen noemen ouders, net als Nederlanders, spontaan als voornaamste zorgpunt. Dit is een probleem waarvoor zij de school primair verantwoordelijk houden. Een substantieel deel van de ouders merkt tevens lesuitval en de kwaliteit van de leraren als zorgpunten aan. Ook voor dit laatste zorgpunt houdt men vooral de school verantwoordelijk.
- Ouders noemen de veiligheid op school dit jaar aanzienlijk minder vaak spontaan als zorgpunt dan vorig jaar. Een zeer ruime meerderheid van de ouders vindt dat de school van hun kind voldoende aandacht besteedt aan veiligheid.
- Bij de voorgelegde zorgpunten staat gedragsproblemen eveneens bovenaan: ruim zeven op de tien ouders zeggen zich hierover zorgen te maken. De omvang van deze groep is stabiel gebleven en niet verder gestegen zoals in voorgaande jaren het geval was. Opkomende zorgpunten zijn het gebruik van alcohol en drugs op school en de werkdruk voor leerlingen.
- Net als vorig jaar maken weinig ouders zich zorgen over de kwaliteit van de schoolleiding, de voorzieningen op school en het onderhoud en de schoonmaak van de school.

Het VMBO

- Hoewel het VMBO van zowel Nederlanders als ouders een lager rapportcijfer krijgt dan het voortgezet onderwijs in het algemeen, krijgt het wel een voldoende. Tweederde van de Nederlanders is van mening dat het VMBO een goede basis biedt voor vervolgopleidingen. Ongeveer vier op de tien Nederlanders vinden dat je na het afronden van het VMBO nog niet in staat bent om een beroep uit te oefenen.
- De meest genoemde spontane associatie van Nederlanders en ouders bij de naam VMBO is 'praktisch', zoals met je handen werken en praktijkgericht onderwijs. Andere veel genoemde associaties zijn: beroepsgericht onderwijs, het (oude) MAVO, een niet al te goed of zelfs negatief imago en een lagere vorm van onderwijs.

1.3.3. Wat speelt er in het middelbaar beroepsonderwijs

- Een meerderheid van zowel Nederlanders als ouders vindt dat het middelbaar beroepsonderwijs een goede opleiding is om een goede baan te krijgen. Men is hierover echter in toenemende mate minder positief dan voorgaande jaren.
- Volgens een ruime meerderheid van zowel Nederlanders als ouders is het beroepsonderwijs aantrekkelijk door de combinatie van leren en werken.
- De meest genoemde succesfactor door Nederlanders is de praktijkgerichtheid in het middelbaar beroepsonderwijs. Dit is opmerkelijk aangezien het eveneens een veel genoemd zorgpunt is van Nederlanders. Een andere veel genoemde succesfactor is het opleidingsaanbod in het middelbaar beroepsonderwijs. Hieronder vallen de hoeveelheid keuzemogelijkheden aan opleidingen en de aansluiting van opleidingen op elkaar.
- Het voornaamste zorgpunt in het middelbaar beroepsonderwijs is volgens Nederlanders gedragsproblemen van jongeren. Dit punt wordt vaker spontaan genoemd dan in 2004.
- Gedragsaspecten, vakbekwaamheid, beroepspraktijk en maatschappelijke betrokkenheid verdienen net als in 2004 volgens een meerderheid van de Nederlanders meer aandacht in het middelbaar beroepsonderwijs. Voldoende aandacht krijgen programmaonderdelen zoals ICT, theoretische kennis en ondernemersvaardigheden.
- De helft van de Nederlanders is van mening dat het invoeren van de prestatiebeurs in het MBO een goede zaak is en dat het meer leerlingen zal stimuleren om hun diploma te halen. Ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs zijn hierover minder positief dan Nederlanders.
- Een derde van de Nederlanders vindt, net als vorig jaar, de beroepsgerichte leerweg van het VMBO de betere vooropleiding voor het MBO. Ouders verkiezen vaker de theoretische leerweg van het VMBO.
- Voor het behalen van een startkwalificatie houden Nederlanders vooral de school (de helft) en ouders en leerlingen zelf (een derde) verantwoordelijk.
- Zo'n vier op de tien Nederlanders schatten het deel van de beroepsbevolking met een afgeronde beroepsopleiding correct in.

1.3.4. Wat speelt er in het hoger onderwijs?

- De meest (spontaan) genoemde positieve punten in het hoger onderwijs zijn, net zoals in het middelbaar beroepsonderwijs, de praktijkgerichtheid en het opleidingsaanbod.
- Praktijkgerichtheid lijkt ook in het hoger onderwijs een belangrijke factor te zijn; vaak wordt dit door Nederlanders ook als zorgpunt of aandachtspunt genoemd.
- In het algemeen zijn Nederlanders net zoals in 2004, in vergelijking met andere onderwijstypen, weinig uitgesproken over het hoger onderwijs. Nederlanders hebben aanmerkelijk meer moeite bij het spontaan benoemen van zorgpunten en succesfactoren in dit onderwijstype.
- In lijn met de belangrijkste succesfactor vindt driekwart van de Nederlanders dat het hoger onderwijs qua opleidingsaanbod voldoende keuzemogelijkheden biedt. Vier op de tien Nederlanders ervaren de beschikbaarheid van praktische voorzieningen als voldoende.

- De meest genoemde spontane zorgpunten in het hoger onderwijs zijn de bezuinigingen en de aansluiting van het hoger onderwijs op de praktijk.
- Volgens Nederlanders delen de overheid en de scholen de verantwoordelijkheid voor de aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt. Dit geldt zowel voor het middelbaar beroepsonderwijs als het hoger onderwijs. Slechts een vijfde van de Nederlanders houdt het bedrijfsleven hiervoor verantwoordelijk.
- De bezuinigingsproblematiek komt ook tot uitdrukking in de zorgen van (een derde van de) Nederlanders over een gebrek aan financiële middelen om de kwaliteit van het hoger onderwijs te waarborgen. Meer Nederlanders dan vorig jaar maken zich zorgen over de hoogte van het collegegeld.
- Aspecten die volgens een meerderheid van de Nederlanders in het hoger onderwijsmeer aandacht verdienen zijn orde, netheid en discipline en sociale vaardigheden.
- Nederlanders vinden vaker het VWO de betere vooropleiding voor het HBO. Ouders zijn vaker van mening dat dit het HAVO is. Vier op de tien Nederlanders hebben de voorkeur voor het VWO als vooropleiding voor de universiteit.
- Ongeveer de helft van de Nederlanders schat het percentage van de Nederlandse beroepsbevolking dat een opleiding in het hoger onderwijs heeft gehad correct in.

1.4. Lerarenbeleid

- De waardering voor het beroep van leraar is dit jaar significant lager dan voorgaande jaren. Ongeveer tweederde van de Nederlandse bevolking geeft aan waardering voor het leraarschap te hebben. De inschatting van Nederlanders van de waardering van anderen voor het beroep van leraar blijft lager dan de eigen waardering. Toch is die waardering hoger dan vorig jaar. Hiermee is de kloof tussen eigen en geschatte waardering kleiner geworden dan vorig jaar.
- Minder Nederlanders dan vorig jaar geven aan zelf het beroep van leraar te overwegen. De meest genoemde redenen voor het afwijzen van het beroep zijn: zichzelf niet geschikt achten, onvoldoende geduld hebben en het beroep niet vinden aanspreken. Ook, zij het in mindere mate, speelt de mentaliteit van leerlingen een rol. Deze resultaten zijn vergelijkbaar met voorgaande jaren.
- De trend dat zowel Nederlanders als ouders zich steeds minder zorgen maken over het lerarentekort zet ook dit jaar door. Net als vorig jaar houdt een grote meerderheid van zowel Nederlanders als ouders de overheid verantwoordelijk voor het lerarentekort.

1.5. Autonomie voor scholen

- Net als vorig jaar zijn ruim de helft van de Nederlanders en ouders van mening dat ouders en leerlingen een grotere rol moeten gaan spelen bij het beoordelen van de kwaliteit en prestaties van scholen en onderwijsinstellingen.
- Ongeveer de helft van de Nederlanders vindt het een goede zaak dat scholen en onderwijsinstellingen meer vrijheid krijgen om zelf te bepalen hoe ze hun onderwijs organiseren. Toch denken minder Nederlanders (vier op de tien) dat meer vrijheid voor scholen bij de inrichting van het onderwijs de kwaliteit van het onderwijs zal bevorderen.
- Onder ouders leeft het idee van meer vrijheid voor scholen en onderwijsinstellingen iets minder dan onder Nederlanders. Van de ouders met kinderen in het basisonderwijs denkt zelfs slechts een derde dat meer vrijheid de kwaliteit van het onderwijs zal bevorderen.

1.6. Verschillen tussen allochtone ouders en autochtone ouders

- Er treedt een aantal verschillen op tussen allochtone en autochtone ouders. Voor een deel komen deze overeen met de verschillen tussen ouders in grote steden en de rest van Nederland. Allochtone ouders wonen relatief vaak in de grote steden.
- In het algemeen kan gesteld worden dat allochtone ouders kritischer zijn dan autochtone ouders.
- Allochtone ouders beoordelen de kwaliteit van de school en de leraren van hun kind in het algemeen lager dan autochtone ouders.
- Minder vaak hebben allochtone ouders het gevoel dat de school van hun kind zijn best doet om ouders bij de school te betrekken en hen voldoende informeert. Ook weten allochtone ouders minder vaak waar ze op school met hun klachten terecht kunnen.
- Over een aantal punten maken allochtone ouders zich meer zorgen dan autochtone ouders. Dit zijn: gedragsproblemen, het gebruik van alcohol en drugs op school, de veiligheid op school, de kwaliteit van leraren en een gebrek aan individuele aandacht.
- Allochtone ouders met een kind in het voortgezet onderwijs maken zich eveneens meer zorgen over de kosten van het onderwijs voor ouders.
- Allochtone ouders vragen relatief veel aandacht voor orde, netheid en discipline, waarden en normen, basisvaardigheden, studie- en beroepskeuze en persoonlijke ontwikkeling.

2. Onderzoeksomschrijving

2.1. Achtergrond en doelstelling

Vanaf 1999 wordt jaarlijks, in opdracht van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, het onderzoek *de Onderwijsmeter* uitgevoerd. De Onderwijsmeter heeft als doel het peilen van meningen van Nederlanders over onderwijs in Nederland. Het onderzoek kent als doelgroepen (een representatieve groep) Nederlanders en ouders met kinderen in het basisonderwijs en het voortgezet onderwijs.

2.2. Opzet en uitvoering van het onderzoek

De Onderwijsmeter is dit jaar voor de derde maal uitgevoerd door MarketResponse Nederland BV in samenwerking met The SmartAgent Company. Er is ten opzichte van vorig jaar een aantal wijzigingen doorgevoerd met betrekking tot de steekproef en de inhoud van de vragenlijst. In deze paragraaf wordt de onderzoeksaanpak van de Onderwijsmeter 2005 beschreven, inclusief de veranderingen ten opzichte van voorgaande jaren.

2.2.1. Steekproefkader en steekproef

Het steekproefkader wordt net als in 2004 en 2003 gevormd door De Onderzoek Groep van MarketResponse. De Onderzoek Groep is een aselect tot stand gekomen steekproef van ongeveer 25.000 huishoudens met daarin circa 60.000 personen die representatief is voor Nederland volgens de Zilveren Standaard. De leden van De Onderzoek Groep hebben aangegeven op regelmatige basis mee te willen te doen aan marktonderzoek van MarketResponse. Bijna alle ondervraagden van de Onderwijsmeter 2005, doen dit jaar voor het eerst mee aan het onderzoek.

De steekproef voor de Onderwijsmeter bestaat enerzijds uit Nederlanders en anderzijds uit ouders. Nederlanders worden ondervraagd over het basisonderwijs, voortgezet onderwijs, middelbaar beroepsonderwijs en het hoger onderwijs in het algemeen. De groep Nederlanders, bevat (omdat deze groep representatief is) ook mensen met kinderen in een van deze onderwijstypen (ouders). De groep ouders bestaat uit ouders met kinderen in het basisonderwijs en voortgezet onderwijs. Ouders hebben in hoofdzaak vragen beantwoord over het onderwijs dat hun kind volgt. De groep ouders met kinderen in het VMBO is ook dit jaar als aparte groep binnen de groep ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs bekeken.

Veranderingen ten opzichte van 2004

De steekproefopbouw van de Onderwijsmeter 2005 is anders dan vorig jaar. In de eerste plaats is de groep ouders met kinderen in het middelbaar beroepsonderwijs komen te vervallen. In de tweede plaats zijn aan de oudersteekproef van dit jaar 105 allochtone ouders toegevoegd om de ondervertegenwoordiging van allochtonen in de Onderzoek Groep te onderhouden.

In 2004 zijn 1.000 Nederlanders en 1.100 ouders ondervraagd. De steekproefopbouw die dit jaar is gehanteerd, is weergegeven in de figuur op de volgende pagina. De totale steekproefomvang is, gezien het wegvallen van de ouders MBO, afgenomen (van n=2.100 naar n=1.900) en ook de verdeling over de subgroepen is veranderd, echter de resultaten van verschillende jaren blijven per subgroep vergelijkbaar.

Onderwijsmeter 2004: totale steekproef n=2100						
n=250 Nederlanders Basisonderwijs	n=250 Nederlanders Voortgezet onderwijs	n=250 Nederlanders Middelbaar beroeps- onderwijs	n=250 Nederlanders Hoger onderwijs	n=400 Ouders over basisonderwijs	n=400 Ouders over voortgezet onderwijs (VMBO, HAVO, VWO)	n=300 Ouders Over Beroeps- onderwijs (MBO)
Onderwijsmeter 2005: totale steekproef n=1900						
n=250 Nederlanders Basisonderwijs	n=250 Nederlanders Voortgezet onderwijs	n=250 Nederlanders Middelbaar beroeps- onderwijs	n=250 Nederlanders Hoger onderwijs	n=450 Ouders over basisonderwijs	n=450 Ouders over voortgezet onderwijs (VMBO, HAVO, VWO)	

2.2.2. Methode van dataverzameling

Vanaf 1999 is het veldwerk voor de Onderwijsmeter door middel van telefonische enquêtes uitgevoerd. Vanwege de aard en lengte van de vragenlijst is in 2003 besloten over te stappen op een 'hybride design'. Dit is een onderzoeksoptzet waarin meerdere veldwerkmethodes worden gecombineerd. Respondenten zijn allereerst telefonisch geselecteerd. In dit gesprek is de voorkeur voor een schriftelijke- of internetvragenlijst vastgelegd. Aan de groep ouders is in dit gesprek tevens een aantal vragen gesteld om de juiste versie van de vragenlijst te kunnen bepalen. Dit was afhankelijk van het onderwijstype waarin het kind/ een van de kinderen zit: ouders met twee of meer kinderen zijn afhankelijk van de mate waarin een quotacel gevuld was aan een bepaald onderwijstype toegewezen.

De allochtone ouders zijn op een alternatieve manier geworven. Zij zijn op straat (op centrale plaatsen zoals winkelcentra en markten) benaderd voor deelname aan het onderzoek. Na toezegging is met hen een afspraak gemaakt, waarbij een interviewer de respondent thuis heeft bezocht. De (in alle gevallen) schriftelijke vragenlijst is door de ouders zelf ingevuld. De aanwezigheid van de interviewer stelde de ouders in de gelegenheid de interviewer om uitleg te vragen indien men problemen had met de Nederlandse taal. Voor Turkse respondenten was een Turkse versie van de vragenlijst beschikbaar.

Van de in totaal 2.059 respondenten heeft 43% de vragenlijst schriftelijk ingevuld, de andere 57% deed dit via Internet. Het veldwerk heeft plaatsgevonden van 16 april tot en met 1 mei 2005.

2.2.3. Trendbreuk 2003

Veranderingen in het steekproefkader en de methode van dataverzameling kunnen gevolgen hebben voor de uitkomsten van longitudinaal onderzoek; er kan een trendbreuk optreden. In de Onderwijsmeter 2003 is overgestapt van een 'verse steekproef' naar een 'panel' (de OnderzoekGroep van MarketResponse) en is de methode van dataverzameling gewijzigd van telefonisch onderzoek naar het 'hybride-design' (zoals beschreven in paragraaf 2.2.2). Om te kunnen bepalen of er sprake was van een trendbreuk, is in 2003 een 'split-run testdesign' (schaduwonderzoek) uitgevoerd volgens de 'oude', telefonische veldwerkmethode. Dit schaduwonderzoek liet zien dat er in een deel van de resultaten van 2003 sprake was van een trendbreuk ten opzichte van 2002. Er trad echter geen systematische afwijking op, waardoor het toepassen van een generieke correctiefactor niet mogelijk was. In de rapportage is, daar waar deze trendbreuk destijds optrad, dit middels een voetnoot aangegeven, zodat resultaten juist kunnen worden geïnterpreteerd.

2.2.4. Respons

In totaal hebben 2.059 respondenten de vragenlijst van de Onderwijsmeter volledig ingevuld.

Tabel 1. *Respons in aantallen*
Basis. Totale steekproef (n=2059)

Nederlanders over het basisonderwijs	254
Nederlanders over het voortgezet onderwijs	251
Nederlanders over het middelbaar beroepsonderwijs	246
Nederlanders over het hoger onderwijs	231
Ouders over het basisonderwijs	529
Ouders over het voortgezet onderwijs	548
Totaal	2.059

2.2.5. De vragenlijst

De vragenlijst van de Onderwijsmeter 2005 is enigszins veranderd ten opzichte van die van voorgaande jaren. Enerzijds is een aantal vragen geschrapt aangezien de relevantie hiervan niet meer bestond. Anderzijds is een aantal nieuwe vragen toegevoegd. Vragen die zijn gehandhaafd zijn zoveel mogelijk onveranderd, dit om vergelijkingen met voorgaande jaren mogelijk te maken. Daar waar een vergelijking met voorgaande jaren niet meer mogelijk is, bijvoorbeeld doordat een antwoordschaal is aangepast of doordat de groep respondenten aan wie de vraag is voorgelegd is gewijzigd, is dit aangegeven in de rapportage.

Tabel 2 geeft een overzicht van de nieuwe vraag- en meetpunten uit de Onderwijsmeter 2005.

Tabel 2. Nieuwe vraag- en meetpunten Onderwijsmeter 2005

Meetpunten	Nederlanders				Ouders	
	PO	VO	MBO	HO	PO	VO
Spontane associaties met het VMBO	X	X	X	X	X	X
Rapportcijfer kwaliteit onderwijs en leraren VMBO algemeen		X				
Succesfactoren in het onderwijs	X	X	X	X	X	X
Nederlandse geschiedenis en democratie	X	X			X	X
Vakbewaamheid (vakmanschap)			X	X		
Ondernemersvaardigheden			X			
Ondernemerschap				X		
Opleidingsmogelijkheden gefinancierd door de werkgever	X	X	X	X		
Opleidingsmogelijkheden voor leerkrachten binnen de school	X	X				
Verantwoordelijkheid voor behalen startkwalificatie	X	X	X	X	X	X
Verantwoordelijkheid voor aansluiting onderwijs op praktijk	X	X	X	X	X	X
Verantwoordelijkheid voor spreiding allochtone leerlingen	X	X	X	X	X	X

2.2.6. De rapportage

De rapportage van de Onderwijsmeter bestaat dit jaar voor het eerst uit 2 delen. Deze rapportage gaat in op de trendmatige vragen over de kwaliteit van onderwijs. Hiernaast is er een rapportage van de vragen over beleidsmatige onderwerpen verschenen. U vindt deze rapportage op de website van het Ministerie van OCW: www.minocw.nl. De onderwerpen die in deze rapportage aan bod komen zijn:

- Maatschappelijke betrokkenheid
- Veiligheidsbeleid
- Bijzondere scholen
- Zwarte scholen
- Oplossingen lerarentekort
- Personeelsbeleid leraren
- Studiefinanciering
- Kwaliteitsniveaus en prestatieafspraken
- Studiehouding van studenten
- De concurrentiepositie van de Nederlandse economie

De onderwerpen maatschappelijke betrokkenheid, veiligheidsbeleid, bijzondere scholen, zwarte scholen en studiehouding studenten zijn dit jaar voor het eerst in de Onderwijsmeter opgenomen.

2.3. Analyses

In de rapportage van de Onderwijsmeter 2005 wordt (daar waar mogelijk) een vergelijking gemaakt tussen Nederlanders en ouders met schoolgaande kinderen en tussen het basisonderwijs, voortgezet onderwijs, middelbaar beroepsonderwijs en hoger onderwijs. Tevens worden de resultaten van de meting van 2005 vergeleken met die van voorgaande jaren en specifiek met die van de meting van 2004. Daar waar er significante verschillen optreden wordt dit expliciet in de tekst vermeld door middel van: (sign.).

Daarnaast is gekeken in hoeverre achtergrondkenmerken van invloed zijn op de gegeven antwoorden van ouders. Hiervoor zijn structureel de volgende kenmerken bekeken:

- woonplaats: 4 grote steden (Amsterdam, Rotterdam, Utrecht en Den Haag), versus rest Nederland
 - etniciteit: allochtone ouders versus autochtone ouders
- In de bijlage zijn de volgende kenmerken bekeken:
- mensen met ervaring met het MBO en HBO
 - welstandsniveau (op basis van inkomen)
 - geloof (daar waar relevant)

Zie voor de exacte definiëring van alle achtergrondkenmerken bijlage 1.

3. Algemeen beeld onderwijs

In dit hoofdstuk wordt het algemene beeld dat Nederlanders hebben van het onderwijs in Nederland beschreven. Gemeten is het belang dat men hecht aan onderwijs, de mate waarin men op de hoogte is van het onderwijs en de beoordeling van het onderwijs. Naast de inventarisatie van zorgpunten in het onderwijs is dit jaar ook gevraagd naar welke zaken juist goed gaan.

3.1. Samenvatting

Belang van het onderwijs

- Volgens de meeste Nederlanders is een diploma een voorwaarde om het ver te kunnen brengen in de maatschappij.
- Een minderheid is echter bereid om meer belasting te betalen voor de verbetering van het onderwijs.

Mate waarin men op de hoogte is van het onderwijs

- Voor alle onderwijstypen geldt dat een meerderheid van de Nederlanders zegt tenminste redelijk op de hoogte te zijn van wat de leerlingen of studenten er leren.
- De kennis over wat leerlingen leren is het hoogst voor het basisonderwijs en het middelbaar beroepsonderwijs en het laagst voor het hoger onderwijs.

Beoordeling van het onderwijs

Rapportcijfers onderwijs

- Op totaal niveau is sinds 2000 een dalende trend waarneembaar in de beoordeling van de kwaliteit van het onderwijs.
- De kwaliteit van het wetenschappelijk onderwijs wordt het best beoordeeld, gevolgd door het basisonderwijs en het hoger beroepsonderwijs.

Rapportcijfers leraren

- Gemiddeld ligt de beoordeling van de kwaliteit van de leraren enigszins hoger dan vorig jaar. De dalende trend die vanaf 2000 was ingezet, lijkt hiermee stopgezet.
- De kwaliteit van leraren in het basisonderwijs en het wetenschappelijk onderwijs wordt het hoogst beoordeeld.
- Leraren in het hoger beroepsonderwijs en het middelbaar beroepsonderwijs worden iets lager beoordeeld. De laagste rapportcijfers zijn voor de leraren in het voortgezet onderwijs en daarbinnen in het voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs.

Welke kant gaat het op met het onderwijs?

- Het grootste deel van de Nederlanders is weinig uitgesproken over de ontwikkelingsrichting van het onderwijs in Nederland en geeft aan dat het noch de goede noch de verkeerde kant opgaat.

- Bijna vier op de tien Nederlanders zijn van mening dat het de verkeerde kant opgaat met het onderwijs in Nederland, een kleine minderheid blijft positief en zegt dat het de goede kant op gaat.

Succesfactoren (spontaan)

Basisonderwijs

- Ongeveer een vijfde van de Nederlanders vindt persoonlijke begeleiding het belangrijkste punt dat momenteel goed gaat in het basisonderwijs.
- Eén op de tien Nederlanders noemt hier het aanleren van vaardigheden zoals zelfstandigheid, jezelf kunnen uiten, zelfontplooiing en plannen als succesfactor.

Voortgezet onderwijs

- In het voortgezet onderwijs staan het aanleren van vaardigheden zoals zelfstandigheid, jezelf kunnen uiten en plannen bovenaan de lijst van succesfactoren; ruim één op de tien Nederlanders noemt dit punt.

Middelbaar beroepsonderwijs

- Het meest door Nederlanders (één op de vijf) genoemde positieve punt in het middelbaar beroepsonderwijs is de praktijkgerichtheid van het onderwijs.
- Het opleidingsaanbod wordt door krap één op de tien Nederlanders genoemd als succesfactor.

Zorgpunten (spontaan)

Basisonderwijs

- Gedragsproblemen staan bovenaan de lijst van zorgpunten binnen het basisonderwijs; één op de vijf Nederlanders noemt dit punt spontaan.
- Andere veel genoemde zorgpunten zijn de grootte van de klassen en het aantal allochtonen op school.
- Steeds minder Nederlanders noemen nog het tekort aan personeel als voornaamste zorgpunt in het basisonderwijs.

Voortgezet onderwijs

- Ook in het voortgezet onderwijs noemt één op de vijf Nederlanders gedragsproblemen bij leerlingen als grootste punt van zorg.
- Veiligheid blijft een zorgpunt in het voortgezet onderwijs; ruim één op de tien Nederlanders noemt dit inmiddels spontaan. De sterke stijging van vorig jaar zet in minder mate door.
- In het voortgezet onderwijs wordt, net als in het basisonderwijs, het tekort aan personeel steeds minder als zorgpunt genoemd.

Middelbaar beroepsonderwijs

- Gedragsproblemen van jongeren is ook in het MBO het voornaamste zorgpunt van één op de vijf Nederlanders. Dit zorgpunt wordt vaker genoemd dan in 2004.
- De aansluiting van het onderwijs op de praktijk staat op de tweede plaats; een tiende van de Nederlanders maakt zich hier zorgen over.

Hoger onderwijs

- Over zorgpunten in het hoger onderwijs zijn Nederlanders minder uitgesproken.
- De meest genoemde zorgpunten zijn de bezuinigingen in het hoger onderwijs en de aansluiting van het hoger onderwijs op de praktijk. Beide zorgpunten worden door krap één op de tien Nederlanders genoemd.
- Meer dan in voorgaande jaren maken Nederlanders (krap één op de tien) zich zorgen over de hoogte van het collegegeld.

Hoger onderwijs

- Nederlanders zijn minder uitgesproken over succesfactoren in het hoger onderwijs; praktijkgerichtheid en het opleidingsaanbod zijn de meest genoemde positieve punten.

Aandacht voor programmaonderdelen

Basisonderwijs

- Volgens een meerderheid van de Nederlanders krijgen programmaonderdelen zoals ICT, creativiteit en basisvaardigheden voldoende aandacht in het basisonderwijs. Dit is vergelijkbaar met de resultaten in 2003 en 2004.
- Over de aandacht voor gedragssgerelateerde onderdelen in men minder tevreden. Vooral voor sociale vaardigheden, persoonlijke ontwikkeling en waarden en normen blijft een meerderheid van de Nederlanders meer aandacht wensen.

Voortgezet onderwijs

- Ook als het gaat om het voortgezet onderwijs zijn Nederlanders vooral te spreken over de aandacht die aan ICT wordt besteed.
- Net als in 2004 wil een meerderheid van de Nederlanders meer aandacht voor sociale vaardigheden, waarden en normen, orde, netheid en discipline en persoonlijke ontwikkeling.

Middelbaar beroepsonderwijs

- In het middelbaar beroepsonderwijs krijgen volgens een meerderheid van de Nederlanders de onderdelen ICT, theoretische kennis en ondernemersvaardigheden voldoende aandacht.
- Gedragsaspecten, vakbekwaamheid, beroepspraktijk en maatschappelijke betrokkenheid verdienen net als in 2004 volgens een meerderheid juist meer aandacht.

Hoger onderwijs

- Het lagere kennisniveau over het hoger onderwijs werkt door in de gewenste aandacht die Nederlanders toekennen aan de verschillende programmaonderdelen; relatief vaak wordt voor het antwoord 'weet niet' gekozen.
- Meer dan de helft van de Nederlanders wil net als vorig jaar meer aandacht voor orde, netheid en discipline, sociale vaardigheden en de beroepspraktijk.

Grote en kleine scholen

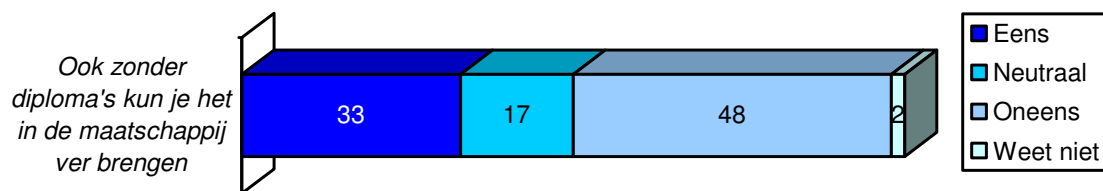
- Vergelijkbaar met voorgaande jaren blijft een ruime meerderheid van de Nederlanders een voorkeur houden voor kleine scholen; dit gaat zowel op voor het basisonderwijs als voor het voortgezet onderwijs.

3.2. Belang van het onderwijs

3.2.1. Ook zonder diploma's kun je het ver brengen in de maatschappij

Nederlanders is gevraagd in welke mate zij het eens zijn met de stelling 'ook zonder diploma's kun je het in de maatschappij ver brengen'. Figuur 1 laat zien hoe Nederlanders hier over denken.

Figuur 1. *Percentage Nederlanders dat het (helemaal) eens is met de uitspraak*
Basis. *Nederlanders (n=982)*

Volgens een meerderheid van de Nederlanders zijn diploma's nodig om het ver te kunnen brengen in de maatschappij.

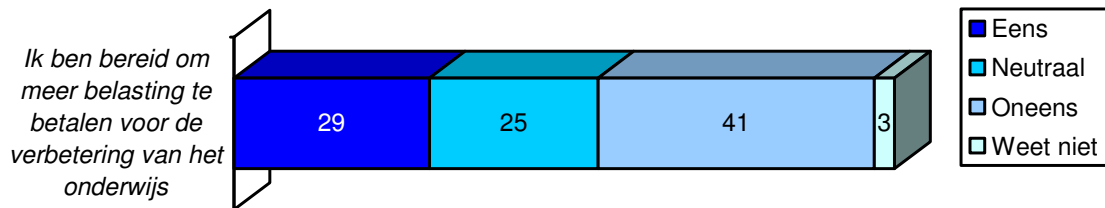
- Vergelijkbaar met de afgelopen twee jaar is slechts een derde (33%) van de Nederlanders van mening dat je het ook zonder diploma's ver kunt brengen in de maatschappij.
- Er is in de ontwikkeling van dit percentage door de jaren heen geen duidelijke trend waarneembaar. Vanaf 1999 lag dit percentage rond de 37%. In 2002 bereikte het met 43% een hoogtepunt, vanaf 2003² ligt het rond de 33%.

² De methodeverandering van 2003 is mede een verklaring voor de significante afname ten opzichte van 2002.

3.2.2. *Bereidheid om meer belasting te betalen voor de verbetering van onderwijs*

Figuur 2 laat de bereidheid onder Nederlanders om meer belasting te betalen voor de verbetering van het onderwijs zien.

Figuur 2. *Percentage Nederlanders dat het (helemaal) eens is met de uitspraak Basis. Nederlanders (n=982)*

Een meerderheid van de Nederlanders is niet bereid om meer belasting te betalen voor de verbetering van het onderwijs.

- Drie op de tien Nederlanders (29%) zijn bereid om meer belasting te betalen voor de verbetering van het onderwijs.
- Dit aandeel is stabiel gebleven vergeleken met 2004 (29%). De dalende trend die sinds 2001 was ingezet lijkt hiermee gestopt. Ter indicatie; van 2000 t/m 2002 gaf nog meer dan de helft van de Nederlanders aan bereid te zijn om meer belasting te betalen voor de verbetering van het onderwijs. In 2003 daalde dit percentage naar 39%³.

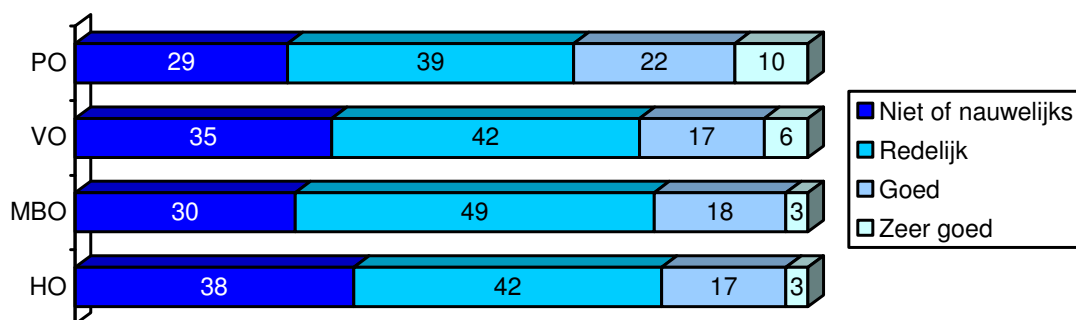
³ De methodeverandering van 2003 is mede een verklaring voor de significante afname ten opzichte van 2002.

3.2.3. Mate waarin men op de hoogte is van het onderwijs

Figuur 3 laat zien in welke mate Nederlanders op de hoogte zijn van wat kinderen leren op school.

Figuur 3. Mate waarin Nederlanders op de hoogte zijn van wat kinderen leren op school (%)

Basis. Nederlanders over PO (n=254), VO (n=251), MBO (n=246) en HO (n=231)

Een meerderheid van de Nederlanders is naar eigen zeggen redelijk tot (zeer) goed op de hoogte van wat leerlingen en studenten leren.

Basisonderwijs

- Voor het basisonderwijs geeft 71% van de Nederlanders aan minimaal redelijk op de hoogte te zijn van wat leerlingen leren op school.
- Drie op de tien Nederlanders (29%) zeggen niet of nauwelijks op de hoogte te zijn. Dit percentage ligt enigszins hoger (niet sign.) dan in 2004 (24%) en is vergelijkbaar met het niveau van 2003 (27%). Van 1999 tot 2002 lag dit percentage nog rond de 40%.

Voortgezet onderwijs

- Het percentage Nederlanders dat zegt minimaal redelijk op de hoogte te zijn van wat leerlingen leren in het voortgezet onderwijs ligt met 65% lager (sign.) dan in het basisonderwijs.
- Het aandeel Nederlanders (35%) dat aangeeft niet of nauwelijks op de hoogte te zijn van wat kinderen het voortgezet onderwijs leren is gestegen (sign.) ten opzichte van 2004 en 2003 (respectievelijk 22% en 24%). Hiermee ligt het percentage dit jaar weer op het niveau van 1999 tot en met 2002. De dalende trend die vanaf 2002 was ingezet lijkt hiermee onderbroken.

Middelbaar beroepsonderwijs⁴

- De mate waarin Nederlanders op de hoogte zijn van wat leerlingen leren in het MBO is vergelijkbaar met het basisonderwijs: 71% zegt minimaal redelijk op de hoogte te zijn. In 2004 lag dit percentage op een vergelijkbaar niveau van 70%.

Hoger onderwijs⁴

- Men is minder op de hoogte van wat leerlingen leren in het hoger onderwijs. Bijna vier op de tien Nederlanders (38%) zeggen niet op de hoogte te zijn van wat leerlingen er leren. Dit resultaat wijkt niet significant af van het resultaat van 2004.

⁴ Voor het eerst gemeten in 2004

3.3. Beoordeling van het onderwijs

Om inzicht te krijgen in hoe Nederlanders over het onderwijs in Nederland denken, is hen gevraagd het onderwijs en de leraren te beoordelen met een rapportcijfer. Nieuw in de meting van 2005 is de beoordeling van het voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs (VMBO). Daarnaast is Nederlanders in dit kader gevraagd naar hun mening over de ontwikkeling van het onderwijs in Nederland.

3.3.1. Rapportcijfers kwaliteit onderwijs

Nederlanders is gevraagd het onderwijs te beoordelen aan de hand van een rapportcijfer. Tabel 3 laat de gemiddelde cijfers zien.

Tabel 3. *Gemiddelde rapportcijfers voor de kwaliteit van het onderwijs*
Basis. Nederlanders over basisonderwijs (n=254), voortgezet onderwijs/ VMBO (n=251), MBO (n=246) en HBO/ WO (n=231)

2005					
PO	VO	VMBO	MBO	HBO	WO
6,6	6,5	6,2 ⁵	6,3 ⁶	6,6 ⁶	6,7 ⁶

De beoordeling van de kwaliteit van het middelbaar beroepsonderwijs en het wetenschappelijk onderwijs daalt licht (niet sign.). Die van de andere onderwijstypen blijft stabiel. Op totaalniveau is sinds 2000 een dalende trend waarneembaar in de beoordeling van de kwaliteit van het onderwijs.

Basisonderwijs

- De beoordeling van de kwaliteit van het basisonderwijs is met een 6,6 vergelijkbaar met 2004. In voorgaande jaren (1999-2003) werd de kwaliteit iets hoger (niet sign.) beoordeeld met gemiddeld een 6,8.

Voortgezet onderwijs

- De kwaliteit van het voortgezet onderwijs wordt vergelijkbaar met 2004 en 2003 beoordeeld met een 6,5. De dalende trend sinds 2000 lijkt hiermee gestopt.

Vorbereidend middelbaar beroepsonderwijs

- Naast een algemeen cijfer voor het voortgezet onderwijs hebben Nederlanders separaat een rapportcijfer gegeven voor het VMBO. De kwaliteit van het voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs krijgt met een 6,2 het laagste rapportcijfer van alle onderwijstypen.

⁵ Voor het eerst gemeten in 2005.

⁶ Voor het eerst gemeten in 2004.

Middelbaar beroepsonderwijs

- Nederlanders zijn dit jaar met een 6,3 iets minder positief (niet sign.) over de kwaliteit van het middelbaar beroepsonderwijs dan in 2004 (6,4).

Hoger beroepsonderwijs

- Net als in 2004 geven Nederlanders dit jaar een 6,6 aan de kwaliteit van het hoger beroepsonderwijs.

Wetenschappelijk onderwijs

- De kwaliteit van het wetenschappelijk onderwijs wordt met een 6,7 iets lager (niet sign.) beoordeeld dan in 2004 (6,8).

3.3.2. Rapportcijfers kwaliteit leraren

Nederlanders is tevens gevraagd de leraren in het Nederlandse onderwijs te beoordelen met een rapportcijfer. Tabel 4 laat de gemiddelde cijfers zien.

Tabel 4. Gemiddelde rapportcijfers voor de kwaliteit van leraren
 Basis. Nederlanders over basisonderwijs (n=254), voortgezet onderwijs/ VMBO (n=251), MBO (n=246) en HBO/ WO (n=231)

2005					
PO	VO	VMBO	MBO	HBO	WO
6,8	6,4	6,4 ⁷	6,5 ⁸	6,6 ⁸	6,7 ⁸

De beoordeling van leraren in het basisonderwijs en het HBO stijgt, die van leraren in het MBO daalt licht.

Basisonderwijs

- De leraren in het basisonderwijs krijgen met een 6,8 een iets hoger cijfer dan in 2004 (6,6 niet sign.); de beoordeling lijkt zich hiermee te ontwikkelen in de richting van het oude niveau van 2003 en daarvoor (gem. 6,9). In 2000 en 2001 werden leraren met een 7,0 gemiddeld het hoogst beoordeeld.

Voortgezet onderwijs

- Leraren in het voortgezet onderwijs krijgen met een 6,4 hetzelfde cijfer als in 2003. In 2004 lag dit cijfer iets hoger met een 6,6 (niet sign.). Van 1999 tot 2002 lag deze beoordeling nog hoger (niet sign.) met gemiddeld een 6,9.

Voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs

- De kwaliteit van leraren in het voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs is in 2005 voor de eerste maal gemeten en is met een 6,4 vergelijkbaar met de beoordeling van leraren in het voortgezet onderwijs.

⁷ Voor het eerst gemeten in 2005.

⁸ Voor het eerst gemeten in 2004.

Middelbaar beroepsonderwijs

- De leraren in het middelbaar beroepsonderwijs krijgen met een 6,5 van Nederlanders een iets lager (niet sign.) rapportcijfer dan in 2004 (6,6).

Hoger beroepsonderwijs

- De kwaliteit van docenten in het hoger beroepsonderwijs wordt in 2005 iets positiever (6,6) beoordeeld dan in 2004 (6,4) (niet sign.).

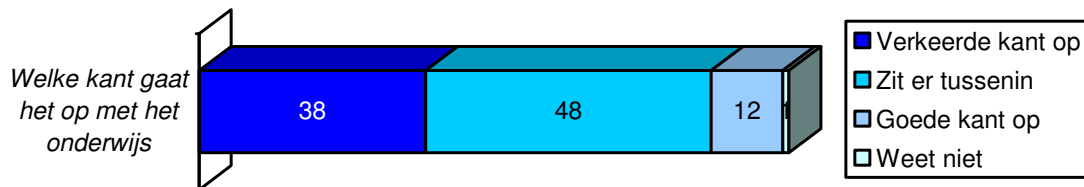
Wetenschappelijk onderwijs

- De kwaliteit van docenten in het wetenschappelijk onderwijs wordt vergelijkbaar met het vorige jaar beoordeeld met een 6,7.

3.3.3. Welke kant gaat het op met het onderwijs?

Nederlanders hebben aangegeven of zij vinden dat het de laatste tijd met het onderwijs in Nederland de goede kant of de verkeerde kant op gaat, of dat het er tussenin zit. In figuur 4 staan de resultaten weergegeven.

Figuur 4. Welke kant gaat het op met het onderwijs (%)?
Basis. Nederlanders (n = 982)

Vier op de tien Nederlanders zijn van mening dat het de verkeerde kant opgaat met het onderwijs.

- Het grootste deel van de Nederlanders (48%) is weinig uitgesproken in hun mening over welke kant het opgaat met het onderwijs in Nederland; men is van mening dat het noch de goede, noch de verkeerde kant op gaat.
- Net als in 2004 geven bijna vier op de tien Nederlanders (38%) aan dat het de verkeerde kant opgaat met het onderwijs. In 2003 lag dit percentage significant lager op 27%, in 2001 significant hoger op 50%.
- Een minderheid blijft positief; 12% van de Nederlanders is van mening dat het de goede kant op gaat. Tot 2004 daalde dit percentage van 23% in 2001, naar 15% in 2002 en 2003 en 12% in 2004.

3.4. Succesfactoren en zorgpunten

3.4.1. Succesfactoren (spontaan)

Nieuw dit jaar is de vraag wat er volgens Nederlanders momenteel goed gaat in het onderwijs. Het gaat hierbij om het punt dat door Nederlanders als het meest positief wordt ervaren. Het betrof hier, net als bij de zorgpunten, een open vraag.

Basisonderwijs

Tabel 5 geeft een overzicht van de meest genoemde succesfactoren in het basisonderwijs.

Tabel 5. Meest genoemde succesfactoren in het basisonderwijs (%)⁹
 Basis. Nederlanders over het basisonderwijs (n=254)

	Nederlanders PO
Persoonlijke/ individuele begeleiding	17
O.a. persoonlijke omstandigheden en vorderingen, onderwijs op maat/ afgestemd op individu	
Vaardigheden	11
Zelfstandigheid, je kunnen uiten, zelfontplooiing, plannen enz.	
Kwaliteit van leraren	7
Kundigheid, capaciteit en motivatie leerkrachten	
Vakinhoud	7
Vakkenpakket, ICT, gym enz.	
Aandacht voor waarden en normen	6
Verdraagzaamheid, respect, aandacht voor multiculturele samenleving	
Plezier	3
Met plezier naar school gaan, lol erin hebben enz.	
Opleidingsaanbod	3
Kunnen kiezen tussen verschillende scholen opleidingen en aansluiting van niveaus/ opleidingen op elkaar	

Persoonlijke begeleiding is volgens Nederlanders het meest positieve punt in het basisonderwijs.

- Persoonlijke of individuele begeleiding is de meest genoemde succesfactor in het basisonderwijs. 17% van de Nederlanders noemt dit punt als aan hen wordt gevraagd wat er momenteel goed gaat in het basisonderwijs.
- Ongeveer één op de tien Nederlanders (11%) geeft aan dat het goed gaat in het basisonderwijs met het aanleren van vaardigheden zoals zelfstandigheid, je kunnen uiten, zelfontplooiing en plannen.

⁹ Succesfactoren die door minder dan 3% van de respondenten zijn genoemd, zijn niet opgenomen in de tabel. De percentages tellen hierdoor niet op tot 100%.

- Op de gedeelde derde plaats van succesfactoren staan de kwaliteit van de leerkrachten en de vakinhoud op school (beide 7%).
- Een enigszins kleinere groep (6%) ervaart de aandacht voor waarden en normen als het meest positieve punt in het basisonderwijs.

Voortgezet onderwijs

Tabel 6 geeft de meest genoemde succesfactoren in het voortgezet onderwijs weer.

Tabel 6. *Meest genoemde succesfactoren in het voortgezet onderwijs (%)*¹⁰
Basis. *Nederlanders over het VO (n=251)*

	Nederlanders VO
Vaardigheden	13
Zelfstandigheid, je kunnen uiten, zelfontplooiing, plannen enz.	
Opleidingsaanbod	6
Kunnen kiezen tussen verschillende scholen opleidingen en aansluiting van niveaus/ opleidingen op elkaar	
Persoonlijke/ individuele begeleiding	5
O.a. persoonlijke omstandigheden en vorderingen, onderwijs op maat/ afgestemd op individu	
Praktijkgerichtheid/ vorming	5
Stages, aandacht voor ambachten en vakken	
Vakinhoud	5
Vakkenpakket, ICT, gym enz.	
Kwaliteit van leraren	4
Kundigheid, capaciteit en motivatie leerkrachten	

Het aanleren van vaardigheden zoals zelfstandigheid, goed kunnen plannen en jezelf kunnen uiten zijn de meest genoemde succesfactoren in het voortgezet onderwijs.

- Bovenaan de lijst van succesfactoren in het voortgezet onderwijs staat het aanleren van vaardigheden zoals zelfstandigheid, jezelf kunnen uiten en plannen. Ruim één op de tien Nederlanders (13%) noemt dit punt.
- Een kleinere groep Nederlanders (6%) noemt als belangrijkste punt het opleidingsaanbod in het voortgezet onderwijs. Onder dit punt vallen de aansluiting van opleidingen en niveaus op elkaar en de keuzemogelijkheden tussen scholen.
- Aanmerkelijk minder (sign.) dan in het basisonderwijs (17%) noemen Nederlanders (5%) persoonlijke begeleiding als succesfactor in het voortgezet onderwijs.
- Eveneens 5% van de Nederlanders noemt praktijkgerichtheid/ vorming en vakinhoud.

¹⁰ Succesfactoren die door minder dan 4% van de respondenten zijn genoemd, zijn niet opgenomen in de tabel. De percentages tellen hierdoor niet op tot 100%.

Middelbaar beroepsonderwijs

Tabel 7 geeft meest genoemde succesfactoren in het middelbaar beroepsonderwijs weer.

Tabel 7. *Meest genoemde succesfactoren in het middelbaar beroepsonderwijs (%)*¹¹

Basis. *Nederlanders over het MBO (n=246)*

	Nederlanders MBO
Praktijkgerichtheid/ vorming	17
Stages, aandacht voor ambachten en vakken	
Opleidingsaanbod	8
Kunnen kiezen tussen verschillende scholen/ opleidingen en aansluiting van niveaus/ opleidingen op elkaar	
Persoonlijke/ individuele begeleiding	7
O.a. persoonlijke omstandigheden en vorderingen, onderwijs op maat/ afgestemd op individu	
Kwaliteit van leraren	6
Kundigheid, capaciteit en motivatie leerkrachten	
Vaardigheden	4
Zelfstandigheid, je kunnen uiten, zelfontplooiing, plannen enz.	
Vakinhoud	4

Praktijkgerichtheid is het meest genoemde positieve punt in het middelbaar beroepsonderwijs.

- Het meest door Nederlanders genoemde positieve punt is de praktijkgerichtheid in het middelbaar beroepsonderwijs (17%). Het gaat hierbij om stages en de aandacht voor ambachten en vakken.
- Op ruime afstand volgt het opleidingsaanbod. Krap één op de tien (8%) Nederlanders noemt dit punt als succesfactor. Men is positief over de aansluiting van verschillende opleidingen op elkaar en de keuzemogelijkheden voor diverse scholen en opleidingen.
- Vergelijkbaar met het voortgezet onderwijs noemt 7% persoonlijke begeleiding als succesfactor in het middelbaar beroepsonderwijs.
- Een nog iets kleinere groep Nederlanders (6%) noemt de kwaliteit van de docenten als succesfactor.

¹¹ Succesfactoren die door minder dan 4% van de respondenten zijn genoemd, zijn niet opgenomen in de tabel. De percentages tellen hierdoor niet op tot 100%.

Hoger onderwijs

Tabel 8 geeft een overzicht van de meest genoemde succesfactoren in het hoger onderwijs.

Tabel 8. Meest genoemde succesfactoren in het hoger onderwijs (%)¹²
 Basis. *Nederlanders over het HO (n=231)*

	Nederlanders HO
Praktijkgerichtheid/ vorming	8
Stages, aandacht voor ambachten en vakken	
Opleidingsaanbod	7
Kunnen kiezen tussen verschillende scholen opleidingen en aansluiting van niveaus/ opleidingen op elkaar	
Kwaliteit leerkrachten	6
Kundigheid, capaciteit en motivatie leerkrachten	
Vaardigheden	5
Zelfstandigheid, je kunnen uiten, zelfontplooiing, plannen enz.	
Vakinhoud	4
Vakkenpakket, ICT, gym enz.	
Persoonlijke/ individuele begeleiding	4
O.a. persoonlijke omstandigheden en vorderingen, onderwijs op maat/ afgestemd op individu	

Nederlanders zijn relatief weinig uitgesproken over succesfactoren in het hoger onderwijs; praktijkgerichtheid en het opleidingsaanbod zijn de meest genoemde positieve punten.

- Opvallend is dat Nederlanders meer moeite lijken te hebben met het benoemen van succesfactoren in het hoger onderwijs vergeleken met de andere onderwijstypen. De kennis over dit onderwijstype ligt beduidend lager dan over de andere onderwijstypen.
- Bovenaan de lijst met spontaan genoemde positieve punten in het hoger onderwijs staat de praktijkgerichtheid; 8% van de Nederlanders noemt dit punt.
- Net als in het MBO (8%) staat het opleidingsaanbod in het hoger onderwijs met 7% op de tweede plaats van succesfactoren.
- Een iets kleinere groep Nederlanders (6%) noemt de kwaliteit van de docenten in het hoger onderwijs als succesfactor. Dit percentage is vergelijkbaar met het middelbaar beroepsonderwijs (6%) en het basisonderwijs (7%).
- Tot slot worden het aanleren van vaardigheden (5%), vakinhoud (4%) en persoonlijke begeleiding (4%) genoemd als positieve punten binnen het hoger onderwijs.

¹² Succesfactoren die door minder dan 4% van de respondenten zijn genoemd, zijn niet opgenomen in de tabel. De percentages tellen hierdoor niet op tot 100%.

3.4.2. Zorgpunten (spontaan)

Aan Nederlanders is gevraagd wat volgens hen het grootste probleem is waarmee het onderwijs momenteel wordt geconfronteerd. Het betrof hier een open vraag.

In 2004 is gekozen voor een nieuwe categorisering van deze open vraag gezien de opkomst van nieuwe zorgpunten. Een directe vergelijking met de jaren voor 2004 is hierdoor niet mogelijk.

Basisonderwijs

Tabel 9 geeft een overzicht van de meest genoemde problemen in het basisonderwijs.

Tabel 9. *Meest genoemde problemen in het basisonderwijs (%)*¹³
Basis. Nederlanders over het basisonderwijs (n=254)

	Nederlanders PO
(Normen en waarden en) gedragsproblemen	19
Gebrek aan normen en waarden bij leerlingen, gedragsproblemen, brutaal zijn, geen rekening houden met anderen, gebrek aan motivatie	
De grootte van de klassen	12
Aantal allochtonen	11
Door groot aantal allochtonen gaat niveau omlaag en krijgen autochtone leerlingen minder aandacht, cultuurverschillen/ problemen, leerlingen met taalachterstand/ problemen	
Overdracht normen en waarden	8
Opvoeden is primaire verantwoordelijkheid ouders, normen en waarden als aandachtsgebied op school	
Bezuinigingen/ te weinig geld voor onderwijs	6
Onvoldoende individuele aandacht	6
Gebrek aan individuele aandacht voor (niet-gemiddelde) leerling	
Tekort aan personeel	5
Lerarentekort	

Gedragsproblemen, de grootte van de klassen en het aantal allochtonen zijn de grootste zorgpunten in het basisonderwijs.

- Net als in 2004 staan gedragsproblemen (met 19%) bovenaan de lijst van zorgpunten binnen het basisonderwijs. Bij gedragsproblemen gaat het onder andere om een gebrek aan normen en waarden bij leerlingen en een brutale of ongemotiveerde houding.
- In samenhang met het eerstgenoemde zorgpunt staat de overdracht van normen en waarden; 8% van de Nederlanders noemt dit, net als in 2004, als belangrijkste zorgpunt.
- Op de tweede plaats van de lijst met zorgpunten staat dit jaar de grootte van de klassen; 12% van de Nederlanders maakt zich hier zorgen over. In 2004 lag dit percentage op een vergelijkbaar niveau van 11%.

¹³ Zorgpunten die door minder dan 5% van de respondenten zijn genoemd, zijn niet opgenomen in de tabel. De percentages tellen hierdoor niet op tot 100%.

- De zorg over de grootte van de klassen uit zich ook in de zorg over het gebrek aan individuele aandacht voor leerlingen; 6% van de Nederlanders noemt dit als zorgpunt. In 2004 lag dit op een enigszins hoger (niet sign.) niveau van 9%.
- Eén op de tien Nederlanders (11%) noemt spontaan als voornaamste zorgpunt het aantal allochtone leerlingen op school. Dit percentage lag in 2004 enigszins lager (niet sign.) op 7%.
- Significant minder Nederlanders (5%) dan in voorgaande jaren noemen het tekort aan personeel als probleem in het basisonderwijs. In 2004 lag dit percentage nog op 11%. Ter indicatie: in de jaren voor 2004 lag dit percentage tussen de 21% en 38%.

Voortgezet onderwijs

Tabel 10 geeft de meest genoemde zorgpunten in het voortgezet onderwijs weer.

Tabel 10. *Meest genoemde problemen in het voortgezet onderwijs (%)*¹⁴
Basis. Nederlanders over het VO (n=251)

	Nederlanders VO
(Normen en waarden en) gedragsproblemen	20
Gebrek aan normen en waarden bij leerlingen, gedragsproblemen, brutaal zijn, geen rekening houden met anderen, gebrek aan motivatie	
Veiligheid	14
Toename agressie en geweld op school, (on)veiligheid op school	
De omvang van de school	8
Overdracht normen en waarden	6
Opvoeden is primaire verantwoordelijkheid ouders, normen en waarden als aandachtsgebied op school	
Kwaliteit van leraren	6
Kundigheid, capaciteit en motivatie leerkrachten	
Bezuinigingen/ te weinig geld voor onderwijs	5

Gedragsproblemen en veiligheid zijn de meest genoemde zorgpunten in het voortgezet onderwijs.

- Een vijfde van de Nederlanders (20%) noemt spontaan gedragsproblemen bij leerlingen als grootste zorgpunt in het voortgezet onderwijs. Dit zorgpunt staat hiermee net als in 2004 bovenaan de rangorde. In 2004 echter lag het percentage significant hoger op 28%.
- In samenhang met gedragsproblemen noemt 6% van de Nederlanders de overdracht van normen en waarden op jongeren. Vorig jaar lag dit percentage op een vergelijkbaar niveau van 7%.
- Veiligheid blijft een veel genoemd zorgpunt in het voortgezet onderwijs. Dit jaar wordt het door 14% van de Nederlanders spontaan genoemd; in 2004 lag dit percentage iets lager (niet sign.) op 10%.

¹⁴ Zorgpunten die door minder dan 5% van de respondenten zijn genoemd, zijn niet opgenomen in de tabel. De percentages tellen hierdoor niet op tot 100%.

- Het tekort aan personeel, in voorgaande jaren een veel genoemd spontaan zorgpunt (met 33% als hoogtepunt in 2001), wordt dit jaar door niet meer dan 4% van de Nederlanders genoemd. In 2004 lag dit percentage nog op 12% (sign. hoger).

Middelbaar beroepsonderwijs

Tabel 11 geeft de meest genoemde zorgpunten in het middelbaar beroepsonderwijs weer.

Tabel 11. *Meest genoemde problemen in het middelbaar beroepsonderwijs (%)*¹⁵
Basis. *Nederlanders over het MBO (n=246)*

	Nederlanders MBO
(Normen en waarden en) gedragsproblemen	20
Gebrek aan normen en waarden bij leerlingen, gedragsproblemen, brutaal zijn, geen rekening houden met anderen, gebrek aan motivatie	
Aansluiting van het onderwijs op de praktijk	9
Lerarentekort	6
Bezuinigingen/ te weinig geld voor onderwijs	5
Bezuinigingen, te weinig geld voor onderwijs	
Kwaliteit van leraren	5
Kundigheid, capaciteit en motivatie leerkrachten	
Kwaliteit onderwijs	5
Hoeveelheid en inhoud van de lesstof	
Overdracht normen en waarden	5
Opvoeden is primaire verantwoordelijkheid ouders, normen en waarden als aandacht-gebied op school	

Gedragsproblemen en de aansluiting van het onderwijs op de praktijk zijn de meest genoemde zorgpunten in het middelbaar beroepsonderwijs.

- Gedragsproblemen van jongeren op school (20%) is in het middelbaar beroepsonderwijs, net als in het voortgezet onderwijs en het basisonderwijs, het belangrijkste zorgpunt van Nederlanders. Dit percentage ligt zelfs significant hoger dan bij de meting van 2004 (13%).
- Enigszins minder (niet sign.) Nederlanders (5%) dan vorig jaar (8%) maken zich zorgen over het daaraan gerelateerde probleem van de overdracht van normen en waarden op jongeren.
- De aansluiting van het onderwijs op de praktijk staat op de tweede plaats in de lijst met zorgpunten van Nederlanders; 9% van hen maakt zich hier zorgen over tegen 7% in 2004.
- Daarnaast maken Nederlanders zich zorgen over bezuinigingen en te weinig geld in het middelbaar beroepsonderwijs (5%), de kwaliteit van de leraren (5%) en de kwaliteit van het onderwijs (5%). In 2004 lagen deze percentages op respectievelijk 6%, 3% en 2% (niet sign.).

¹⁵ Zorgpunten die door minder dan 5% van de respondenten zijn genoemd, zijn niet opgenomen in de tabel. De percentages tellen hierdoor niet op tot 100%.

Hoger onderwijs

Tabel 12 geeft een overzicht van de meest genoemde problemen in het hoger onderwijs.

Tabel 12. Meest genoemde problemen in het hoger onderwijs (%)¹⁶
 Basis. Nederlanders over het HO (n=231)

	Nederlanders HO
Bezuinigingen/ te weinig geld voor onderwijs	9
Aansluiting van het onderwijs op de praktijk	8
Hoogte van het collegegeld	8
Kwaliteit onderwijs	6
Hoeveelheid en inhoud van de lesstof	
(Normen en waarden en) gedragsproblemen	4
Gebrek aan normen en waarden bij leerlingen, gedragsproblemen, brutaal zijn, geen rekening houden met anderen, gebrek aan motivatie	
Kwaliteit van leraren	4
Kundigheid, capaciteit en motivatie leerkrachten	

Nederlanders zijn minder uitgesproken over spontane zorgpunten in het hoger onderwijs; bezuinigingen in het onderwijs voeren de zorgpuntenlijst aan.

- Het meest genoemde zorgpunt dit jaar door Nederlanders zijn de bezuinigingen in het hoger onderwijs (9%). In 2004 lag dit percentage op een vergelijkbaar niveau van 8%.
- Net als in het middelbaar beroepsonderwijs staat in het hoger onderwijs de aansluiting van het onderwijs op de praktijk (8%) bovenin de rangorde van zorgpunten. Dit percentage ligt lager (niet sign.) dan bij de meting van 2004 toen het met 13% nog op de eerste plaats stond.
- De hoogte van het collegegeld staat met 8% hoger (sign.) in de lijst met zorgpunten dan vorig jaar (2%).
- Daarnaast maken Nederlanders zich zorgen over de kwaliteit van het onderwijs (6%). In 2004 lag dit aandeel lager (niet sign) op 2%.

¹⁶ Zorgpunten die door minder dan 4% van de respondenten zijn genoemd, zijn niet opgenomen in de tabel. De percentages tellen hierdoor niet op tot 100%.

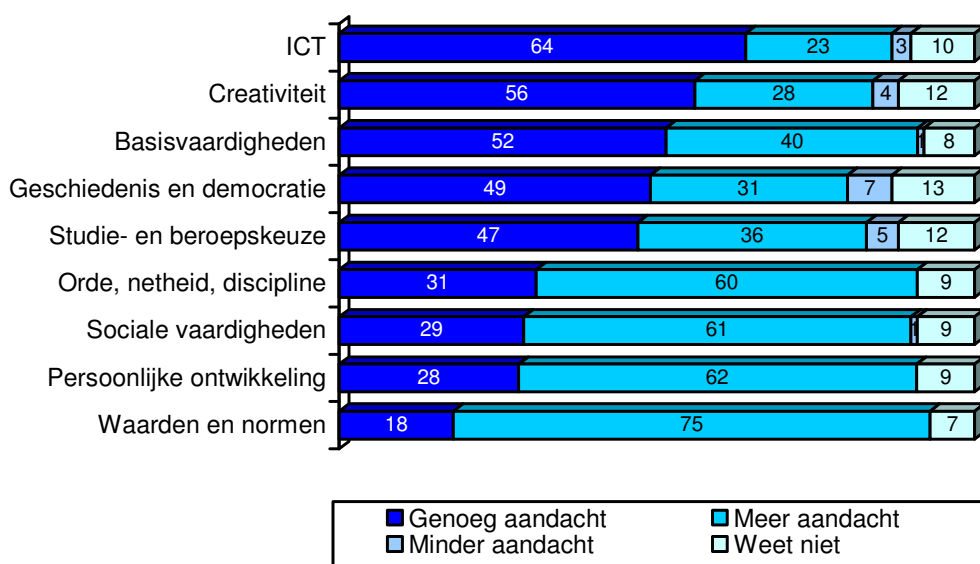
3.5. Aandacht voor programmaonderdelen

Aan Nederlanders is een aantal programmaonderdelen voorgelegd. Nederlanders is gevraagd aan te geven of hieraan binnen het huidige onderwijs meer of minder aandacht moet worden geschonken, of dat het goed is zoals het nu gebeurt.

Basisonderwijs

Figuur 5 laat zien aan welke programmaonderdelen basisscholen genoeg aandacht geven. Nieuw in de meting van 2005 is het programmaonderdeel Nederlandse geschiedenis en democratie.

Figuur 5. *Aandacht voor zaken die basisscholen kunnen leren aan leerlingen (%)*
Basis. *Nederlanders (n=254)*

In het basisonderwijs is volgens Nederlanders voldoende aandacht voor ICT, creativiteit en basisvaardigheden, maar te weinig voor gedragsaspecten.

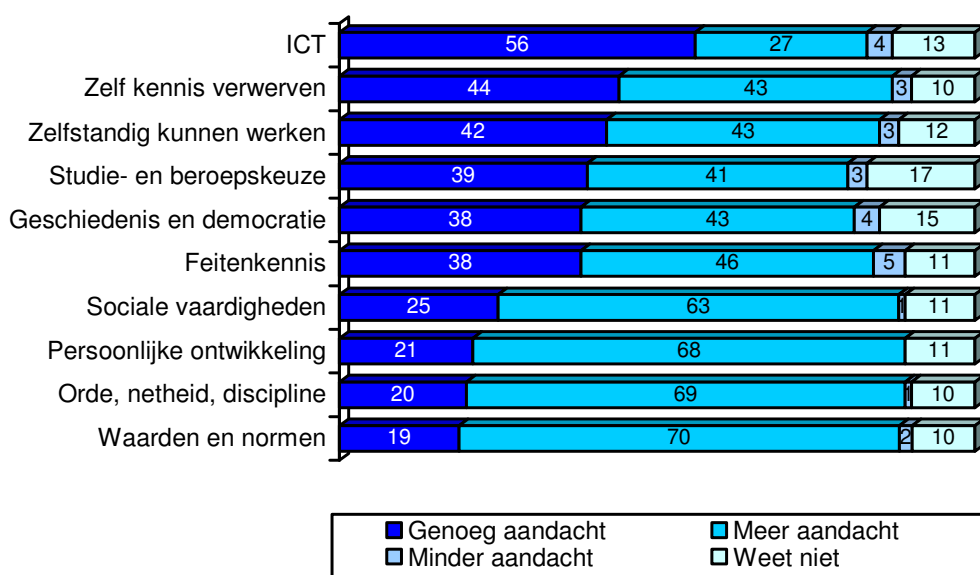
- Vergelijkbaar met de resultaten van 2004 en 2003 krijgen, volgens een meerderheid van de Nederlanders, de programmaonderdelen ICT (64%), creativiteit (56%) en basisvaardigheden (52%) voldoende aandacht in het basisonderwijs.
- Over de aandacht voor gedragsgerelateerde onderdelen blijft men minder te spreken; de onderdelen orde, netheid en discipline (60%), sociale vaardigheden (61%), persoonlijke ontwikkeling (62%) en waarden en normen (75%) verdienen volgens een meerderheid van de Nederlanders nog steeds meer aandacht.

- Krap de helft van de Nederlanders (49%) is van mening dat er in het basisonderwijs voldoende aandacht wordt besteed aan Nederlandse geschiedenis en democratie. Drie op de tien (31%) willen juist meer aandacht voor dit programmaonderdeel.
- Ten opzichte van 2004 treden geen significante verschillen op.

Voortgezet Onderwijs

Figuur 6 laat zien welke programmaonderdelen in het voortgezet onderwijs voldoende aandacht krijgen en welke onderdelen meer aandacht zouden moeten krijgen volgens Nederlanders. Nieuw in de meting van 2005 is, net als bij het basisonderwijs, het programmaonderdeel Nederlandse geschiedenis en democratie.

Figuur 6. *Aandacht voor zaken die scholen in het voortgezet onderwijs kunnen leren aan leerlingen*
Basis. *Nederlanders (n=251)*

Ook in het voortgezet onderwijs is er voldoende aandacht voor ICT en te weinig aandacht voor gedragsgesrelateerde programmaonderdelen.

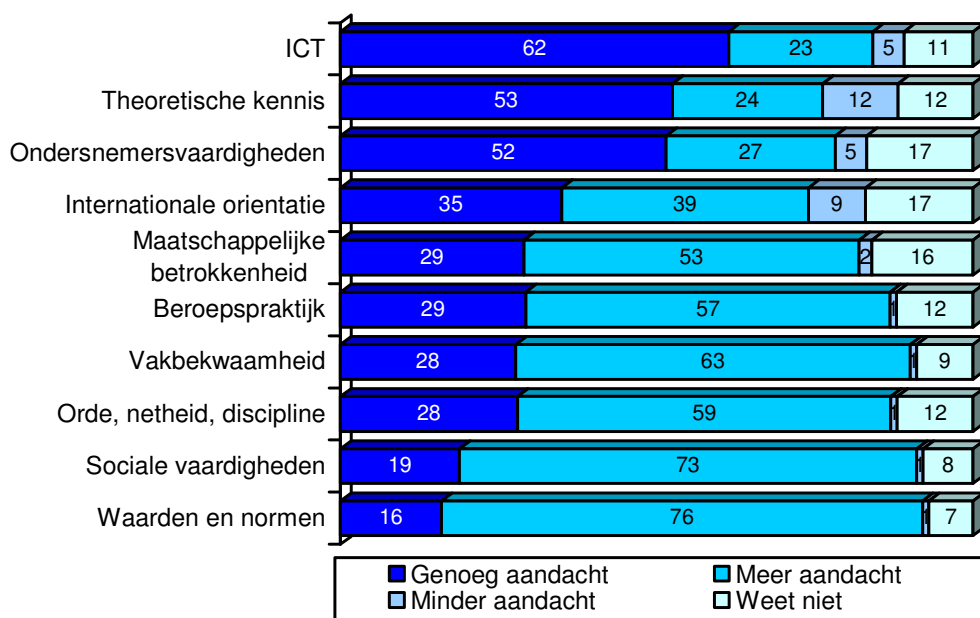
- Vergelijkbaar met het basisonderwijs zijn Nederlanders het meest tevreden met de aandacht die in het voortgezet onderwijs aan ICT wordt gegeven.
- Een in omvang toegenomen (sign.) groep Nederlanders (46%) vindt dat feitenkennis meer aandacht moet krijgen in het voortgezet onderwijs; in 2004 lag dit aandeel nog op 28%.

- Net als in 2004 wil een meerderheid van de Nederlanders meer aandacht voor waarden en normen (70%). Dit aandeel Nederlanders is echter gedaald (sign.) van 78% in 2004 naar 70% dit jaar.
- Een meerderheid van de Nederlanders wil eveneens meer aandacht voor orde, netheid en discipline (69%), persoonlijke ontwikkeling (68%) en sociale vaardigheden (63%). In 2004 lagen deze percentages op respectievelijk 65%, 71% en 71% (allen niet sign.).
- De groep Nederlanders die meer aandacht wil voor Nederlandse geschiedenis en democratie (43%) is groter (sign.) dan in het basisonderwijs.

Middelbaar beroepsonderwijs

Figuur 7 laat zien welke programmaonderdelen in het middelbaar beroepsonderwijs voldoende aandacht krijgen en welke onderdelen meer aandacht zouden moeten krijgen volgens Nederlanders. Nieuw in de meting van 2005 is het programmaonderdeel ondernemersvaardigheden.

Figuur 7. *Aandacht voor zaken die scholen in het middelbaar beroepsonderwijs kunnen leren aan leerlingen*
Basis. *Nederlanders (n=246)*

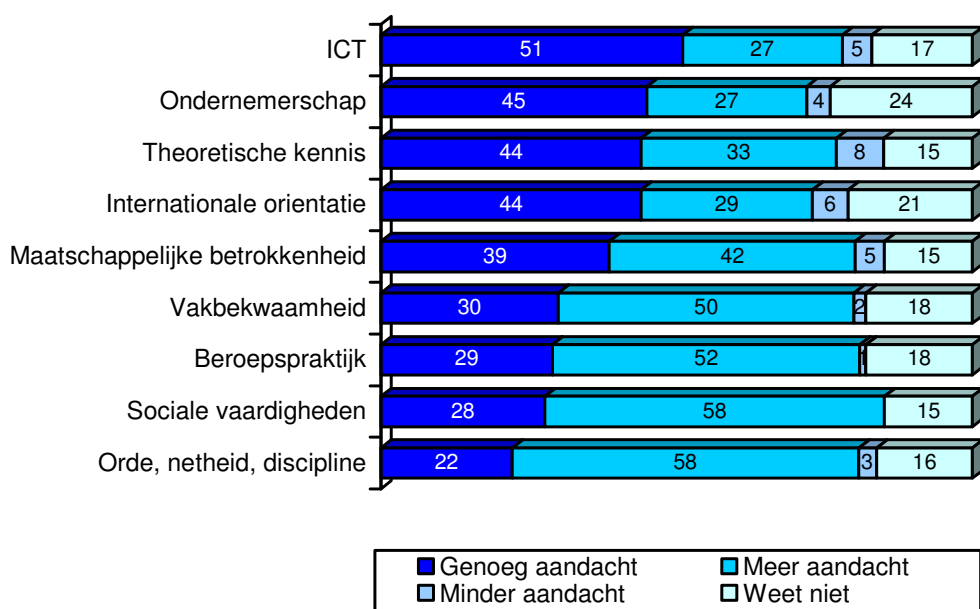
Naast meer aandacht voor gedragsaspecten wordt in het MBO meer aandacht gevraagd voor vakbekwaamheid, beroepspraktijk en maatschappelijke betrokkenheid.

- ICT (62%), theoretische kennis (53%) en ondernemersvaardigheden (52%) krijgen volgens een meerderheid van de Nederlanders voldoende aandacht in het middelbaar beroepsonderwijs.
- Een meerderheid van de Nederlanders wil meer aandacht voor zes van de tien programmaonderdelen te weten: waarden en normen (76%), sociale vaardigheden (73%), vakbekwaamheid (63%), orde, netheid en discipline (59%), beroepspraktijk (57%) en maatschappelijke betrokkenheid (53%).
- Vergeleken met 2004 willen Nederlanders significant meer aandacht voor vakbekwaamheid (63%, versus 51% in 2004) en internationale oriëntatie (39%, versus 29% in 2004).
- Het aandeel dat meer aandacht wil voor orde, netheid en discipline is ten opzichte van 2004 (70%) gedaald (sign.) maar blijft een meerderheid (59%).

Hoger onderwijs

Figuur 8 laat zien welke programmaonderdelen in het hoger onderwijs voldoende aandacht krijgen en welke onderdelen meer aandacht zouden moeten krijgen volgens Nederlanders. Nieuw in de meting van 2005 is het programmaonderdeel ondernemerschap.

Figuur 8. *Aandacht voor zaken die scholen in het hoger onderwijs kunnen leren aan leerlingen*
Basis. Nederlanders (n=231)

In het hoger onderwijs is behoefte aan meer aandacht voor sociale vaardigheden en orde, netheid en discipline, maar ook voor de beroepspraktijk en vakbekwaamheid.

- Het lagere kennisniveau over het hoger onderwijs onder Nederlanders werkt door in de aandacht die Nederlanders wensen voor de verschillende programmaonderdelen; relatief vaak wordt voor het antwoord 'weet niet' gekozen.
- Meer dan de helft van de Nederlanders wil meer aandacht voor orde, netheid en discipline (58%), sociale vaardigheden (58%) en de beroepspraktijk (52%). De helft wil meer aandacht voor vakbekwaamheid (50%).
- In vergelijking met de meting van 2004 (50%) is het aantal Nederlanders dat *meer* aandacht wil voor maatschappelijke betrokkenheid significant gedaald (42%).
- Nederlanders willen voor drie van de issues iets meer (niet sign.) aandacht dan vorig jaar; te weten: internationale oriëntatie (29%), theoretische kennis (33%) en ICT (27%). In 2004 lagen deze percentage op respectievelijk 23%, 28% en 24%.

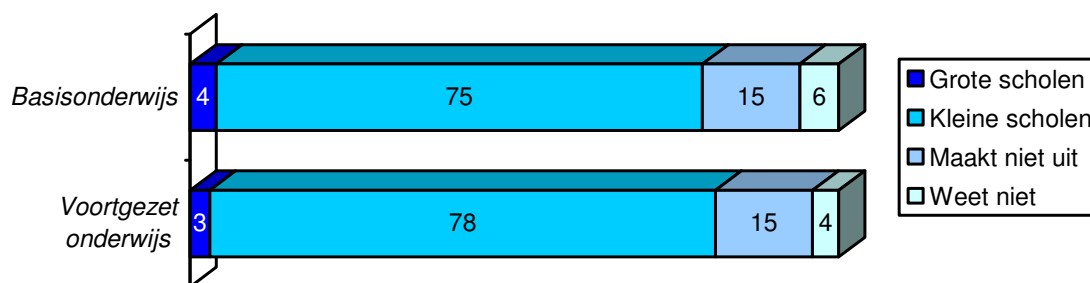
3.6. Grote en kleine scholen

In deze paragraaf wordt beschreven wat de mening is van Nederlanders over de grootte van scholen.

Aan Nederlanders is de vraag voorgelegd wat zij in het algemeen beter vinden: grote scholen of kleine scholen. Het antwoord 'maakt niet uit' kon ook gekozen worden.

In figuur 9 zijn de voorkeuren weergegeven van Nederlanders.

Figuur 9. Grote scholen versus kleine scholen in het basisonderwijs en het voortgezet onderwijs (% voorkeur)
Basis. Nederlanders over het basisonderwijs (n=254) en het voortgezet onderwijs (n=251)

Ruim driekwart van de Nederlanders heeft een voorkeur voor kleine scholen boven grote scholen.

- Nederlanders blijven duidelijk een voorkeur hebben voor kleine scholen boven grote scholen in beide onderwijstypen.
- Voor het eerst sinds 2000 is de voorkeur voor kleine scholen enigszins groter (niet sign.) bij het voortgezet onderwijs dan bij het basisonderwijs.

Basisonderwijs

- De voorkeur voor kleine scholen in het basisonderwijs is licht afgenomen vergeleken met 2004 (80%, niet sign.).

Voortgezet onderwijs

- De voorkeur voor kleine scholen in het voortgezet onderwijs is licht gestegen ten opzichte van 2004 (75%, niet sign.).

4. Ouders over de school van hun kind

In dit hoofdstuk beoordelen ouders de school van hun kind. Zowel ouders met kinderen in het basisonderwijs als ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs hebben hun mening gegeven. Daarnaast is de groep ouders met kinderen in het voorbereidend middelbaar beroeps-onderwijs apart in de analyses meegenomen wanneer zij significant anders antwoorden dan ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs.

In dit hoofdstuk komen achtereenvolgens aan bod: de betrokkenheid van ouders bij het on-derwijs van hun kind, de kwaliteit en inhoud van het onderwijs van het kind en de ervaringen van ouders met de organisatie van het onderwijs.

4.1. Samenvatting

Mate waarin ouders op de hoogte zijn

- Een ruime meerderheid van de ouders met kinderen in het basisonderwijs zegt (zeer) goed op de hoogte te zijn van wat kinderen leren op school.
- Ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs zijn minder goed op de hoogte; bijna de helft zegt (zeer) goed op de hoogte te zijn van wat kinderen leren op school.

Betrokkenheid bij school

Pro-actieve houding school kind

- Vergelijkbaar met de voorgaande jaren zijn ouders met een kind in het basisonderwijs in het algemeen meer tevreden over de pro-actieve houding van de school dan ouders met een kind in het voortgezet onderwijs.
- Zowel ouders met een kind in het basisonderwijs als ouders met een kind in het voortgezet onderwijs zijn het meest positief over de mate waarin de school hen informeert over de algemene gang van zaken.

Actieve betrokkenheid ouders

- De helft van de ouders met een kind in het basisonderwijs en een kwart van de ouders met een kind in het voortgezet onderwijs vinden dat ze voldoende invloed kunnen uitoefenen op de gang van zaken op school.
- Hoewel in enigszins mindere mate dan vorig jaar, weten nog steeds verreweg de meeste ouders waar op school ze met hun klachten terecht kunnen.

Kwaliteit en inhoud van het onderwijs van het kind

Rapportcijfers

- Vergelijkbaar met voorgaande jaren wordt de kwaliteit van het basisonderwijs (7,7) hoger (sign.) beoordeeld dan de kwaliteit van het voortgezet onderwijs (7,3) en met name het VMBO (7,0).
- Ouders met een kind in het basisonderwijs beoordelen de kwaliteit van de school iets hoger (niet sign.) dan vorig jaar. Dit is de hoogste waardering sinds de beginmeting in 1999.
- De beoordeling van de kwaliteit van het voortgezet onderwijs door ouders ligt dit jaar enigszins lager (niet sign.) dan in 2004 en blijft door de jaren heen vrij constant.

Succesfactoren (spontaan)

Basisonderwijs

- Een kwart van de ouders met kinderen in het basisonderwijs noemt persoonlijke begeleiding als het punt dat het meest positief wordt ervaren in het basisonderwijs.
- Eén op de tien ouders vindt het aanleren van vaardigheden zoals zelfstandigheid, jezelf kunnen uiten, zelfontplooiing en plannen de belangrijkste succesfactor.
- Aandacht voor waarden en normen zoals verdraagzaamheid en respect wordt door één op de tien ouders genoemd als voornaamste punt dat momenteel goed gaat in het basisonderwijs.

Voortgezet onderwijs

- Eén op de vijf ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs noemt als voornaamste succesfactor individuele begeleiding.
- Volgens eveneens een vijfde van de ouders is dit het aanleren van vaardigheden zoals zelfstandigheid, jezelf kunnen uiten zelfontplooiing en plannen is.

Zorgpunten (spontaan)

Basisonderwijs

- Het meest (spontaan) genoemde zorgpunt van ouders met kinderen in het basisonderwijs is de grootte van de klassen; één op de vijf ouders maakt zich hier zorgen over.
- Andere vaak genoemde zorgpunten van ouders zijn het gebrek aan individuele aandacht voor leerlingen, bezuinigingen in het onderwijs en gedragsproblemen.
- Het lerarentekort wordt even vaak als in 2004 genoemd als zorgpunt in het basisonderwijs, doch aanmerkelijk minder vaak dan in voorgaande jaren.

Voortgezet onderwijs

- De meest genoemde zorgpunten van ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs zijn gedragsproblemen, lesuitval en de kwaliteit van leraren.
- Veiligheid wordt aanmerkelijk minder vaak genoemd als zorgpunt dan vorig jaar.
- Eveneens maken ouders zich minder dan in voorgaande jaren zorgen over het lerarentekort.

Beoordeling zorgpunten

Basisonderwijs

- De grootte van de klassen voert dit jaar de lijst van zorgpunten voor het basisonderwijs aan; zes op de tien ouders maken zich hier zorgen over.
- Na de grootte van de klassen zijn gedragsproblemen, de werkdruk voor leraren en het tekort aan personeel zorgpunten voor (ongeveer de helft) van de ouders met kinderen in het basisonderwijs.
- Ten opzichte van 2004 maken (sign.) meer ouders zich zorgen over de werkdruk voor leraren, de kwaliteit van de schoolleiding en de kosten van het onderwijs voor de ouders zelf.

Voortgezet onderwijs

- In het voortgezet onderwijs staan gedragsproblemen boven aan de lijst van zorgpunten voor ouders; het aandeel ouders dat zegt zich hier zorgen over te maken is echter wel gedaald (niet sign.) vergeleken met de meting van 2004.
- Sterk opgekomen dit jaar is het zorgpunt 'werkdruk voor leerlingen'. Ongeveer zes op de tien ouders maken zich hierover inmiddels zorgen.
- Ook over het gebruik van alcohol en drugs op school maken dit jaar significant meer ouders zich zorgen dan in 2004.

Tevredenheid over aandachtsgebieden van de school

Basisonderwijs

- Het merendeel van de ouders vindt dat er voldoende aandacht wordt besteed aan alle van de aan hen voorgelegde aandachtsgebieden; gemiddeld genomen daalt echter de tevredenheid.
- Minder (sign.) tevreden dan vorig jaar zijn ouders over de nadruk die door de school wordt gelegd op prestaties en cijfers.
- Enigszins minder tevreden (niet sign.) dan vorig jaar zijn ouders over de aandacht die de school besteedt aan toezicht buiten lesuren, en het signaleren van leer en/ of gedragsproblemen.

Voortgezet onderwijs

- Ouders met een kind in het voortgezet onderwijs zijn over de gehele linie aanzienlijk minder tevreden over de aandachtsgebieden van de school dan bij de meting van 2004.
- Opvallend is dat ouders significant minder tevreden zijn over de hoeveelheid aandacht die de school besteedt aan zeven van de dertien aspecten. De stijgingen uit 2004 ten opzicht van 2003 zijn hiermee (grotendeels) teniet gedaan.
- Het sterkst gedaald (sign.) is de tevredenheid over de hoeveelheid aandacht van de school over het informeren van het kind over lesuitval, roosterwijzigingen en toetsen.
- Over de oriëntatie op vervolgoopleidingen/ beroepen zijn ouders juist meer te spreken (sign.) dan vorig jaar.

Aandacht voor programmaonderdelen

Basisonderwijs

- Een meerderheid van de ouders is tevreden over de hoeveelheid aandacht die de diverse programmaonderdelen krijgen.
- Het meest tevreden zijn ouders over de aandacht voor basisvaardigheden zoals rekenen, lezen en schrijven.
- Het minst tevreden zijn ouders, net als voorgaande jaren, over het aspect studie en beroepskeuze, hierbij moet worden opgemerkt dat drie op de tien ouders niet weten of aan dit programmaonderdeel meer of minder aandacht moet worden geschonken.
- Het aspect waar de meeste ouders meer aandacht voor vragen is persoonlijke ontwikkeling.
- De aandacht voor waarden en normen wordt inmiddels door een ruime meerderheid als voldoende ervaren.

Voortgezet onderwijs

- Ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs vragen vaker meer aandacht voor de programmaonderdelen dan ouders met kinderen in basisonderwijs.
- Voor alle programmaonderdelen geldt, net als in 2004, dat meer dan de helft van de ouders tevreden is met de aandacht die eraan wordt geschonken door de school van hun kind.
- Het aspect waar de meeste ouders meer aandacht voor vragen is sociale vaardigheden.
- Voor een viertal programmaonderdelen willen ouders significant meer aandacht vergelijken met 2004 te weten: feitenkennis, zelfstandig kunnen werken, zelf kennis verwerven en ICT.

Organisatie van het onderwijs

Lesuitval

- Ouders met kinderen in het basisonderwijs hebben in de meeste gevallen slechts één keer per maand of zelfs minder vaak met lesuitval te maken.
- Driekwart van de ouders met een kind in het voortgezet onderwijs geeft aan dat hun kind meerdere malen per maand met lesuitval te maken heeft.

Onderwijsondersteunend personeel

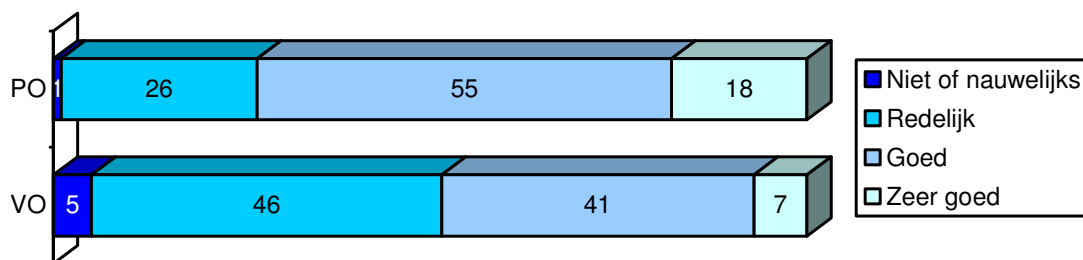
- Zeven op de tien ouders van kinderen in het basisonderwijs geven aan dat er op de school van hun kind onderwijsondersteunend personeel werkt tegen ongeveer de helft van de ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs.
- Deze resultaten zijn vergelijkbaar met 2004 maar liggen aanzienlijk (sign.) hoger dan in 2003.

4.2. Mate waarin ouders op de hoogte zijn

Aan ouders is gevraagd in hoeverre zij op de hoogte zijn van wat hun kinderen leren op school. Figuur 10 laat de resultaten zien per onderwijstype.

Figuur 10. *Mate waarin ouders op de hoogte zijn van wat kinderen leren op school (%)*

Basis. Ouders met kinderen in het basisonderwijs (n=529) en het voortgezet onderwijs (n=548)

Ouders zijn beter op de hoogte van wat kinderen leren in basisonderwijs dan in het voortgezet onderwijs.

Basisonderwijs

- Bijna driekwart van de ouders met kinderen in het basisonderwijs (73%) zegt (zeer) goed op de hoogte te zijn van wat kinderen leren op school. In 2004 lag dit percentage enigszins lager (niet sign.) op 70%, in 2003 lag het op hetzelfde niveau (74%). In de jaren daarvoor (2000-2002) waren ouders significant minder op de hoogte van wat hun kinderen leren in het basisonderwijs met als laagste percentage 55% in 2001.

Autochtonen versus allochtonen

- Autochtone ouders zijn vaker dan allochtone ouders goed op de hoogte van wat kinderen leren op school (58% versus 41%).

Voortgezet onderwijs

- In vergelijking met het basisonderwijs geven ook dit jaar aanzienlijk minder ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs aan (zeer) goed op de hoogte te zijn van wat hun kinderen leren (48%). Ten opzichte van 2004 (53%) is dit percentage enigszins (niet sign.) gedaald. Het percentage laat door de jaren heen een schommelende beweging zien; in 2000 en 2001 ligt het rond de 48%, in 2002 bereikt het met 57% een hoogtepunt waarna het in 2003 weer daalt naar 50%.

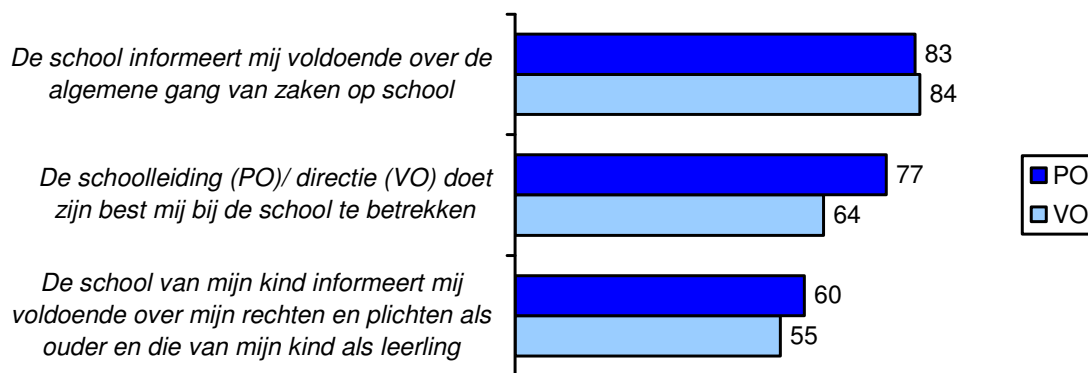
4.3. Betrokkenheid bij de school van het kind

In het onderzoek is een aantal stellingen opgenomen over de betrokkenheid van ouders bij de school van hun kind. Deze stellingen betreffen enerzijds de (pro-actieve) houding van de school en anderzijds de (actieve) betrokkenheid van ouders.

4.3.1. Pro-actieve houding van de school

De mate waarin de school zich pro-actief opstelt ten aanzien van ouders is onderzocht met een drietal stellingen. Figuur 11 laat deze uitgesplitst naar onderwijstype zien.

Figuur 11. *Percentage ouders dat het (helemaal) eens is met de stellingen over de pro-actieve houding van de school van het kind*
 Basis. *Ouders uitgesplitst naar onderwijstype*

Ouders zijn vrij positief over de pro-actieve opstelling van de school van hun kind. Voor ouders met een kind in het basisonderwijs geldt dit sterker dan voor ouders met een kind in het voortgezet onderwijs.

Basisonderwijs

- Ruim acht op de tien ouders met een kind in het basisonderwijs zijn positief over de mate waarin de school hen informeert over de algemene gang van zaken; 83% zegt zich voldoende geïnformeerd te voelen, dit is in lijn met de metingen van 2004 (86%) en 2003 (82%).
- Eveneens een ruime meerderheid van de ouders (77%) is, net als voorgaande jaren, positief over de mate waarin de schoolleiding zijn best doet om ouders bij de school te betrekken.
- Ouders met kinderen in het basisonderwijs zijn het minst te spreken over de mate waarin de school hen informeert over hun rechten en plichten als ouders en die van hun kind als leerling; maar nog steeds is 60% positief (versus 67% in 2004, niet sign.).

Grote steden versus rest Nederland

- Ouders woonachtig buiten de grote steden zijn vaker dan ouders in de grote steden van mening dat de school van hun kind voldoende zijn best doet om ouders bij de school te betrekken (80% versus 57%).

Autochtonen versus allochtonen

Autochtone ouders zijn vaker dan allochtone ouders van mening dat:

- De school van hun kind voldoende zijn best doet om ouders bij de school te betrekken (79% tegen 68%).
- De school van het kind hen voldoende informeert over de rechten en plichten van ouders en hun kind als leerling (63% versus 49%).

Voortgezet onderwijs

- Ouders met een kind in het voortgezet onderwijs zijn, net als de ouders met een kind in het basisonderwijs, het meest te spreken over de mate waarin de school hen informeert over de algemene gang van zaken op school; 84% zegt zich voldoende geïnformeerd te voelen, dit percentage ligt enigszins hoger (niet sign.) dan in 2004 (75%) en 2003 (78%).
- Ruim zes op de tien ouders (64%) zijn positief over de mate waarin de schooldirectie zijn best doet om ouders bij de school te betrekken. In 2004 lag dit aandeel enigszins lager (niet sign.) op 59% en in 2003 significant lager op 54%. Hiermee blijft dit percentage zich positief ontwikkelen.
- Ook ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs zijn het minst te spreken over de mate waarin de school hen informeert over rechten en plichten van zichzelf als ouders en van hun kind als leerling; slechts 55% is positief hierover. Ten opzichte van 2004 (65%) is dit percentage aanzienlijk gedaald (sign.).

Grote steden versus rest Nederland

- Ouders woonachtig in de rest van Nederland zijn vaker dan ouders in de grote steden van mening dat de school van hun kind hen voldoende informeert over de algemene gang van zaken op school (87% versus 61%).

Autochtonen versus allochtonen

Autochtone ouders zijn vaker dan allochtone ouders van mening dat:

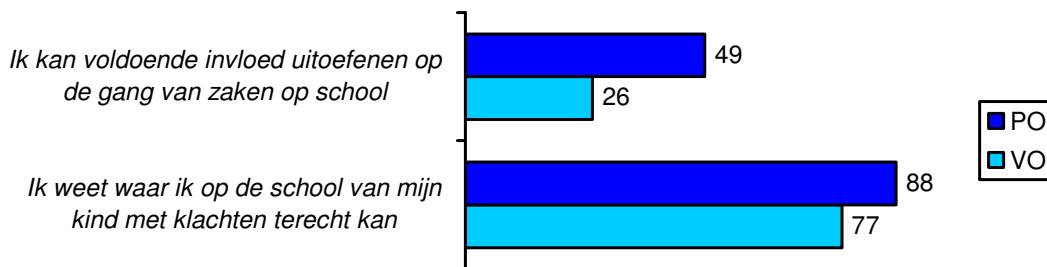
- de school van hun kind hen voldoende informeert over de algemene gang van zaken op school (88% versus 65%).
- de school van hun kind voldoende zijn best doet om ouders bij de school te betrekken (67% tegen 47%).

4.3.2. Actieve betrokkenheid van ouders

Dit jaar zijn twee stellingen over actieve betrokkenheid van ouders bij de school van hun kind voorgelegd aan ouders. Figuur 12 laat de resultaten zien per onderwijstype.

Figuur 12. *Percentage ouders dat het (helemaal) eens is met de stellingen over actieve betrokkenheid*

Basis. Ouders met kinderen in het basis- en voortgezet onderwijs

Het merendeel van de ouders weet waar ze op school met hun klachten terecht kunnen. Ouders vinden dat ze niet voldoende invloed kunnen uitoefenen op de gang van zaken op school.

Basisonderwijs

- Net als voorgaande jaren is ongeveer de helft van de ouders met een kind in het basisonderwijs (49%) van mening dat ze voldoende invloed kunnen uitoefenen op de gang van zaken op school.
- Verreweg de meeste ouders met een kind in het basisonderwijs (88%) weten waar op school ze met hun klachten terecht kunnen. In 2004 lag dit percentage enigszins hoger (niet sign.) op 92%.

Grote steden versus rest Nederland

- Ouders woonachtig in de rest van Nederland weten vaker dan ouders in de vier grote steden waar op school ze met hun klachten terecht kunnen (89% tegen 79%).

Autochtonen versus allochtonen

- Autochtone ouders weten vaker dan allochtone ouders waar op school ze met hun klachten terecht kunnen (91% versus 77%).

Voortgezet onderwijs

- Ouders met een kind in het voortgezet onderwijs hebben aanzienlijk minder dan basisonderwijs ouders het idee dat ze voldoende invloed kunnen uitoefenen op de gang van zaken op de school van hun kind. Slechts een kwart van de ouders (26%) is het hiermee eens; er lijkt hier sprake te zijn van een licht dalende trend (28% in 2004 en 30% in 2003).
- De meeste ouders met een kind in het voortgezet onderwijs (77%) weten waar op school ze met hun klachten terecht kunnen. In 2004 lag dit percentage aanzienlijk hoger (sign.) op 91%.

Autochtonen versus allochtonen

- Autochtone ouders zijn vaker dan allochtone ouders van mening dat ze voldoende invloed kunnen uitoefenen op de school van hun kind (29% versus 17%).

VMBO versus HAVO en VWO

- Ouders met kinderen op het VMBO weten significant *minder* vaak waar op school ze met hun klachten terecht kunnen (71% versus 83%).

4.4. Kwaliteit en inhoud van het onderwijs van het kind

4.4.1. Rapportcijfers kwaliteit onderwijs kind

Alle ouders is gevraagd de kwaliteit van de school van hun kind te beoordelen aan de hand van een rapportcijfer. Tabel 13 geeft de gemiddelde rapportcijfers weer per onderwijstype.

Tabel 13. *Gemiddelde rapportcijfers voor de kwaliteit van de school van het kind*
Basis. *Ouders uitgesplitst naar onderwijstype*

2005		
PO	VO	VMBO
7,7	7,3	7,0

De beoordeling van de kwaliteit van het basisonderwijs stijgt naar een hoogtepunt, die van het voortgezet onderwijs daalt licht (beide niet significant).

Basisonderwijs

- Ouders met een kind in het basisonderwijs beoordelen de kwaliteit van de school van hun kind met een 7,7. Nog niet eerder werd het basisonderwijs zo hoog beoordeeld; in de voorgaande jaren (1999 – 2004) schommelde dit cijfer tussen de 7,5 en de 7,6.

Grote steden versus rest Nederland

- Ouders wonend in een van de vier grote steden beoordelen de kwaliteit van de school van hun kind met gemiddeld een 7,3 significant lager dan ouders in de rest van Nederland, die de school met een 7,7 beoordelen.

Alloctonen versus autoctonen

- Allochtone ouders beoordelen de kwaliteit van de school van hun kind met een 7,1 lager dan autochtone ouders die gemiddeld maar liefst een 7,8 geven.

Voortgezet onderwijs

- De beoordeling van de kwaliteit van het voortgezet onderwijs door ouders ligt dit jaar met een 7,3 enigszins lager (niet sign.) dan in 2004 toen een 7,4 werd gegeven. Ter vergelijking: tussen 1999 en 2004 schommelde dit cijfer rond de 7,4 en 7,3.
- Het gemiddelde rapportcijfer voor de beoordeling van VMBO- scholen is het laagst en daalt (niet sign.) naar een 7,0. Deze lag in 2004 nog op een 7,3 en bij de eerste meting ervan in 2003 op een 7,1.

Grote steden versus rest Nederland

- Ouders wonend in een van de vier grote steden beoordelen de kwaliteit van de school van hun kind met gemiddeld een 7,0 significant lager dan ouders in de rest van Nederland, die de school met gemiddeld een 7,3 beoordelen.

Alloctonen versus autoctonen

- Allochtone ouders beoordelen de kwaliteit van de school van hun kind met een 6,9 lager dan autochtone ouders die gemiddeld een 7,3 geven.

4.4.2. Succesfactoren en zorgpunten (spontaan)**4.4.2.1 Succesfactoren (spontaan)**

Nieuw dit jaar is de vraag aan ouders wat volgens hen momenteel goed gaat in het onderwijs. Het gaat hierbij om het punt dat door ouders als het meest positief wordt ervaren. Het betrof hier, net als bij de zorgpunten, een open vraag.

Basisonderwijs

Tabel 14 geeft een overzicht van de meest spontaan genoemde succesfactoren in het basisonderwijs.

Tabel 14. Meest genoemde succesfactoren in het basisonderwijs (%)¹⁷
Basis. Ouders met kinderen in het basisonderwijs (n=529)

	Ouders PO
Persoonlijke/ individuele begeleiding	26
O.a. persoonlijke omstandigheden en vorderingen, onderwijs op maat/ afgestemd op individu	
Vaardigheden	11
Zelfstandigheid, je kunnen uiten, zelfontplooiing, plannen enz.	
Aandacht voor waarden en normen	8
Verdraagzaamheid, respect, aandacht voor multiculturele samenleving	
Kwaliteit van leraren	6
Kundigheid, capaciteit en motivatie leerkrachten	
Vakinhoud	5
Vakkenpakket, ICT, gym enz.	
Ouderbetrokkenheid	5
Aandacht en tijd voor ouders	
Omgang met leerlingen met leerproblemen en achterstanden	4
Rugzakleerlingen, achterstandsleerlingen en gehandicapte leerlingen	
Plezier	4
Met plezier naar school gaan, lol erin hebben enz.	

Persoonlijke begeleiding wordt door ouders als het meest positieve punt in het basisonderwijs ervaren.

- De meeste ouders met kinderen in het basisonderwijs (26%) noemen persoonlijke begeleiding als succesfactor in het basisonderwijs. Ter vergelijking; 17% van de Nederlanders noemt dit punt.

¹⁷ Succesfactoren die door minder dan 4% van de respondenten zijn genoemd, zijn niet opgenomen in de tabel. De percentages tellen hierdoor niet op tot 100%.

- Ongeveer één op de tien ouders (11%) geeft aan dat het goed gaat in het basisonderwijs met het aanleren van vaardigheden zoals zelfstandigheid, je kunnen uiten, zelfontplooiing en plannen.
- De aandacht voor waarden en normen noemt 8% van de ouders als voornaamste punt dat momenteel goed gaat in het basisonderwijs.
- Een substantieel deel van de ouders noemt de kwaliteit van leraren (6%), de vakinhoud (5%) en ouderbetrokkenheid (5%) als succesfactoren in het basisonderwijs.

Voortgezet onderwijs

Tabel 15 geeft de meest spontaan genoemde succesfactoren in het voortgezet onderwijs weer.

Tabel 15. *Meest genoemde succesfactoren in het voortgezet onderwijs (%)*¹⁸
Basis. Ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs (n=548)

	Ouders VO
Persoonlijke/ individuele begeleiding	18
O.a. persoonlijke omstandigheden en vorderingen, onderwijs op maat/ afgestemd op individu	
Vaardigheden	18
Zelfstandigheid, je kunnen uiten, zelfontplooiing, plannen enz.	
Opleidingsaanbod	7
Kunnen kiezen tussen verschillende scholen opleidingen en aansluiting van niveaus/ opleidingen op elkaar	
Praktijkgerichtheid/ vorming	4
Stages, aandacht voor ambachten en vakken	
Vakinhoud	4
Vakkenpakket, ICT, gym enz.	
Aandacht voor waarden en normen	4
Verdraagzaamheid, respect, aandacht voor multiculturele samenleving	

Ouders vinden persoonlijke begeleiding en het aanleren van vaardigheden de meest positieve punten in het voortgezet onderwijs.

- Bovenaan de lijst van succesfactoren van ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs staan individuele begeleiding (18%) en het aanleren van vaardigheden zoals zelfstandigheid, jezelf kunnen uiten en plannen (18%).
- Het opleidingsaanbod wordt door 7% van de ouders genoemd als succesfactor in het voortgezet onderwijs. Hieronder vallen de aansluiting van opleidingen en niveaus op elkaar en de keuzemogelijkheden tussen scholen.
- Tot slot noemen ouders de praktijkgerichtheid (4%), de vakinhoud (4%) en de aandacht voor waarden en normen (4%) als voornaamste succesfactoren in het voortgezet onderwijs.

¹⁸ Succesfactoren die door minder dan 4% van de respondenten zijn genoemd, zijn niet opgenomen in de tabel. De percentages tellen hierdoor niet op tot 100%.

4.4.2.2 Zorgpunten (spontaan)

Aan ouders is – net zoals aan Nederlanders – gevraagd wat het grootste probleem is waarmee het onderwijs momenteel wordt geconfronteerd. Het betrof hier een open vraag. In 2004 is gekozen voor een nieuwe categorisering van deze open vraag gezien de opkomst van nieuwe zorgpunten. Een directe vergelijking met de jaren voor 2004 is hierdoor niet mogelijk.

Basisonderwijs

Tabel 16 geeft een overzicht van de meest genoemde problemen in het basisonderwijs.

Tabel 16. *Meest genoemde problemen in het basisonderwijs (%)*¹⁹
Basis. Ouders met kinderen in het basisonderwijs (n=529)

	Ouders PO
De grootte van de klassen	16
Onvoldoende individuele aandacht	13
Gebrek aan individuele aandacht voor (niet-gemiddelde) leerling	
Bezuinigingen/ te weinig geld voor onderwijs	12
Tekort aan personeel	9
Lerarentekort	
(Normen en waarden en) gedragsproblemen	8
Gebrek aan normen en waarden bij leerlingen, gedragsproblemen, brutaal zijn, geen rekening houden met anderen, gebrek aan motivatie	
Aantal allochtonen	6
Door groot aantal allochtonen gaat niveau omlaag en krijgen autochtone leerlingen minder aandacht, cultuurverschillen/ problemen, leerlingen met taalachterstand/ problemen	
Overdracht normen en waarden	5
Opvoeden is primaire verantwoordelijkheid ouders, normen en waarden als aandachtsgebied op school	
Kwaliteit van leraren	5
Kundigheid, capaciteit en motivatie leerkrachten	
Werkdruk voor leraren	4

Ouders maken zich het meeste zorgen over de grootte van de klassen, het gebrek aan individuele aandacht en te weinig geld in het basisonderwijs.

- De rangorde van spontaan genoemde zorgpunten van ouders met kinderen in het basisonderwijs verschilt weinig van de meting van 2004.
- Ouders met kinderen in het basisonderwijs blijven zich de meeste zorgen maken over de grootte van de klassen (16%). In 2004 lag dit percentage op een vergelijkbaar niveau van 15%.

¹⁹ Zorgpunten die door minder dan 4% van de respondenten zijn genoemd, zijn niet opgenomen in de tabel. De percentages tellen hierdoor niet op tot 100%.

- Evenveel ouders als in 2004 maken zich zorgen over het gebrek aan individuele aandacht voor leerlingen (13%).
- Bezuinigingen en te weinig geld voor onderwijs wordt door 12% (tegen 13% in 2004) van de ouders genoemd als zorgpunt.
- Ongeveer één op de tien ouders (9%, tegen 10% in 2004) noemt het lerarentekort als voornaamste zorgpunt in het basisonderwijs.
- Iets minder (niet sign.) ouders dan vorig jaar noemen gedragsproblemen (8%, tegen 10% in 2004) en de overdracht van normen en waarden (5%, tegen 8% in 2004) als zorgpunt in het basisonderwijs. Ter vergelijking; Nederlanders plaatsen gedragsproblemen (19%) bovenaan de lijst van zorgpunten binnen het basisonderwijs.

Voortgezet onderwijs

Tabel 17 geeft de meest genoemde zorgpunten in het voortgezet onderwijs weer.

Tabel 17. Meest genoemde problemen in het voortgezet onderwijs (%)²⁰
 Basis. Ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs (n=548)

	Ouders VO
(Normen en waarden en) gedragsproblemen	14
Gebrek aan normen en waarden bij leerlingen, gedragsproblemen, brutaal zijn, geen rekening houden met anderen, gebrek aan motivatie	
Lesuitval	11
Kwaliteit van leraren	10
Kundigheid, capaciteit en motivatie leerkrachten	
De omvang van de school	8
Veiligheid	6
Toename agressie en geweld op school, (on)veiligheid op school	
Onvoldoende individuele aandacht	6
Gebrek aan individuele aandacht voor (niet-gemiddelde) leerling	
Lerarentekort	6
Aantal allochtonen	5
Door groot aantal allochtonen gaat niveau omlaag en krijgen autochtone leerlingen minder aandacht, cultuurverschillen/ problemen, leerlingen met taalachterstand/ problemen	
Inhoudelijke vernieuwingen in het onderwijs	4
De grootte van de klassen	4

Ouders maken zich de meeste zorgen over gedragsproblemen, lesuitval en de kwaliteit van leraren in het voortgezet onderwijs.

- Gedragsproblemen (14%) staan, vergelijkbaar met 2004 (12%), bovenaan de lijst van zorgpunten van ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs. Bij Nederlanders (20%) is dit eveneens het meest genoemde zorgpunt.

²⁰ Zorgpunten die door minder dan 4% van de respondenten zijn genoemd, zijn niet opgenomen in de tabel. De percentages tellen hierdoor niet op tot 100%.

- Het zorgpunt lesuitval staat dit jaar op tweede plaats; één op de tien (11%) ouders noemt spontaan dit punt. In 2004 lag dit percentage iets lager (niet sign.) op 8%.
- Meer (sign.) ouders (10%) dan in 2004 (6%) noemen de kwaliteit van leraren als het grootste probleem waarmee het voortgezet onderwijs momenteel wordt geconfronteerd.
- Over de omvang van de school maakt 8% van de ouders zich zorgen; dit percentage ligt iets hoger (niet sign.) dan in 2004 (5%).
- Opvallend is dat minder (sign.) ouders (6%) dan in 2004 (12%) spontaan veiligheid noemen als voornaamste zorgpunt.
- Ouders maken zich enigszins minder (niet sign.) zorgen over het lerarentekort (6% versus 9%) en een gebrek aan individuele aandacht (6% versus 7%).

4.4.3. Beoordeling zorgpunten

Naast de open vraag over het grootste zorgpunt in het onderwijs, is alle ouders ook geholpen naar een aantal zorgpunten gevraagd. Hierbij konden zij per zorgpunt aangeven of zij zich er wel of geen zorgen over maken.

Basisonderwijs

Figuur 13 laat zien over welke zaken ouders van kinderen in het basisonderwijs zich zorgen maken.

Figuur 13. *Percentage ouders dat zich wel eens zorgen maakt over...*
Basis. *Ouders met kinderen in het basisonderwijs (n=529)*

In het basisonderwijs maken ouders zich vooral zorgen over de klassengrootte, gedragsproblemen en de werkdruk voor leraren.

- De grootte van de klassen staat dit jaar op de eerste plaats van zorgpunten; 60% van de basisonderwijs ouders maakt zich hier zorgen over. Dit percentage komt overeen met dat van 2004 (62%) maar is ten opzichte van 2003 (69%) significant lager.

H4 Ouders over de school van hun kind

- Gedragsproblemen blijft bovenin de rangorde van zorgpunten staan; het aantal ouders dat aangeeft zich hier wel eens zorgen over te maken is echter sterk gedaald (sign.) van 71% in 2004 naar 55% in 2005. Dit percentage daalt hiermee naar het niveau van 2001 (56%).
- Het lerarentekort is dit jaar wederom voor minder ouders een punt van zorg; nog slechts 48% van de ouders maakt zich hier zorgen over. Van 1999 tot en met 2003 voerde het lerarentekort nog de rangorde van zorgpunten aan met percentages tussen de 73% en 82%, in 2004 daalde het significant naar 54%.
- Ook over het zorgpunt onvoldoende individuele aandacht maken iets minder (niet sign.) ouders zich zorgen dan vorig jaar (44%, versus 50% in 2004). Alleen in 2001 lag dit percentage lager (niet sign.) op 37%.
- Ten opzichte van 2004 maken ouders zich over een aantal punten juist significant meer zorgen, te weten: de werkdruk voor leraren (52% tegen 42%), de kwaliteit van de schoolleiding (31% versus 24%) en de kosten van het onderwijs voor de ouders (31% versus 24%).

Grote stad versus rest Nederland

Ouders *in* de grote steden maken zich vaker zorgen over:

- de kosten van het onderwijs voor de ouders (48% versus 29%)
- veiligheid op school (42% versus 24%)
- de kwaliteit van het onderwijs (39% tegen 25%)

Ouders *buiten* de grote steden maken zich vaker zorgen over:

- de grootte van de school (36% versus 19%)
- de grootte van de klassen (62% tegen 47%)
- de kwaliteit van de schoolleiding (32% versus 18%)
- voorzieningen van de school (35% versus 21%)

Allochtonen versus autochtonen

Allochtone ouders maken zich vaker zorgen over:

- de kwaliteit van het onderwijs (40% tegen 23%)
- de veiligheid op school (38% versus 23%)
- de kwaliteit van de leraren (41% tegen 27%)
- lesuitval (28% tegen 13%)
- de kosten van het onderwijs voor de ouders (49% versus 27%)

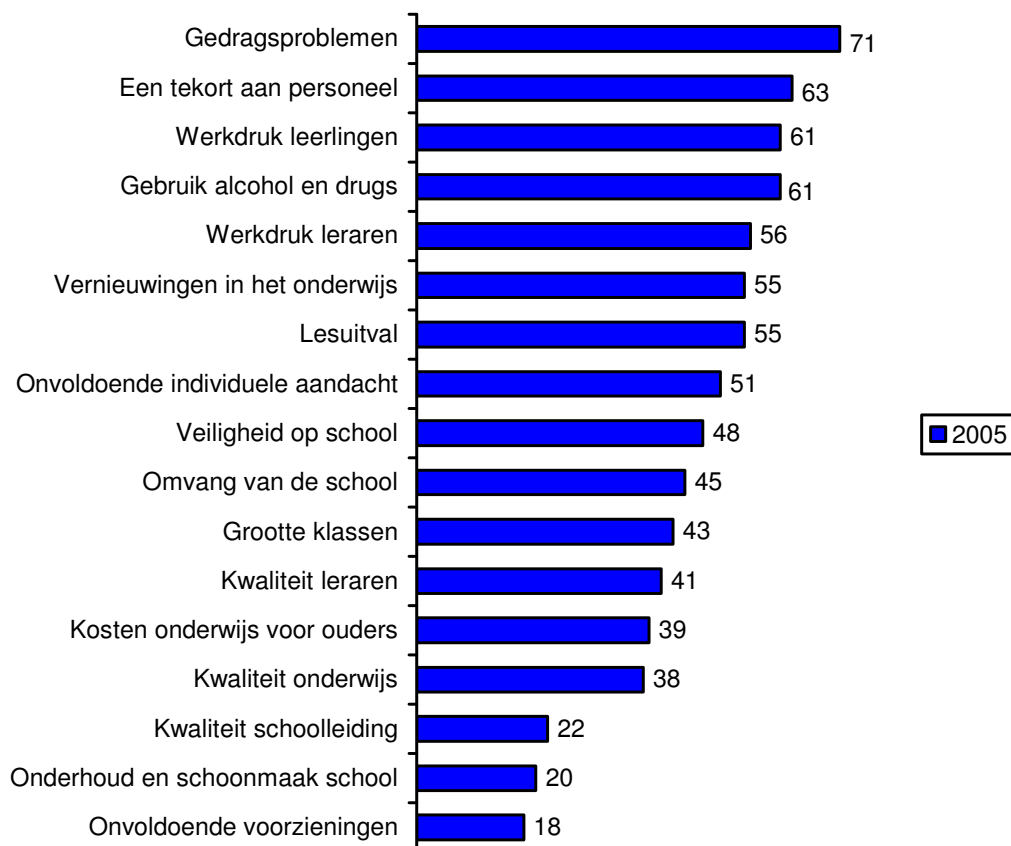
Autochtone ouders maken zich vaker zorgen over:

- voorzieningen op school (36% versus 26%)
- de grootte van de school (36% tegen 26%)
- onderhoud en schoonmaak van de school (42% tegen 33%)

Voortgezet onderwijs

Figuur 14 laat de rangorde van zorgpunten zien voor ouders van kinderen in het voortgezet onderwijs.

Figuur 14. *Percentage ouders dat zich wel eens zorgen maakt over...*
Basis. *Ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs (n=548)*

In het voortgezet onderwijs maken ouders zich vooral zorgen over gedragsproblemen. Daarnaast maken meer ouders dan vorig jaar zich zorgen over de werkdruk van leerlingen en minder ouders over het tekort aan leraren.

- Vergelijkbaar met 2004 staan gedragsproblemen ook dit jaar bovenaan de lijst met zorgpunten (71%). Ten opzichte van vorig jaar (76%) is dit percentage echter wel gedaald (niet sign.) De stijgende lijn die vanaf 2001 (65%) was ingezet is hiermee onderbroken.
- Het aandeel ouders dat zegt zich zorgen te maken over het tekort aan leraren is wederom gedaald (niet sign.) van 64% in 2004 naar 61% in 2005. Van 1999 tot en met 2003 schommelde dit percentage rond de 80% en voerde het de lijst met zorgpunten aan.
- Over de werkdruk van leerlingen, dit jaar op de derde plaats in de rangorde van zorgpunten, maken significant meer ouders zich zorgen (61%) dan in 2004 en 2003, toen dit percentage nog op 25% lag.

H4 Ouders over de school van hun kind

- Een ander punt waarover significant meer ouders zich zorgen maken dan vorig jaar is het gebruik van alcohol en drugs op school (61%); in de ontwikkeling van dit percentage is een stijgende lijn waarneembaar vanaf 2001 (43%). In 1999 lag dit percentage op een vergelijkbaar niveau van 62%.
- Andere punten waar iets meer ouders (niet sign.) zich zorgen over maken vergeleken met 2004 zijn: de omvang van de school (45% versus 39%) en de kwaliteit van de schoolleiding (22% versus 17%).
- Een opvallend verschil ten opzichte van de meting van 2004 is het aandeel ouders dat zich zorgen maakt over de kosten van het onderwijs voor ouders; in 2004 maakte nog 71% van de ouders zich hier zorgen over, in 2005 ligt dit percentage met 39% aanzienlijk lager (sign.) en is het vergelijkbaar met het niveau van 2003 (39%).
- Daarnaast maken ouders zich ten opzichte van 2004 minder (sign.) zorgen over de vernieuwingen in het onderwijs (55% versus 62%); alleen in 1999 maakten minder ouders zich zorgen over dit punt (53%).

Vorbereidend middelbaar beroepsonderwijs versus HAVO en VWO

Er treedt binnen het voortgezet onderwijs een aantal significante verschillen op tussen het VMBO en de overige onderwijstypen in het voortgezet onderwijs (HAVO en VWO). Relatief meer ouders met kinderen in het VMBO maken zich zorgen over:

- gedragsproblemen en gebrek aan discipline op school (76% tegen 66%)
- de veiligheid op school (52% versus 43%)
- het gebruik van alcohol en drugs op school (66% versus 56%)

Grote stad versus rest Nederland

Bij vergelijking van de vier grote steden met de rest van Nederland komt een aantal verschillen naar voren. Ouders in de grote steden maken zich vaker zorgen over:

- gedragsproblemen en gebrek aan discipline op school (84% versus 69%)
- het gebruik van alcohol en drugs op school (73% versus 59%)
- de veiligheid op school (60% versus 46%)
- onderhoud en schoonmaak van de school (28% tegen 18%)
- lesuitval (65% versus 53%)
- de kwaliteit van de schoolleiding (30% tegen 20%)
- de kosten van het onderwijs voor ouders (58% tegen 37%)

Ouders in de rest van Nederland maken zich vaker zorgen over:

- vernieuwingen in het onderwijs (57% tegen 44%)
- de omvang van de school (47% tegen 31%)

Allochtonen versus autochtonen

Allochtone ouders maken zich vaker zorgen over:

- gedragsproblemen en gebrek aan discipline op school (80% versus 69%)
- het gebruik van alcohol en drugs op school (72% versus 58%)
- de veiligheid op school (63% versus 44%)
- de kwaliteit van de leraren (48% tegen 39%)

H4 Ouders over de school van hun kind

- individuele aandacht (66% tegen 47%)
- de kosten van het onderwijs voor ouders (69% tegen 33%)

Autochtone ouders maken zich vaker dan allochtone ouders zorgen over:

- de voorzieningen op school (20% tegen 10%)
- de omvang van de school (48% tegen 31%)
- de werkdruk voor leraren (58% tegen 50%)
- de werkdruk voor leerlingen (64% tegen 49%)
- vernieuwingen in het onderwijs (57% tegen 46%)

4.4.4. Tevredenheid over aandachtsgebieden van de school

In deze paragraaf beoordelen de ouders de school van hun kind op een aantal onderdelen. In de eerste plaats wordt ingegaan op de tevredenheid met betrekking tot een aantal aspecten zoals het veiligheidsgevoel van het kind op school, het plezier waarmee het kind naar school gaat en de motivatie van leraren. Vervolgens wordt ingegaan op de aandacht die scholen besteden aan de verschillende programmaonderdelen.

4.4.4.1 Aandacht voor verschillende aspecten van de school

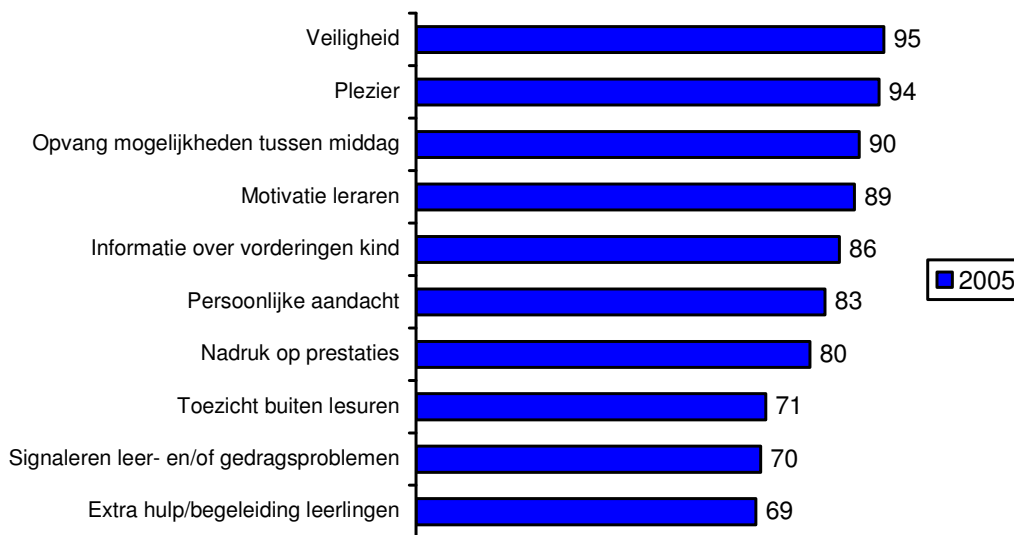
Aan ouders is gevraagd aan te geven of de school van hun kind in hun ogen wel of niet voldoende aandacht geeft aan een aantal aspecten. De resultaten worden besproken per onderwijstype.

Basisonderwijs

Figuur 15 geeft aan welke aspecten volgens ouders binnen het basisonderwijs voldoende aandacht krijgen. Nieuw bij deze vraagstelling in de meting van 2005 zijn de aspecten 'aandacht van leraren voor leerlingen die extra hulp of begeleiding nodig hebben'²¹ en 'opvangmogelijkheden tussen middag'.

Figuur 15. Percentage ouders dat vindt dat aan een aspect voldoende aandacht wordt besteed

Basis. Ouders met kinderen in het basisonderwijs (n=529)

Een meerderheid van de ouders is tevreden over de aandacht voor aspecten binnen het basisonderwijs, echter de tevredenheid daalt licht (niet sign.).

²¹ Dit aspect is in voorgaande jaren in een enigszins andere vorm aan ouders voorgelegd (namelijk in een stelling met een eens-oneens antwoordschaal).

H4 Ouders over de school van hun kind

- Het grootste deel van de ouders vindt dat er aan alle aspecten voldoende aandacht wordt besteed; voor zeven van de tien aspecten geldt zelfs dat 80% of meer van de ouders tevreden is over de aandacht die de school hieraan besteedt.
- De rangorde van de aspecten verschilt niet opvallend van vorig jaar.
- Vergeleken met 2004 zijn ouders iets meer tevreden over de motivatie van leraren (89% in 2005 versus 88% in 2004, niet sign.).
- Over de aandacht voor een zevental aspecten zijn ouders juist minder tevreden. Hiervan verschilt alleen de tevredenheid over de nadruk die door de school wordt gelegd op prestaties en cijfers significant met vorig jaar (80% in 2005 versus 87% in 2004).

Grote stad versus rest Nederland

Ouders in de grote steden zijn vaker van mening dat:

- hun kind *onvoldoende* persoonlijke aandacht krijgt op school (18% versus 10%)
- de school van hun kind ouders *onvoldoende* informeert over de vorderingen van hun kind (28% tegen 11%)
- de school van hun kind *onvoldoende* mogelijkheden biedt voor opvang tussen de middag (13% tegen 7%)

Ouders in de rest van Nederland zijn vaker van mening dat:

- hun kind voldoende persoonlijke aandacht krijgt op school (85% versus 66%)
- hun kind zich voldoende veilig voelt op school (96% versus 79%)
- de school van hun kind voldoende toezicht houdt buiten lesuren (73% versus 56%)
- de school van hun kind ouders voldoende informeert over de vorderingen van hun kind (88% tegen 69%)
- de school van hun kind voldoende aandacht besteedt aan het tijdig signaleren van leer en/ of gedragproblemen (71% versus 56%)
- de leraren op de school van hun kind voldoende aandacht besteden aan leerlingen die extra hulp of begeleiding nodig hebben (72% versus 47%)
- de school van hun kind voldoende mogelijkheden biedt voor opvang tussen de middag (91% tegen 76%)

Allochtonen versus autochtonen

Allochtone ouders zijn vaker van mening dat:

- hun kind met *onvoldoende* plezier naar school gaat (10% tegen 5%)
- de school van hun kind *onvoldoende* nadruk legt op cijfers en prestaties (12% tegen 6%)
- de school van hun kind ouders *onvoldoende* informeert over de vorderingen van hun kind (23% tegen 11%)
- de school van hun kind *onvoldoende* aandacht besteedt aan het tijdig signaleren van leer en/ of gedragproblemen (27% versus 16%)
- de leraren op de school van hun kind *onvoldoende* aandacht besteden aan leerlingen die extra hulp of begeleiding nodig hebben (23% versus 13%)
- de school van hun kind *onvoldoende* mogelijkheden biedt voor opvang tussen de middag (19% tegen 5%)

Autochtone ouders zijn vaker van mening dat:

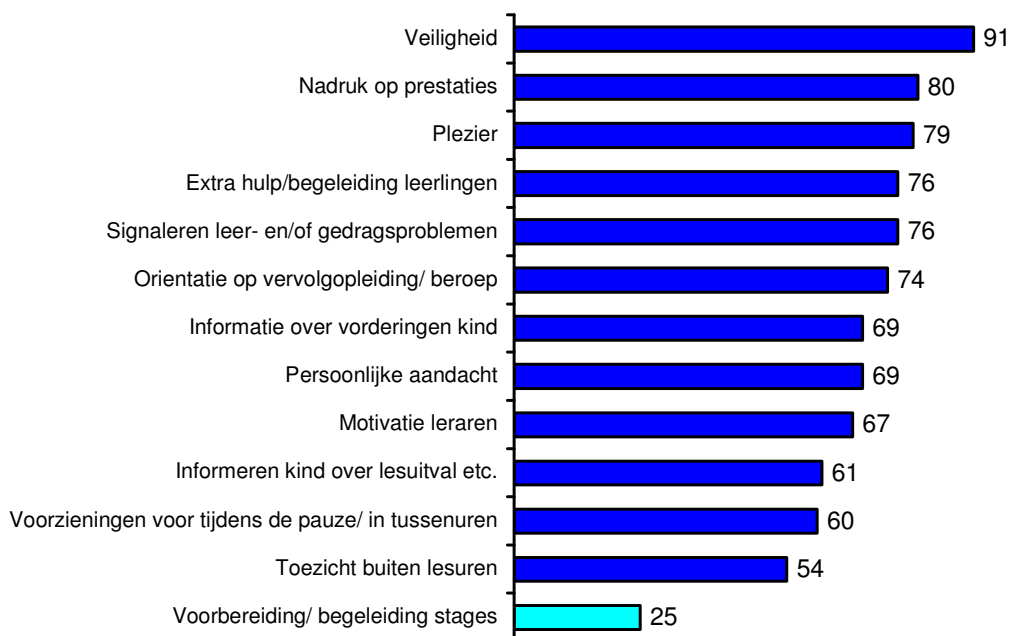
- hun kind voldoende persoonlijke aandacht krijgt op school (85% versus 74%)
- hun kind zich voldoende veilig voelt op school (96% versus 91%)
- de school van hun kind voldoende nadruk legt op cijfers en prestaties (82% tegen 71%)
- de school van hun kind voldoende toezicht houdt buiten lesuren (75% versus 56%)
- de school van hun kind ouders voldoende informeert over de vorderingen van hun kind (88% tegen 76%)
- de school van hun kind voldoende aandacht besteedt aan het tijdig signaleren van leer en/ of gedragproblemen (72% versus 58%)
- de leraren op de school van hun kind voldoende aandacht besteden aan leerlingen die extra hulp of begeleiding nodig hebben (72% versus 57%)
- de school van hun kind voldoende mogelijkheden biedt voor opvang tussen de middag (93% tegen 76%)

Voortgezet onderwijs

Ook aan ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs is gevraagd welke aspecten wel of niet voldoende aandacht krijgen op de school van hun kind. Figuur 16 geeft de resultaten weer. Nieuw bij deze vraagstelling in de meting van 2005 is het aspect aandacht van leraren voor leerlingen die extra hulp of begeleiding nodig hebben²².

Figuur 16. Percentage ouders dat vindt dat aan een aspect voldoende aandacht wordt besteed

Basis. Ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs (n=548)

²² Dit aspect is in voorgaande jaren in een enigszins andere vorm aan ouders voorgelegd (namelijk in een stelling met een eens-oneens schaal).

Ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs zijn over de gehele linie aanzienlijk minder tevreden over de voorgelegde aspecten van aandacht dan vorig jaar.

- Opvallend is dat ouders significant minder tevreden zijn over de hoeveelheid aandacht die de school besteedt aan zeven van de dertien aspecten. Waar vorig jaar nog zeven van de dertien aspecten de 80% tevredenheidsnorm haalde, zijn er dit nu nog slechts twee van de dertien.
- De stijgingen uit 2004 ten opzichte van 2003 zijn hiermee (grotendeels) teniet gedaan.
- Het sterkst gedaald zijn de tevredenheid over de hoeveelheid aandacht van de school voor het informeren van het kind over lesuitval, roosterwijzigingen en toetsen (61% versus 86% (sign.); laagste niveau sinds 2003) en de tevredenheid over de aandacht van de school voor voorzieningen voor tijdens de pauze/ in tussenuren (60% versus 81% (sign.); laagste niveau sinds 2003).
- Andere aspecten waarvoor de tevredenheid over de aandacht van de school significant is gedaald zijn: informatie over vorderingen van het kind (69% versus 84%; laagste niveau sinds 2003), het toezicht buiten lesuren (54% versus 66%; laagste niveau sinds 1999), persoonlijke aandacht (69% versus 80%), de motivatie van leraren (67% versus 77%; op niveau 2003) en het plezier waarmee het kind naar school gaat (79% versus 88%; laagste niveau sinds 1999).
- Over de aandacht voor één aspect zijn ouders juist aanzienlijk meer te spreken dan in 2004. Dit betreft de oriëntatie op vervolgopleidingen/ beroepen (74% versus 63%, sign.) De tevredenheid over de aandacht voor dit aspect bereikt hiermee het hoogste niveau sinds de eerste metingen hiervan in 2002 en 2003.
- Ouders met kinderen in het VMBO is een aparte stelling voorgelegd over de aandacht van de school van het kind voor de voorbereiding op en de begeleiding tijdens stages. Een kwart van de ouders (25%) vindt dat de school van hun kind hieraan voldoende aandacht besteedt, bij de meting van 2004 lag dit percentage aanzienlijk hoger (sign.) op 53%.

Vorbereidend middelbaar beroepsonderwijs versus HAVO en VWO

Er treedt binnen het voortgezet onderwijs een aantal significante verschillen op tussen het VMBO en de overige onderwijstypen in het voortgezet onderwijs (HAVO en VWO)
Ouders met kinderen in het VMBO geven vaker aan dat:

- hun kind zich *onvoldoende* veilig voelt op school (11% versus 4%)
- hun kind *onvoldoende* gemotiveerde leraren heeft op school (19% tegen 10%)
- de school van hun kind *onvoldoende* nadruk legt op cijfers en prestaties (20% versus 7%)
- de school van hun kind *onvoldoende* toezicht houdt buiten lesuren (28% versus 16%)
- de school van hun kind ouders *onvoldoende* informeert over vorderingen van hun kind (25% tegen 15%)
- de school van hun kind *onvoldoende* aandacht besteedt aan het tijdig signaleren van leer- en/ of gedragsproblemen (19% versus 9%)
- de leraren op de school van hun kind *onvoldoende* aandacht besteden aan leerlingen die extra hulp of begeleiding nodig hebben (22% versus 10%)
- de school van hun kind *onvoldoende* voorzieningen heeft voor leerlingen om in de pauzes en tussenuren mee bezig te zijn (25% tegen 16%)

Grote steden versus rest Nederland

Ouders in de grote steden zijn vaker van mening dat:

- de school van hun kind *onvoldoende* toezicht houdt buiten lesuren (38% versus 19%)
- de school van hun kind *onvoldoende* nadruk legt op cijfers en prestaties (23% versus 12%)
- de school van hun kind *onvoldoende* begeleiding biedt bij het oriënteren op vervolgopleidingen (27% tegen 18%)
- hun kind *onvoldoende* wordt geïnformeerd door de school (41% tegen 21%)

Allochtonen versus autochtonen

Allochtone ouders zijn vaker van mening dat:

- hun kind zich *onvoldoende* veilig voelt op school (14% versus 5%)
- hun kind met *onvoldoende* plezier naar school gaat (22% tegen 14%)
- de school van hun kind *onvoldoende* nadruk legt op cijfers en prestaties (24% versus 11%)
- de school van hun kind *onvoldoende* toezicht houdt buiten lesuren (42% versus 17%)
- de school van hun kind ouders *voldoende* informeert over vorderingen van hun kind (80% tegen 67%)

Autochtone ouders zijn vaker van mening dat:

- hun kind voldoende gemotiveerde leraren heeft op school (69% tegen 59%)
- de school van hun kind voldoende aandacht besteedt aan het tijdig signaleren van leeren/ of gedragsproblemen (79% versus 60%)
- de leraren op de school van hun kind voldoende aandacht besteden aan leerlingen die extra hulp of begeleiding nodig hebben (80% versus 58%)
- de school van hun kind voldoende begeleiding biedt bij het oriënteren op vervolgopleidingen (79% tegen 53%)
- de school van hun kind *onvoldoende* voorzieningen heeft voor leerlingen om in de pauzes en tussenuren mee bezig te zijn (22% tegen 13%)

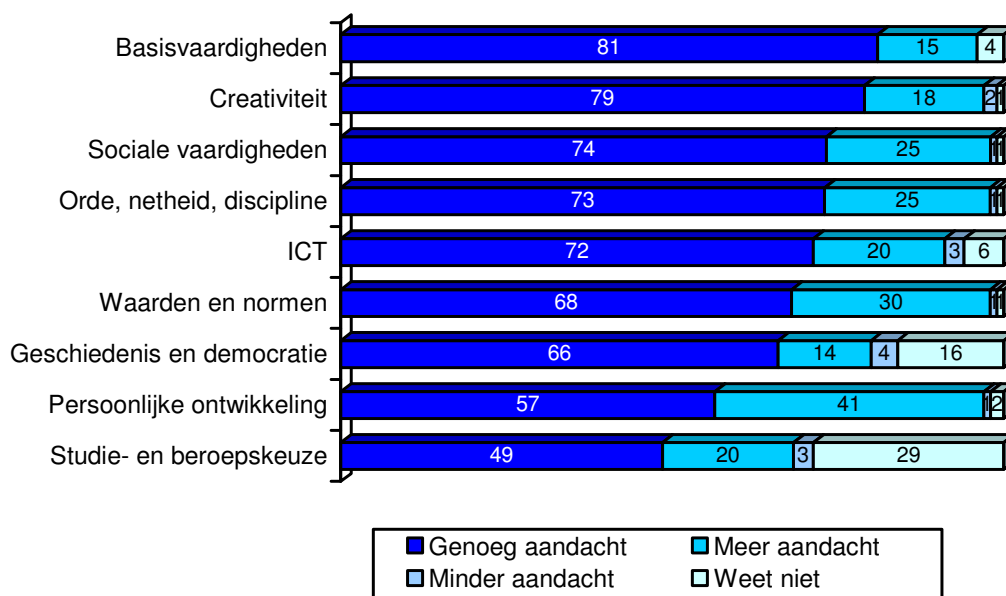
4.4.4.2 Aandacht voor programmaonderdelen

Aan ouders is een aantal onderdelen van het onderwijsprogramma voorgelegd. Ouders hebben aangegeven of hieraan binnen het huidige onderwijs meer of minder aandacht moet worden geschonken, of dat het goed is zoals het nu gebeurt.

Basisonderwijs

Figuur 17 laat zien aan welke programmaonderdelen basisscholen genoeg aandacht geven volgens ouders en aan welke onderdelen meer aandacht mag worden geschonken. Nieuw in deze meting is het programmaonderdeel Nederlandse geschiedenis en democratie.

Figuur 17. *Aandacht voor zaken die basisscholen kunnen leren aan leerlingen (%)*
Basis. *Ouders met kinderen in het basisonderwijs (n=529)*

Ouders vragen om meer aandacht voor persoonlijke ontwikkeling in het basisonderwijs, voor basisvaardigheden is er volgens ouders voldoende aandacht.

- Met uitzondering van studie- en beroepskeuze is een meerderheid van de ouders tevreden over de aandacht die wordt besteed aan de voorgelegde programmaonderdelen.
- Het meest tevreden zijn ouders (81%) over de aandacht voor basisvaardigheden zoals rekenen, lezen en schrijven. Dit percentage ligt op een enigszins lager (niet sign.) niveau dan in 2004 en 2003 (beide 86%) en op hetzelfde niveau als in 2002 (81%).

- Het aspect waar, net als voorgaande jaren, de meeste ouders meer aandacht voor vragen is persoonlijke ontwikkeling; 41% van de ouders vraagt meer aandacht hiervoor. In 2004 lag dit percentage op een vergelijkbaar niveau (38%), in 2003 lag dit met 34% iets lager (niet sign.).
- Net als voorgaande jaren zijn ouders het minst tevreden over de aandacht voor het aspect studie en beroepskeuze (49%). Evenals in 2004 geeft een relatief grote groep van 29% van de ouders geeft aan het niet te weten. Het percentage ouders dat van mening is dat hieraan meer aandacht moet worden geschonken is licht gestegen (niet sign.) van 18% in 2004, naar 20% dit jaar.
- Een grotere (niet sign.) groep ouders dan in 2004 is van mening dat er op de basisschool voldoende aandacht wordt besteed aan waarden en normen (68% versus 64%). Dit percentage ligt aanzienlijk (sign.) hoger dan in 2001 toen het dieptepunt van 59% werd bereikt.

Grote stad versus rest Nederland

Ouders in de grote steden vinden vaker dat de school van hun kind meer aandacht moet schenken aan:

- persoonlijke ontwikkeling (52% tegen 39%)
- studie en beroepskeuze (31% versus 18%)
- computers en informatietechnologie (30% tegen 18%)
- creativiteit (30% tegen 16%)

Ouders in de rest van Nederland zijn vaker van mening dat de school van hun kind meer aandacht moet schenken aan:

- orde, netheid en discipline (26% tegen 15%)

Alloctonen versus autochtonen

Allochtone ouders vinden vaker dat de school van hun kind meer aandacht moet schenken aan:

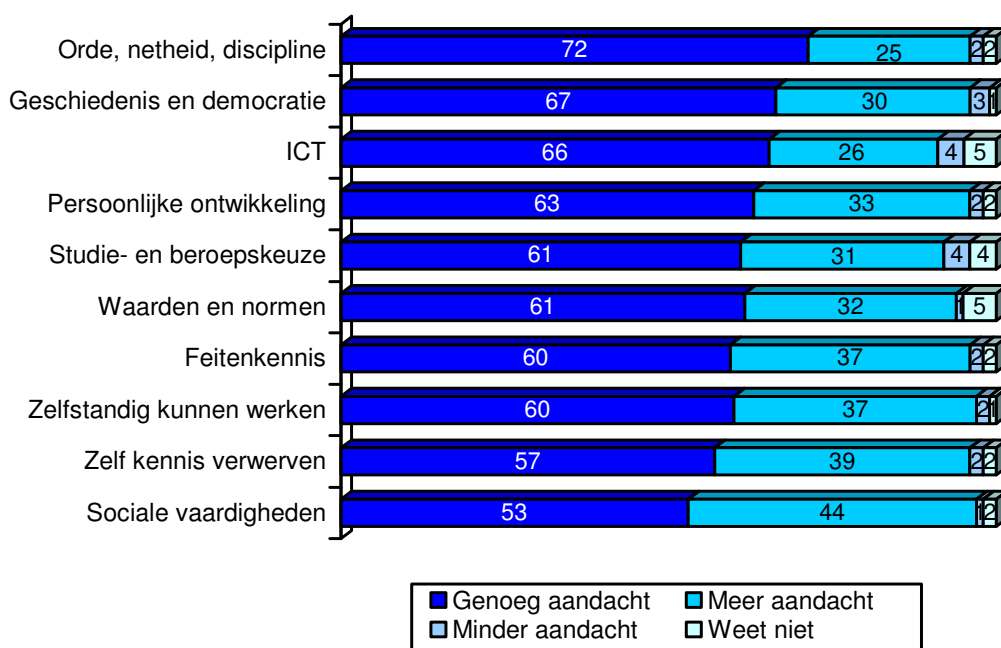
- studie en beroepskeuze (37% versus 15%)
- creativiteit (28% tegen 15%)
- basisvaardigheden (30% tegen 12%)
- orde, netheid en discipline (34% tegen 23%)
- waarden en normen (39% tegen 28%)
- Nederlandse geschiedenis en democratie (20% versus 12%)

Voortgezet Onderwijs

Figuur 18 laat zien welke programmaonderdelen in het voortgezet onderwijs voldoende aandacht krijgen en welke onderdelen meer aandacht zouden moeten krijgen volgens ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs. Nieuw bij de meting van 2005 is het programma-onderdeel Nederlandse geschiedenis en democratie.

Figuur 18. *Aandacht voor zaken die scholen in het voortgezet onderwijs kunnen leren aan leerlingen*

Basis. Ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs (n=548)

Ouders vragen om meer aandacht voor sociale vaardigheden in het voortgezet onderwijs.

- Voor alle programmaonderdelen geldt, net als in 2004 dat meer dan de helft van de ouders tevreden is met de aandacht die eraan wordt geschonken door de school van hun kind.
- Duidelijker dan in het basisonderwijs vragen ouders om meer aandacht voor de diverse programmaonderdelen.
- Het aspect waar de meeste ouders meer aandacht voor vragen zijn sociale vaardigheden (44%). Dit percentage overtreft (niet sign.) het vorige hoogtepunt van 2004 (39%).
- Voor een viertal programmaonderdelen willen significant meer ouders meer aandacht vergeleken met 2004, te weten: feitenkennis (37% tegen 27%), zelfstandig kunnen wer-

ken (37% versus 28%), zelf kennis verwerven (39% versus 31%) en ICT (26% tegen 19%).

- Over de aandacht voor twee programmaonderdelen zijn significant meer ouders in het voortgezet onderwijs dit jaar tevreden. Dit zijn orde, netheid en discipline (72% in 2005 versus 59% in 2004) en persoonlijke ontwikkeling (63% in 2005 versus 53% in 2004). De tevredenheid over de aandacht voor deze programmaonderdelen ligt hiermee op het hoogste niveau sinds zij voor het eerst gemeten zijn in respectievelijk 2000 en 2003.
- De groep ouders die van mening is dat de school van hun kind meer aandacht moet schenken aan waarden en normen is met 32% ten opzichte van vorig jaar (46%) aanzienlijk kleiner (sign.) en ligt hiermee op het laagste niveau sinds de eerste meting in 2000.

Voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs versus HAVO en VWO

Ouders met kinderen in het VMBO zijn vaker van mening dat er *meer aandacht* moet worden besteed aan de programmaonderdelen:

- persoonlijke ontwikkeling (38% tegen 29%)
- studie en beroepskeuze (37% tegen 26%)
- waarden en normen (37% versus 29%)
- Nederlandse geschiedenis en democratie (35% versus 25%)
- feitenkennis (43% tegen 31%)
- zelf kennis verwerven (44% tegen 35%)
- zelfstandig kunnen werken (42% versus 33%)

Grote stad versus rest Nederland

In grote steden willen ouders *vaker* meer aandacht voor:

- studie en beroepskeuze (43% versus 30%)
- orde, netheid en discipline (39% versus 23%)

Buiten de grote steden willen ouders vaker meer aandacht voor:

- sociale vaardigheden (45% tegen 32%)
- zelf kennis verwerven (41% tegen 26%)

Allochtonen versus autochtonen

Allochtone ouders willen vaker meer aandacht voor:

- persoonlijke ontwikkeling (44% tegen 31%)
- studie en beroepskeuze (45% tegen 28%)
- orde, netheid en discipline (38% versus 22%)
- waarden en normen (48% versus 29%)

Autochtone ouders willen vaker meer aandacht voor:

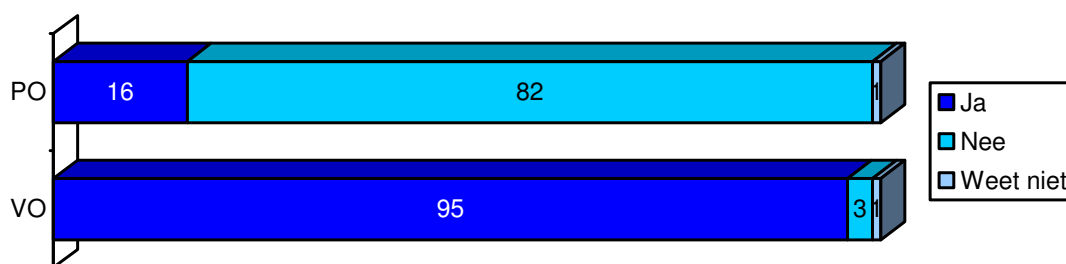
- sociale vaardigheden (46% tegen 37%)

4.5. Organisatie van het onderwijs

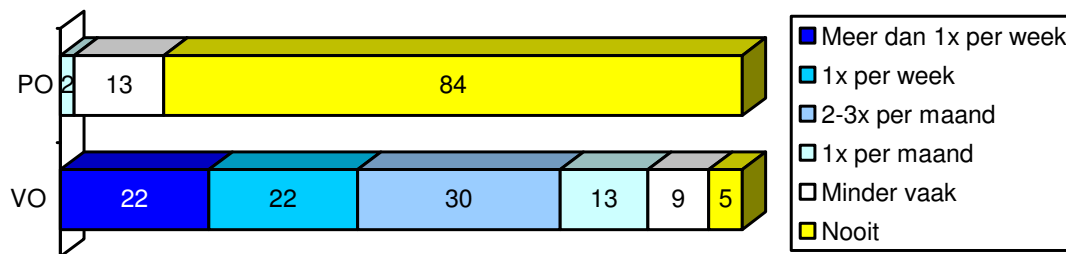
4.5.1. Lesuitval

Gemeten is welk aandeel van de ouders te maken heeft met lesuitval op de school van hun kind. Tevens is bij ouders die met lesuitval te maken hebben geïnterviewd hoe vaak er sprake is van lesuitval. De figuren 19 en 20 laten de resultaten zien.

Figuur 19. *Percentage ouders met kinderen die te maken hebben met lesuitval*
Basis. *Ouders uitgesplitst naar onderwijstype*

Figuur 20. *Frequentie waarmee kinderen te maken hebben met lesuitval (%)*
Basis. *Ouders uitgesplitst naar onderwijstype*

Volgens ouders hebben kinderen in het basisonderwijs zelden te maken met lesuitval, terwijl kinderen in voortgezet onderwijs hier vaak meerdere keren per maand mee te maken hebben.

Basisonderwijs

- Vergelijkbaar met de meting van 2004 heeft slechts een klein deel (15%) van de ouders met kinderen in het basisonderwijs te maken met lesuitval. In 2003 lag dit aandeel nog significant hoger op 27%.
- Het deel van de ouders dat te maken heeft met lesuitval (15%) geeft aan dat dit één keer per maand of zelf minder is. In 2004 lag dit percentage op een vergelijkbaar niveau van 16%.

Voortgezet onderwijs

- In het voortgezet onderwijs komt lesuitval veel vaker voor dan in het basisonderwijs; 95% van de ouders geeft aan dat hun kind wel eens met lesuitval te maken heeft gehad. In 2004 lag dit percentage ook op 95%, in 2003 iets hoger op 97% (niet sign.).
- Vergelijkbaar met 2004 heeft gemiddeld bijna driekwart (74%) meerdere malen per maand met lesuitval te maken. In 2003 lag dit aandeel nog hoger (niet sign.) op 79%.

Grote steden versus rest Nederland

- Ouders in de rest van Nederland geven vaker aan dat hun kind te maken heeft met lesuitval (97% tegen 84%).

Allochtonen versus autochtonen

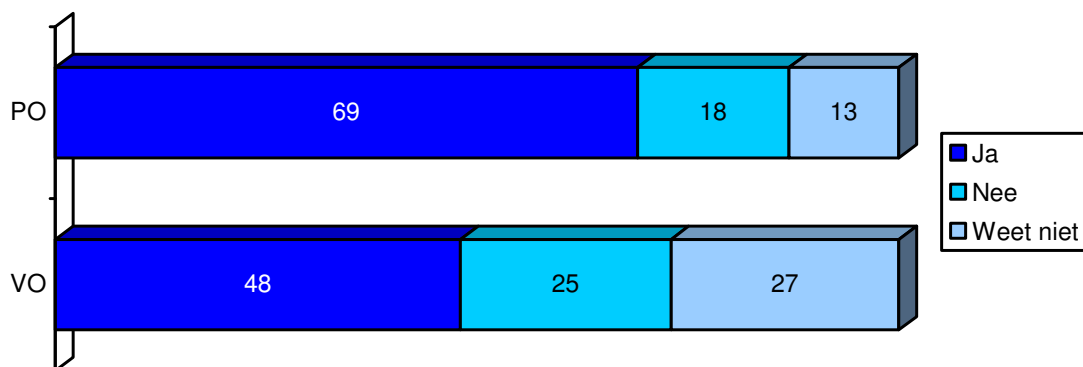
- Autochtone ouders geven vaker aan dat hun kind te maken heeft met lesuitval dan allochtone ouders (98% tegen 84%).

4.5.2. Onderwijsondersteunend personeel

Aan alle ouders is gevraagd of er op de school van hun kind onderwijsondersteunend personeel werkt²³. Figuur 21 geeft de resultaten hiervan weer.

Figuur 21. *Percentage scholen waar wel/ geen onderwijsondersteunend personeel werkt*

Basis. Ouders uitgesplitst naar onderwijstype

Meer basisonderwijs ouders dan voortgezet onderwijs ouders geven aan dat er onderwijsondersteunend personeel werkt op de school van hun kind.

Basisonderwijs

- Bijna zeven op de tien ouders (69%) met een kind in het basisonderwijs geven aan dat er onderwijsondersteunend personeel werkt op de school van hun kind. Dit percentage is

²³ In 2003 is dezelfde vraag voorgelegd, echter toen werd er gesproken over onderwijsassistenten. Dit is mogelijk van invloed op de resultaten.

vergelijkbaar met de meting van 2004 (70%) maar ligt significant hoger dan in 2003 (61%).

Allochtonen versus autochtonen

- Autochtone ouders geven vaker dan allochtone ouders aan dat er op de school van hun kind onderwijsondersteunend personeel werkt (71% tegen 59%).

Voortgezet onderwijs

- Volgens ongeveer de helft (48%) van de ouders met een kind in het voortgezet onderwijs werkt er op de school van hun kind onderwijsondersteunend personeel. Dit aandeel ligt enigszins lager (niet sign.) dan in 2004 (52%). In 2003 lag dit percentage significant lager op 34%.

Grote stad versus rest Nederland

- Ouders *buiten* de vier grote steden geven vaker (sign.) aan dat op de school van hun kind onderwijs ondersteunend personeel werkt (50%) dan ouders in de grote steden (34%).

5. Het leraarschap

In dit hoofdstuk staat het leraarschap centraal. Achtereenvolgens komen aan de orde: de waardering voor het beroep van leraar, de overwegingen van ouders om zelf leraar te worden en de beoordeling van de leraar van het eigen kind.

5.1. Samenvatting

Waardering voor het beroep van leraar

Basisonderwijs

- Tweederde van de Nederlanders geeft aan waardering te hebben voor het beroep van basisschoolleraar. Dit aandeel Nederlanders ligt significant lager dan in voorgaande jaren.
- Ongeveer vier op de tien Nederlanders schatten in dat anderen waardering hebben voor het beroep van basisschoolleraar.

Voortgezet onderwijs

- De waardering van Nederlanders voor het beroep van leraar in het voortgezet onderwijs ligt op een lager niveau dan in alle voorgaande jaren. Zes op de tien Nederlanders geven aan hiervoor waardering te hebben.
- Een derde van de Nederlanders schat in dat andere Nederlanders waardering hebben beroep van leraar in het voortgezet onderwijs.

Middelbaar beroepsonderwijs

- Aanzienlijk minder Nederlanders dan vorig jaar (ongeveer zes op de tien) geven aan waardering te hebben voor het beroep van leraar in het MBO.
- Ruim een derde schat in dat anderen waardering hebben voor het beroep van leraar; dit percentage is significant gestegen.

Overwegen zelf leraar te worden

Basisonderwijs

- Vier op de tien Nederlanders overwegen het beroep van leraar in het basisonderwijs. Vanaf 1999 is een dalende trend waarneembaar.

Voortgezet onderwijs

- Krap een kwart van de Nederlanders overweegt om leraar te worden in het voortgezet onderwijs. Dit percentage was nog niet eerder zo laag.

Middelbaar beroepsonderwijs

- Ongeveer drie op de tien Nederlanders zeggen het beroep van leraar in het middelbaar beroepsonderwijs te overwegen.

Waarom overwegen Nederlanders niet om zelf leraar te worden?

- Vier op de tien Nederlanders overwegen het niet om leraar te worden in het basisonderwijs.
- Het leraarschap in het middelbaar beroepsonderwijs en het voortgezet onderwijs is nog minder populair; de helft van de Nederlanders overweegt dit niet.
- De meest genoemde redenen om geen leraar te worden verschillen weinig tussen de onderwijstypen. Nederlanders achten zich niet geschikt, hebben naar eigen zeggen geen geduld of geven aan dat het beroep hen niet aanspreekt.
- Een tweede veelgenoemde reden om geen leraar te worden is de mentaliteit van leerlingen. Deze reden speelt vooral als het gaat om het leraarschap in het middelbaar beroepsonderwijs en het voortgezet onderwijs.
- Ook arbeidsomstandigheden spelen, hoewel in mindere mate, een rol bij de groep Nederlanders die het leraarschap niet overweegt.

Beoordeling van de leraar van het kind

- De basisschoolleraar wordt het hoogst beoordeeld, leraren in het voortgezet onderwijs en daarbinnen in het VMBO worden aanzienlijk lager beoordeeld.

Basisonderwijs

- De beoordeling van de kwaliteit van leraren in het basisonderwijs stijgt licht (niet sign.) naar een 7,7 en komt hiermee weer op het niveau van de jaren voor 2004.

Voortgezet onderwijs

- Met een 7,0 wordt de kwaliteit van de leraren van het kind in het voortgezet onderwijs dit jaar enigszins lager beoordeeld (niet sign.) dan in 2004.

Voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs

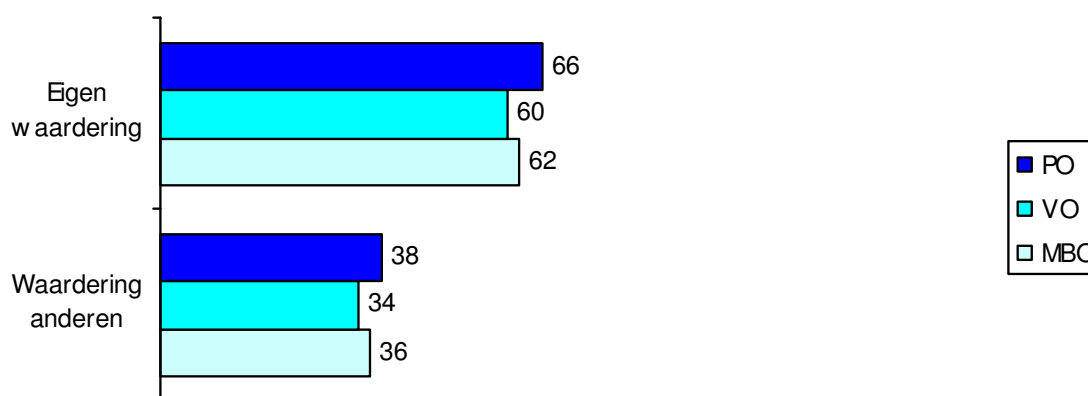
- Leraren in het voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs krijgen van ouders met een gemiddelde van een 6,8 de laagste beoordeling.

5.2. Waardering voor het beroep van leraar

Aan Nederlanders is gevraagd hoeveel waardering zij hebben voor het beroep van leraar. Tevens is hen gevraagd hoeveel waardering zij denken dat Nederlanders in het algemeen hebben voor dit beroep. Figuur 22 toont de percentages Nederlanders met een positieve waardering per onderwijstype.

Figuur 22. *Percentage tamelijk of heel veel waardering voor het beroep van leraar per onderwijstype*

Basis. Nederlanders over het basisonderwijs (n=254), voortgezet onderwijs (n=251) en het middelbaar beroepsonderwijs (n=246)

De waardering voor leraren in het basisonderwijs, voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs is afgenomen.

Basisonderwijs

- Tweederde van de Nederlanders (66%) geeft aan tamelijk veel of veel waardering te hebben voor het beroep van basisschoolleraar. In 2004 en 2003²⁴ lag dit percentage nog significant hoger op 78%, in 2002 lag het eveneens significant hoger op 86%. In 2001 werd het hoogtepunt bereikt met 89%.
- Net als in voorgaande jaren ligt de gepercipieerde waardering van anderen voor het beroep van leraar in het basisonderwijs aanzienlijk lager; ongeveer vier op de tien Nederlanders (38%) schatten in dat anderen tamelijk of heel veel waardering hebben voor het beroep van basisschoolleraar. Vergeleken met 2004 (26%) is dit percentage gestegen en ligt het weer op het niveau van 2003 en 2002 toen het 35% bedroeg.

²⁴ De methodeverandering van 2003 is mede een verklaring voor de significante afname ten opzichte van de periode 2002-1999.

Voortgezet onderwijs

- De waardering van Nederlanders voor het beroep van leraar in het voortgezet onderwijs ligt met 60% op een lager (sign.) niveau dan in alle voorgaande jaren. In 2004 gaf nog 82% aan minimaal tamelijk veel waardering te hebben, in 2003²⁵ lag dit op 77%. In de jaren 1999-2002 schommelde dit tussen de 88% en 86%.
- De gepercipieerde waardering van anderen voor het beroep van leraar in het voortgezet onderwijs ligt net als voor het basisonderwijs aanzienlijk lager; slechts een derde van de Nederlanders (34%) schat dat andere Nederlanders tamelijk of heel veel waardering hiervoor hebben. Vergeleken met 2004 (23%) en 2003²⁴ (26%) is dit percentage gestegen (sign.). Hiermee ligt het weer op het niveau van 2002 (35%) doch onder het hoogtepunt van 2001 (45%).

Middelbaar beroepsonderwijs

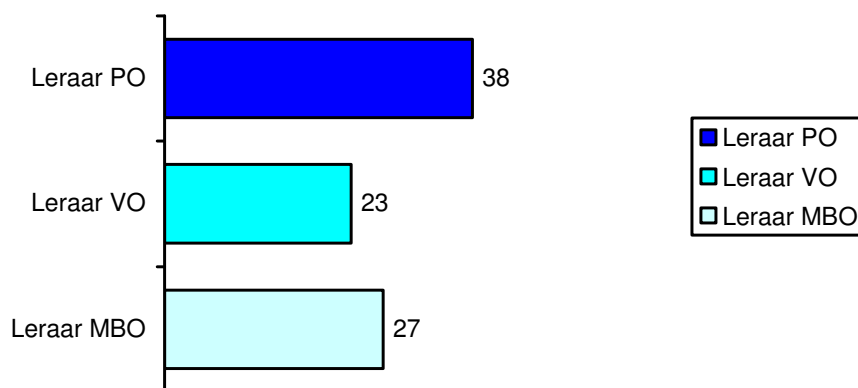
- De waardering voor het beroep van leraar in het middelbaar beroepsonderwijs ligt met 62% lager (sign.) dan bij de eerste meting ervan in 2004 (71%). Met 36% ligt de gepercipieerde waardering van anderen op een hoger (sign.) niveau dan bij de eerste meting in 2004 (24%).

²⁵ De methodeverandering van 2003 is mede een verklaring voor de significante afname ten opzichte van 2002-1999.

5.3. Overwegen zelf leraar te worden

Aan Nederlanders is de vraag voorgelegd of zij zelf zouden overwegen leraar te worden, indien zij hiervoor de juiste diploma's zouden hebben. Figuur 23 laat het percentage Nederlanders zien dat hierop 'ja zeker' of 'ja, ik denk het wel' heeft geantwoord.

Figuur 23. *Percentage Nederlanders dat overweegt zelf leraar te worden*
Basis. Nederlanders over het basisonderwijs (n=254), voortgezet onderwijs (n=251) en het middelbaar beroepsonderwijs (n=246)

De interesse in het beroep van leraar neemt verder af.

Basisonderwijs

- Krap vier op de tien Nederlanders (38%) overwegen het beroep van leraar in het basisonderwijs. Dit percentage ligt enigszins lager (niet sign.) dan bij de meting van 2004 (41%). Vanaf 1999 (50%) is een dalende trend waarneembaar met als enige uitzondering 2002 (48%).

Voortgezet onderwijs

- Aanzienlijk minder (sign.) Nederlanders overwegen om leraar te worden in het voortgezet onderwijs (23%) dan in het basisonderwijs (38%).
- Met 23% is dit het laagste percentage sinds de eerste meting in 1999. In dat jaar overwoog nog 43% van de Nederlanders leraar in het voortgezet onderwijs te worden. Sinds 1999 schommelt het percentage tussen de 34% en 41%.

Middelbaar beroepsonderwijs

- Ruim een kwart van de Nederlanders (27%) zegt het beroep van leraar in het middelbaar beroepsonderwijs te overwegen. Bij de eerste meting hiervan in 2004 lag dit percentage significant hoger op 39%.

5.4. Redenen voor afwijzen van het leraarschap

Bijna vier op de tien Nederlanders (37%) overwegen niet om leraar te worden in het basisonderwijs. Dit percentage lag in 2004 iets lager (niet sign.) op 33%. Ongeveer de helft van de Nederlanders overweegt eveneens het beroep van leraar in het voortgezet onderwijs (51%) of middelbaar beroepsonderwijs (49%) niet. In 2004 lagen deze percentages lager (sign.) op respectievelijk 37% en 36%. Tabel 18 geeft de redenen van Nederlanders weer om geen leraar te worden. Dit jaar is de categorisering van de antwoorden op deze open vraag aangescherpt, waardoor een directe vergelijking met voorgaande jaren niet meer mogelijk is.

Tabel 18. *Redenen om geen leraar te worden (open vraag) (%)*²⁶
 Basis. *Nederlanders over basisonderwijs (n=153), voortgezet onderwijs (n=184) en middelbaar beroepsonderwijs (n=161)*

	PO	VO	MBO
Beroepsbeeld in relatie tot persoonlijke voorkeur/ capaciteiten	38	35	42
Geen geduld, spreekt niet aan, vindt zichzelf niet geschikt enz.			
Mentaliteit leerlingen	13	25	26
Agressie, gebrek aan respect, gebrek aan waarden en normen, onveiligheid			
Arbeidsomstandigheden	8	6	9
Salaris, hoge werkdruk, voorzieningen doorgroeimogelijkheden enz.			
Onvrede beleid	6	2	3
Overheid en bestuur			
Ouderbemoeienis/ betrokkenheid	3	1	1
Vergadercultuur, weinig steun school bestuur enz.	2	1	1

Voor alle onderwijstypen is de belangrijkste reden om geen leraar te worden de eigen persoonlijke voorkeur en capaciteiten.

- Nederlanders achten zich niet geschikt, hebben geen geduld of geven aan dat het beroep hen niet aanspreekt. Dit zijn de argumenten die het meest worden genoemd als het gaat om het afwijzen van het beroep van leraar in zowel het middelbaar beroepsonderwijs (42%) als het basisonderwijs (38%) als het voortgezet onderwijs (35%).
- Op de tweede plaats van redenen om geen leraar te worden staat de mentaliteit van leerlingen. Met name in het middelbaar beroepsonderwijs (26%) en het voortgezet onderwijs (25%) worden agressie, gebrek aan respect en gebrek aan normen en waarden aangevoerd als reden. In het basisonderwijs spelen deze argumenten in mindere mate een rol voor Nederlanders (13%) die geen leraar willen worden.
- Tot slot noemt men de arbeidsomstandigheden als voornaamste reden om geen leraar te worden (door 9% bij MBO, door 8% bij basisonderwijs en door 6% bij voortgezet onderwijs).

²⁶ Overig genoemde redenen zijn niet opgenomen de tabel. De percentages tellen hierdoor niet op tot 100%.

5.5. Beoordeling van leraren (rapportcijfer)

Aan ouders is gevraagd om de kwaliteit van de leraar van hun kind met een rapportcijfer te beoordelen.

Tabel 19 geeft de gemiddelde rapportcijfers weer die ouders geven aan de leraar van hun kind. Binnen het voortgezet onderwijs is een uitsplitsing gemaakt voor de kwaliteit van de leraren in het voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs.

Tabel 19. *Gemiddelde rapportcijfers voor de kwaliteit van de leraar van het kind*
Basis. *Ouders uitgesplitst naar onderwijstype*

PO	VO	VMBO
7,7	7,0	6,8

Ouders beoordelen nog steeds de kwaliteit van de leraren in het basisonderwijs het hoogst. Leraren in het voortgezet onderwijs en daarbinnen in het VMBO worden aanzienlijk lager beoordeeld.

Basisonderwijs

- De beoordeling van de kwaliteit van leraren in het basisonderwijs stijgt (niet sign.) dit jaar van een 7,6 naar een 7,7 en ligt hiermee op hetzelfde niveau als in de jaren 1999 tot 2003. Dit rapportcijfer ligt het hoogst van alle onderwijstypen.
- Ter vergelijking; Nederlanders waarderen de kwaliteit van leraren in het basisonderwijs in het algemeen met gemiddeld een 6,8.

Grote steden versus rest Nederland

- Ouders wonend in één van de vier grote steden geven een *lager* rapportcijfer dan ouders in de rest van Nederland (7,4 versus 7,7).

Alloctonen versus autochtonen

- Allochtone ouders geven een lager rapportcijfer dan autochtone ouders aan de kwaliteit van de basisschoolleraar van hun kind (7,2 tegen 7,8).

Voortgezet onderwijs

- Met een 7,0 wordt de kwaliteit van de leraren van het kind in het voortgezet onderwijs dit jaar enigszins lager beoordeeld (niet sign.) dan in 2004 (7,2). Tussen 1999 en 2004 schommelde dit rapportcijfer tussen de 6,9 en 7,2.
- Ter vergelijking; Nederlanders beoordelen leraren in het voortgezet onderwijs in het algemeen met gemiddeld een 6,4.

Grote stad versus rest Nederland

- Ouders wonend in één van de vier grote steden geven een *lager* rapportcijfer dan ouders in de rest van Nederland (6,7 versus 7,0).

Vorbereidend middelbaar beroepsonderwijs

- Leraren in het vorbereidend middelbaar beroepsonderwijs krijgen van ouders met een gemiddelde van een 6,8 de laagste beoordeling. In 2004 lag dit cijfer hoger (niet sign.) op een 7,2.
- Wederom ter vergelijking; Nederlanders waarderen de kwaliteit van leraren in het VMBO in het algemeen met gemiddeld een 6,4.

6. Beroepsonderwijs en hoger onderwijs

In hoofdstuk 6 staat het vervolgonderwijs centraal. Hierbij worden het voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs (VMBO), het middelbaar beroepsonderwijs (MBO) en het hoger onderwijs (HO) behandeld.

6.1. Samenvatting

Vorbereidend middelbaar beroepsonderwijs

- Ongeveer de helft van de ouders is van mening dat je na het afronden van het VMBO nog niet in staat bent om een beroep uit te oefenen. Nederlanders zijn hiervan minder op de hoogte; vier op de tien delen deze mening.
- Tweederde van de Nederlanders en ouders geeft aan dat het VMBO een goede basis biedt voor vervolgopleidingen.
- De meest genoemde spontane associatie van Nederlanders bij de naam VMBO is 'praktisch'; met je handen werken en praktijkgericht onderwijs. Andere veel genoemde associaties zijn: beroepsgericht onderwijs, het (oude) MAVO, een niet al te goed/ negatief imago, een lagere vorm van onderwijs/ lage opleiding en voorbereidend onderwijs.
- Ouders associëren het VMBO het meest met het (oude) MAVO, een niet al te goed of zelfs negatief imago, met je handen werken en praktijkgericht of beroepsgericht onderwijs.

Middelbaar beroepsonderwijs

- Tweederde van de Nederlanders en ongeveer zes op de tien ouders vinden dat het beroepsonderwijs een goede opleiding is om een goede baan te krijgen. Zowel Nederlanders als ouders zijn minder vaak dan in voorgaande jaren deze mening toegedaan.
- Een ruime meerderheid (zowel Nederlanders als ouders) kan zich vinden in de stelling dat het beroepsonderwijs aantrekkelijk is door de combinatie van leren en werken.
- De helft van de Nederlanders vindt het invoeren van de prestatiebeurs in het MBO een goede zaak. Een vergelijkbaar aandeel verwacht dat het invoeren van de prestatiebeurs meer leerlingen zal stimuleren om hun diploma te halen. Ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs zijn het iets minder vaak eens met deze uitspraken.
- Ongeveer vier op de tien Nederlanders schatten juist in dat ongeveer 60% van de beroepsbevolking een beroepsopleiding heeft gehad. Ouders met kinderen in het basisonderwijs schatten dit iets minder vaak goed in, ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs maken juist iets vaker een goede inschatting.
- Een derde van de Nederlanders vindt de beroepsgerichte leerweg van het VMBO de betere vooropleiding voor het MBO. Ouders verkiezen vaker de theoretische leerweg van het VMBO.

Hoger onderwijs

- Een groot deel van de Nederlanders is weinig uitgesproken over de stellingen over het hoger onderwijs; relatief vaak worden de antwoorden weet niet en noch mee eens/ noch mee oneens gegeven.
- Het meest uitgesproken is men over het aanbod van keuzemogelijkheden in het hoger onderwijs; driekwart van de Nederlanders vindt dat het hoger onderwijs voldoende keuzemogelijkheden biedt.
- Vier op de tien Nederlanders ervaren de beschikbaarheid van praktische voorzieningen als voldoende.
- Een derde is van mening dat het hoger onderwijs over te weinig financiële middelen beschikt om de kwaliteit van het onderwijs te waarborgen.
- De helft van de ondervraagde Nederlanders schat het percentage Nederlanders van de beroepsbevolking dat een opleiding in het hoger onderwijs heeft gehad correct in.
- Drie op de tien Nederlanders vinden het VWO de betere vooropleiding voor het HBO. Ouders zijn vaker van mening dat het HAVO een betere vooropleiding is.
- Vier op de tien Nederlanders geven de voorkeur aan het VWO als vooropleiding voor de universiteit.

Vormgeving loopbaan

- Een ruime meerderheid van de Nederlanders vindt het belangrijk met een vergoeding van werkgever of overheid mogelijkheden te krijgen opleidingen of cursussen te volgen om hun loopbaan vorm te geven; men houdt hiervoor vaker de werkgever verantwoordelijk dan de overheid.

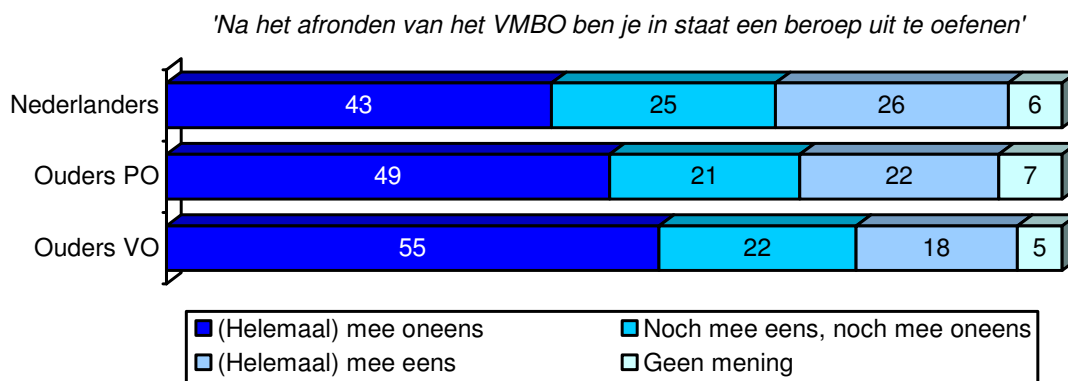
6.2. Voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs (VMBO)

In deze paragraaf komen de meningen die Nederlanders en ouders hebben over het VMBO en de spontane associaties bij de naam VMBO aan bod. Wegens de inmiddels zeer grote bekendheid van het VMBO zijn vragen over dit onderwijs type dit jaar, in tegenstelling tot voorgaande jaren, aan alle respondenten voorgelegd.

6.2.1. Mening over het VMBO

Figuur 24 geeft weer in welke mate Nederlanders en ouders het eens zijn met de stelling dat je na het afronden van het VMBO in staat bent een beroep uit te oefenen.

Figuur 24. *Percentage dat het (helemaal) eens is met de uitspraak*
Basis. *Nederlanders (n=982), ouders PO (n=529) en ouders VO (n=548)*

Volgens de helft van de ouders en ruim vier op de tien Nederlanders stelt het VMBO diploma je niet in staat om een beroep uit te oefenen.

- Ruim vier op de tien Nederlanders (43%) zijn het terecht niet eens met de stelling dat het VMBO je in staat stelt een beroep uit te oefenen. Dit percentage ligt significant hoger dan in 2004 (33%) en 2003 (35%).
- Ouders zijn het nog vaker dan Nederlanders *niet eens* met de stelling. Ongeveer de helft van de ouders met kinderen in het basisonderwijs (49%) en ruim de helft van de ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs (55%) is deze mening toegedaan. Deze percentages liggen beide significant hoger vergeleken met de vorige meting in 2004 (respectievelijk 32% en 49%) en liggen hiermee op ongeveer hetzelfde niveau als in 2003.

Grote steden versus rest Nederland

Ouders wonend in een van de vier grote steden met kinderen in het voortgezet onderwijs geven vaker aan:

- het eens te zijn met de stelling dat je na het afronden van het VMBO in staat bent om een beroep uit te oefenen (31% tegen 16%).

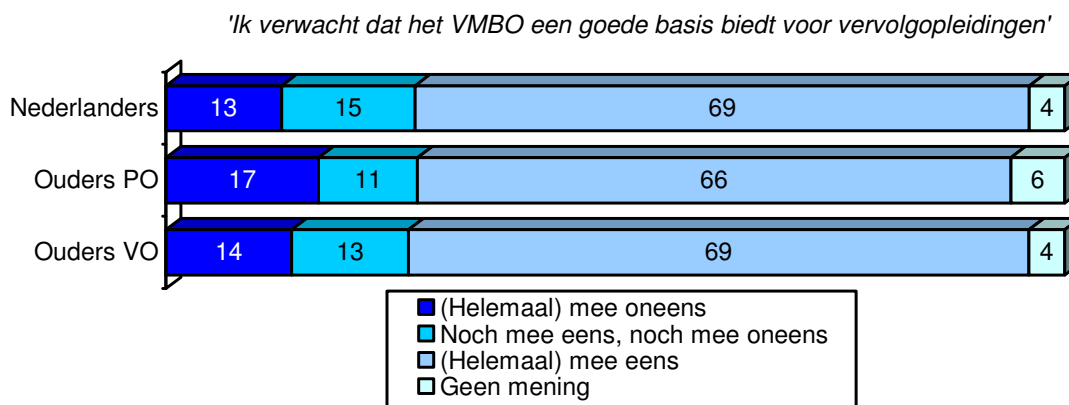
Alloctonen versus autoctonen

Allochtone ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs geven vaker dan autochtone ouders vaker aan:

- het eens te zijn met de stelling dat je na het afronden van het VMBO in staat bent om een beroep uit te oefenen (32% tegen 16%).

Aan Nederlanders en ouders is gevraagd of zij van mening zijn dat het VMBO een goede basis biedt voor vervolgopleidingen. Figuur 25 geeft deze resultaten weer.

Figuur 25. *Percentage dat het (helemaal) eens is met de uitspraak*
Basis. *Nederlanders (n=982), ouders PO (n=529) en ouders VO (n=548)*

Een – in omvang afnemende – meerderheid van zowel de Nederlanders als de ouders geeft aan dat het VMBO een goede basis biedt voor vervolgopleidingen.

- Het merendeel van de Nederlanders (69%) is van mening dat het VMBO een goede basis biedt voor vervolgopleidingen. Er is hier sprake van een neergaande trend; bij voorgaande metingen in 2004 (74%) en 2003 (81%) lag dit percentage nog significant hoger.
- Van de ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs geeft eveneens een meerderheid (69%) aan dat het VMBO een goede basis biedt voor vervolgopleidingen. Ook hier is in de laatste jaren sprake van een neergaande trend; in 2004 en 2003 lagen de percentages nog significant hoger op respectievelijk 80% en 82%. Dit jaar daalt het percentage naar het niveau van 2002 (71%).
- Onder ouders met kinderen in het basisonderwijs (66%) blijft het aandeel dat het eens is met de stelling redelijk stabiel vergeleken met vorig jaar (67%). In 2003 (81%) en 2002 (74%) lag dit aandeel hoger (sign.).

Grote steden versus rest Nederland

- Ouders wonend buiten de vier grote steden met kinderen in het *basisonderwijs* zijn vaker van mening dat het VMBO een goede basis biedt voor vervolgopleidingen (68% tegen 46%).
- Hetzelfde geldt voor ouders wonend buiten de vier grote steden met kinderen in het *voortgezet onderwijs* (70% tegen 58%).

Alloctonen versus autoctonen

- Relatief meer *autochtone* ouders dan allochtone ouders met kinderen in het basisonderwijs vinden dat het VMBO een goede basis biedt voor vervolgopleidingen (71% tegen 60%).

6.2.2. Welke spontane associaties roept de naam VMBO op

Aan Nederlanders en ouders is gevraagd welke spontane associaties de naam VMBO bij hen oproept. Tabel 20 geeft deze resultaten weer.

Tabel 20. Welke associaties roept de naam VMBO bij u op? (open vraag) (%)²⁷
 Basis. Nederlanders (n=982) en Ouders (n=1077)

	Nederlanders	Ouders
Met je handen werken/ praktijkgericht onderwijs	17	11
Het (oude) MAVO	11	14
Beroepsgericht onderwijs/ beroepsopleiding	13	11
Niet al te goed/ negatief imago/ mindere kwaliteit onderwijs	11	12
Lagere vorm van voortgezet onderwijs/ lage opleiding	10	9
Vorbereidend onderwijs	10	6
Technische school/ oude LTS/ MTS	7	7
Voortgezet onderwijs/ middelbare school	8	5
Voortgezet middelbaar beroepsonderwijs	7	4
Onderwijs voor slechtlerende- / achterstandskinderen	5	6
Massaal onderwijs/ een leerfabriek	5	6
Middelbaar beroepsonderwijs	5	3
Ongemotiveerde leerlingen	2	5

Praktijk- en beroepsgericht onderwijs, het (oude) MAVO en 'een niet al te goed/ negatief imago' zijn de meest genoemde spontane associaties met het VMBO.

- De meest genoemde spontane associatie van Nederlanders bij de naam VMBO is 'praktisch', zoals met je handen werken en praktijkgericht onderwijs (17%). Andere veel genoemde spontane associaties van Nederlanders zijn: beroepsgericht onderwijs (13%), het (oude) MAVO (11%), een niet al te goed/ negatief imago (11%), een lagere vorm van onderwijs/ lage opleiding (10%) en voorbereidend onderwijs (10%).
- Ouders associëren het VMBO het meest met het (oude) MAVO (14%), een niet al te goed of zelfs negatief imago (12%), met je handen werken of praktijkgericht onderwijs (11%) en beroepsgericht onderwijs (11%).

²⁷ De kolommen tellen niet op tot 100% daar percentages lager dan 5% voor zowel Nederlanders als ouders zijn niet opgenomen in de tabel.

- Ouders met kinderen in het basisonderwijs en ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs hebben vergelijkbare associaties bij de naam VMBO.

6.3. Middelbaar beroepsonderwijs

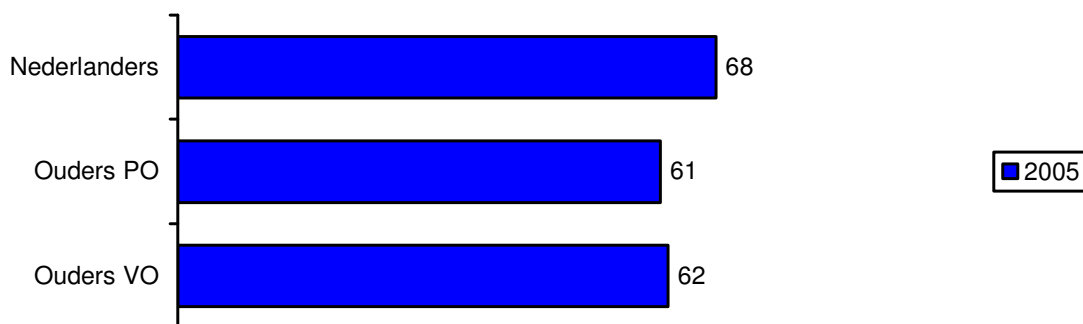
In deze paragraaf wordt ingegaan op het middelbaar beroepsonderwijs (MBO). Onderzocht is wat in het algemeen de mening is over het beroepsonderwijs, het invoeren van de prestatiebeurs in het MBO, het geschatte aantal Nederlanders met een afgeronde beroepsopleiding en de vraag wat men de meest geschikte vooropleiding voor het MBO vindt.

6.3.1. Mening over het middelbaar beroepsonderwijs

Alle ondervraagden is een tweetal uitspraken voorgelegd over het middelbaar beroepsonderwijs. De figuren 26 en 27 laten de resultaten zien.

Figuur 26. *Percentage ondervraagden dat het (helemaal) eens is met de uitspraak Basis. Nederlanders (n=982), ouders PO (n=529) en ouders VO (n=548)*

'Om een goede baan te krijgen, is het beroepsonderwijs een goede opleiding'

Een – in omvang afnemende – meerderheid van zowel Nederlanders als ouders geeft aan dat het beroepsonderwijs een goede opleiding is om een goede baan te krijgen.

- Bijna zeven op de tien Nederlanders (68%) zijn van mening dat het beroepsonderwijs een goede opleiding is om een goede baan te krijgen. In dit percentage is een neergaande trend waarneembaar; in 2004 lag het enigszins hoger op 72%, in 2003²⁸ en 2002 lag het significant hoger op respectievelijk 75% en 86%.
- Ouders met kinderen in het basisonderwijs zijn minder positief; 61% geeft aan het eens te zijn met de stelling. In voorgaande jaren lag dit aandeel hoger (tussen de 87% en 65%).

²⁸ De methodeverandering van 2003 is mede een verklaring voor de significante verschillen van 2003 ten opzichte van 2002.

- Zes op de tien (62%) ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs vinden dat het beroepsonderwijs een goede opleiding is om een goede baan te krijgen. Het percentage ligt significant lager dan in voorgaande jaren waarmee de dalende trend blijft doorzetten. Ter illustratie; in 2004 lag het op 69%, in 2003²⁹ op 74% en in 2002 op 85%.

Grote steden versus rest Nederland

- Ouders wonend *buiten* de vier grote steden met kinderen in het *voortgezet* onderwijs zijn vaker van mening dat het beroepsonderwijs een goede opleiding is om een goede baan te krijgen (64% tegen 52%).

Allochtonen versus autochtonen

- Allochtone ouders met een kind in het voortgezet onderwijs zijn het vaker *oneens* met deze stelling (19% tegen 8%).

Figuur 27. **Percentage ondervraagden dat het (helemaal) eens is met de uitspraak**
Basis. **Nederlanders (n=982), ouders PO (n=529) en ouders VO (n=548)**

'Het beroepsonderwijs is aantrekkelijk door de combinatie van leren met werken'

Een ruime meerderheid van de Nederlanders blijft het beroepsonderwijs aantrekkelijk vinden door de combinatie van leren en werken.

- Een ruime meerderheid (82%) van de Nederlanders vindt het beroepsonderwijs aantrekkelijk door de combinatie van leren en werken. Dit aandeel is vergelijkbaar met 2004 (81%) en 2003²⁸ (83%) maar blijft significant lager liggen dan in 2002 (90%).
- Het aandeel ouders met kinderen in het basisonderwijs dat positief is over de stelling ligt met 77% op een enigszins hoger (niet sign.) niveau dan bij de meting van 2004 (73%). Hiermee blijft het onder de waarden van 2003²⁸ (81%) en 2002 (91%).
- Ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs zijn dit jaar het minst positief; 75% is het (helemaal) eens met de stelling. In dit percentage is een dalende trend waarneembaar sinds 2002 toen het nog op 90% lag. In 2003²⁸ daalde het naar 83% en in 2004 daalde het verder naar 79%.

²⁹ De methodeverandering van 2003 is mede een verklaring voor de significante verschillen van 2003 ten opzichte van 2002.

Grote steden versus rest Nederland

- Ouders wonend *buiten* de vier grote steden met kinderen in het *basisonderwijs* zijn vaker van mening dat het beroepsonderwijs aantrekkelijk is door de combinatie van leren en werken (78% tegen 65%).

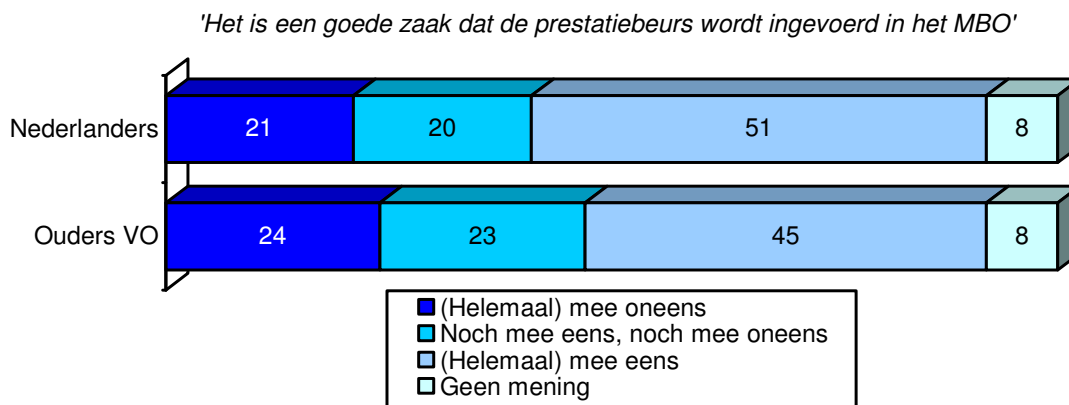
Alloctonen versus autochtonen

- *Autochtone* ouders met kinderen in het *basisonderwijs* zijn het vaker eens met de stelling (80% tegen 65%).
- *Autochtone* ouders met kinderen in het *voortgezet onderwijs* zijn het vaker eens met de stelling (77% tegen 70%).

6.3.2. Invoeren van de prestatiebeurs in het middelbaar beroepsonderwijs

Aan Nederlanders en ouders met kinderen in het *voortgezet onderwijs* is een tweetal stellingen voorgelegd met betrekking tot het invoeren van de prestatiebeurs in het MBO. De figuren 28 en 29 geven hiervan de resultaten weer. Bij de meting in 2004, waarin deze vragen voor het eerst zijn gesteld, zijn deze vragen uitsluitend voorgelegd aan ouders met kinderen in het MBO, vergelijking met voorgaande jaren is hierdoor niet mogelijk.

Figuur 28. *Invoering prestatiebeurs in het MBO*
Basis. *Nederlanders (n=982) en ouders VO (n=548)*

De helft van de Nederlanders vindt het invoeren van de prestatiebeurs in het MBO een goede zaak.

- De helft van de Nederlanders (51%) vindt het een goede zaak dat de prestatiebeurs wordt ingevoerd in het middelbaar beroepsonderwijs.
- Ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs zijn iets minder positief; 45% vindt het invoeren van de prestatiebeurs een goede zaak.

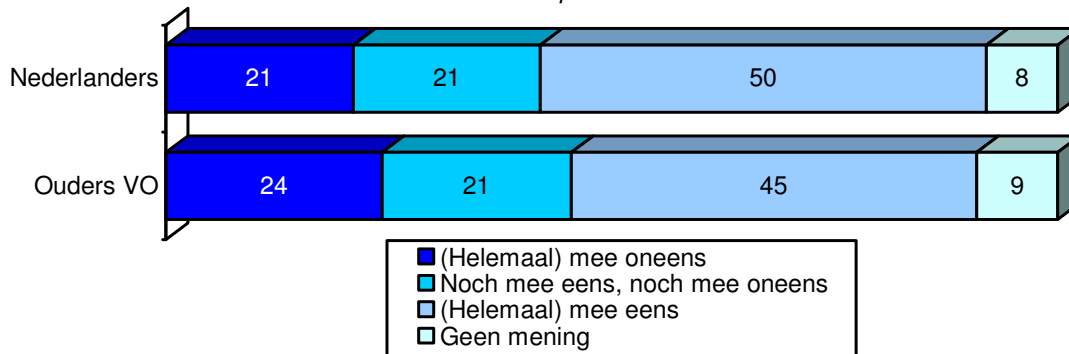
Figuur 29.

Invoering prestatiebeurs in het MBO

Basis.

Nederlanders (n=982), ouders PO (n=529) en ouders VO (n=548)

'De invoering van de prestatiebeurs in het MBO zal meer leerlingen stimuleren hun diploma te halen'

De helft van de Nederlanders denkt dat het invoeren van de prestatiebeurs in het MBO meer leerlingen zal stimuleren om hun diploma te halen.

- De helft van de Nederlanders (50%) verwacht dat het invoeren van de prestatiebeurs in het MBO meer leerlingen zal stimuleren om hun diploma te halen.
- Ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs zijn ook over deze stelling minder positief; 45% is van mening dat het invoeren van de prestatiebeurs meer leerlingen zal stimuleren om hun diploma te halen.

6.3.3. Het geschatte aandeel Nederlanders met een beroepsopleiding

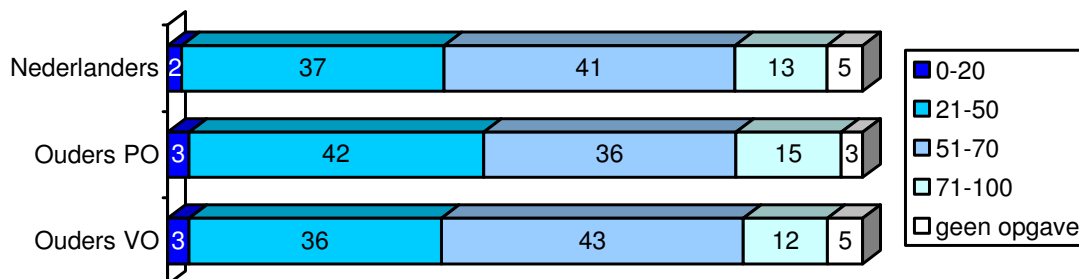
Alle respondenten hebben een inschatting gemaakt van het percentage van de beroepsbevolking met een beroepsopleiding. Figuur 30 laat de resultaten zien.

Figuur 30.

Inschatting van het percentage van de beroepsbevolking met een beroepsopleiding

Basis.

Uitgesplitst naar Nederlanders en ouders

Het percentage van de beroepsbevolking met een beroepsopleiding wordt door de meeste Nederlanders te laag ingeschat.

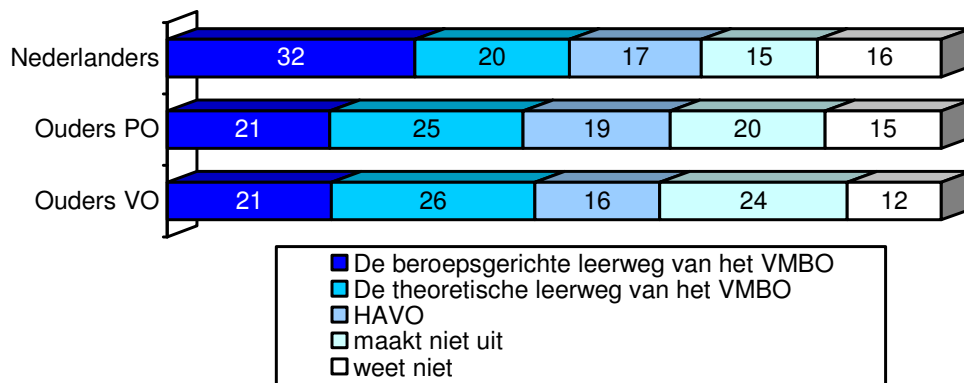
- Vergelijkbaar met in 2004 (39%) en 2003 (41%) schatten ongeveer vier op de tien Nederlanders (41%) juist in dat ongeveer 60% van de beroepsbevolking een beroepsopleiding heeft gehad³⁰. In 2002 schatte slechts 32% van de Nederlanders dit aandeel correct in.
- Het minst op de hoogte zijn ouders met kinderen in het basisonderwijs (36% juist). In de jaren 2002-2004 schommelde dit percentage tussen de 30% en 36%.
- Ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs schatten iets vaker (niet sign.) dan Nederlanders het percentage van de beroepsbevolking met een beroepsopleiding correct in (43% juist). Bij de voorgaande metingen lag dit aandeel significant lager (36% in 2004, 37% in 2003 en 31% in 2002).

6.3.4. Voorkeur vooropleiding voor het MBO

Alle respondenten is gevraagd wat men een betere vooropleiding voor het MBO vindt: de beroepsgerichte leerweg, of de theoretische leerweg binnen het VMBO of het HAVO. Figuur 31 geeft deze resultaten weer.

Figuur 31. *Wat vindt men een betere vooropleiding voor het MBO: de beroepsgerichte- of theoretische leerweg van het VMBO, of HAVO (%)?*

Basis. Alle respondenten (n=2059), uitgesplitst naar Nederlanders en ouders

Nederlanders vinden de beroepsgerichte leerweg van het VMBO een betere vooropleiding voor het MBO, ouders vinden vaker de theoretische leerweg een betere vooropleiding.

- Ongeveer een derde (32%) van de Nederlanders vindt de beroepsgerichte leerweg van het VMBO een betere vooropleiding voor het MBO. In 2004 lag dit percentage ook op 32%. Het aandeel dat de theoretische leerweg verkiest (20%) ligt lager (sign.) dan in 2004 (25%). Het aandeel Nederlanders dat de voorkeur geeft aan het HAVO (17%) is juist hoger dan in 2004 (12%).
- Ouders met kinderen in het basisonderwijs kiezen vaker voor de theoretische leerweg (25%) dan voor de beroepsgerichte leerweg (21%). Bij de meting van 2004 lag deze ver-

³⁰ In Nederland heeft ongeveer 60% van de beroepsbevolking een beroepsopleiding gevolgd. Schattingen tussen de 51% en 70% worden als correct beschouwd.

houding andersom en gaf 23% de voorkeur aan de theoretische leerweg en 25% aan de beroepsgerichte leerweg van het VMBO.

- Ook ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs verkiezen vaker de theoretische leerweg (26%) boven de beroepsgerichte leerweg (21%). In 2004 lagen deze percentages hoger (sign.) op 30% en 26%. Dit jaar geeft een groter aandeel ouders de voorkeur aan het HAVO (16% tegen 9% in 2004).

VMBO versus HAVO en VWO

- Ouders met kinderen in het VMBO vinden vaker de beroepsgerichte leerweg van het VMBO een betere vooropleiding voor het MBO (29% tegen 15%).

Grote steden versus rest Nederland

- Ouders wonend in een van de vier grote steden met kinderen in het *voortgezet onderwijs* vinden vaker de theoretische leerweg van het VMBO de betere vooropleiding voor het MBO (38% tegen 24%).

Alloctonen versus autochtonen

- Allochtone ouders met kinderen in het *basisonderwijs* vinden vaker de theoretische leerweg van het VMBO de betere vooropleiding voor het MBO (38% tegen 22%).
- Allochtone ouders met kinderen in het *voortgezet onderwijs* vinden vaker de beroepsgerichte leerweg van het VMBO de betere vooropleiding voor het MBO (27% tegen 20%).

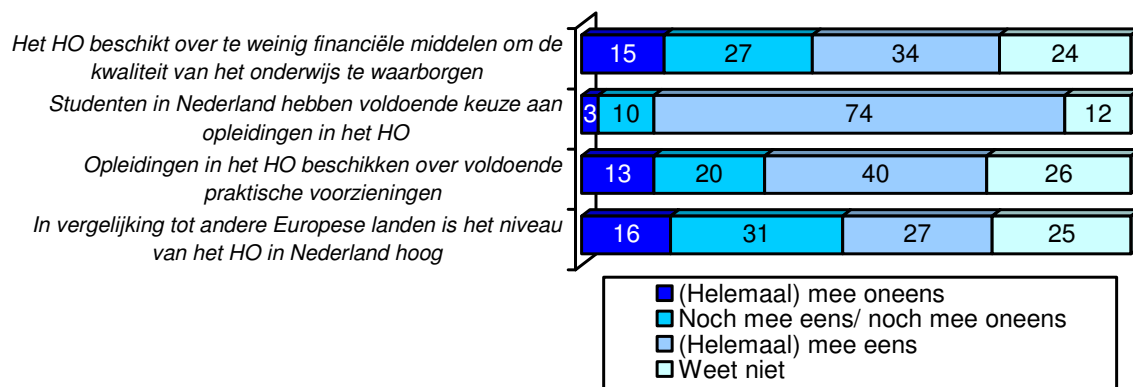
6.4. Hoger onderwijs

Dit jaar is voor de tweede maal specifiek aandacht besteed aan het hoger onderwijs (HO). Het hoger onderwijs wordt gevormd door het hoger beroepsonderwijs (HBO) en het wetenschappelijk onderwijs (WO). In dit hoofdstuk komen de volgende onderwerpen aan bod: de mening van Nederlanders over het hoger onderwijs, het geschatte aantal mensen in de beroepsbevolking met een opleiding in het hoger onderwijs en de geprefereerde vooropleiding voor het hoger beroepsonderwijs en de universiteit.

6.4.1. Mening over het hoger onderwijs

Nederlanders is een aantal stellingen voorgelegd over het hoger onderwijs. Figuur 32 geeft de resultaten hiervan weer.

Figuur 32. *Percentage ondervraagden dat het (helemaal) eens is met de uitspraken Basis. Nederlanders (n=982)*

Een meerderheid van de Nederlanders is weinig uitgesproken over het hoger onderwijs.

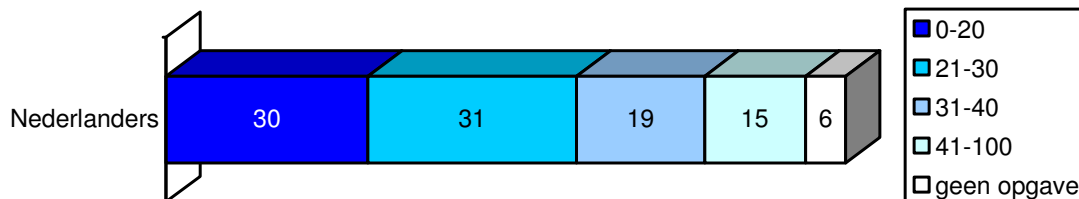
- Vrij veel Nederlanders zijn weinig uitgesproken over de stellingen over het hoger onderwijs; relatief vaak worden de antwoorden weet niet en noch mee eens/ noch mee oneens gegeven.
- Het meest positief zijn Nederlanders over de keuzemogelijkheden aan opleidingen binnen het hoger onderwijs; bijna driekwart (74%) is hier positief over. In 2004 lag dit percentage op hetzelfde niveau.
- De beschikbaarheid van praktische voorzieningen wordt door 40% van de Nederlanders als voldoende ervaren, vorig jaar lag dit percentage enigszins (niet sign.) lager op 37%.
- Een derde (34%) is het eens met de stelling dat het hoger onderwijs over te weinig financiële middelen beschikt om de kwaliteit van het onderwijs te waarborgen, dit aandeel ligt enigszins lager (niet sign.) dan in 2004 (38%).

- In verhouding zijn Nederlanders vooral negatief over het niveau van het hoger onderwijs in Nederland ten opzichte van andere Europese landen (16% negatief, tegen 19% negatief in 2004 (niet sign.)).

6.4.2. *Geschat aandeel Nederlanders met een opleiding in het hoger onderwijs*

Nederlanders hebben een inschatting gemaakt van het percentage van de beroepsbevolking met een opleiding in het hoger onderwijs (HBO of Universiteit). Figuur 33 laat de resultaten zien.

Figuur 33. *Inschatting van het percentage van de beroepsbevolking met een opleiding in het hoger onderwijs (HBO of Universiteit)*
Basis. *Nederlanders (n=982)*

De helft van de Nederlanders schat het percentage van de Nederlanders in de beroepsbevolking dat een opleiding in het hoger onderwijs heeft gehad correct in.

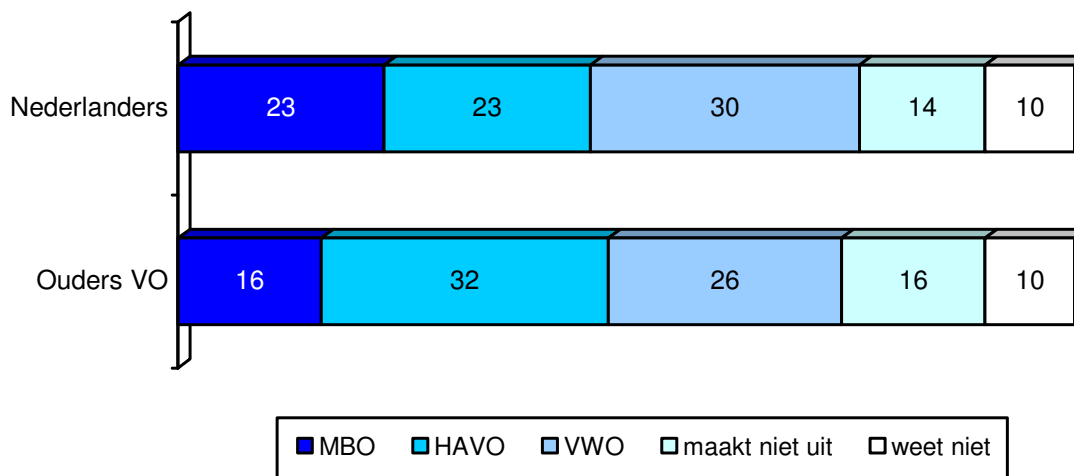
- Ongeveer de helft van de Nederlanders (49%) schat correct in dat tussen de 21% en 40% van de beroepsbevolking een opleiding in het hoger onderwijs heeft gehad³¹.
- Drie op de tien Nederlanders (31%) schat in dat minder dan 21% van de beroepsbevolking een dergelijke opleiding heeft gehad. Vorig jaar lag dit aandeel op een vergelijkbaar niveau met 29%.

³¹ In Nederland heeft ongeveer 28% van de beroepsbevolking een opleiding in het hoger onderwijs gevolgd. Schattingen tussen de 21% en 40% worden als correct beschouwd.

6.4.3. Voorkeur vooropleidingen hoger onderwijs

Aan Nederlanders en dit jaar voor het eerst aan ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs is gevraagd wat zij een betere vooropleiding vinden voor het HBO: MBO, HAVO of VWO? In figuur 34 staan de resultaten gepresenteerd.

Figuur 34. *Wat vindt men een betere vooropleiding voor het HBO: MBO, HAVO of VWO (%)?*
 Basis. *Nederlanders (n=982) en ouders VO (n=548)*

Nederlanders vinden het VWO de betere vooropleiding voor het HBO, ouders zijn vaker van mening dat het HAVO de betere vooropleiding is.

- Het VWO wordt door drie op de tien (30%) Nederlanders gezien als de betere vooropleiding voor het HBO. De voorkeur voor het MBO en het HAVO is beide iets minder met 23%. Deze percentages komen overeen met de meting van 2004, toen dit voor het eerst werd gemeten.
- Ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs geven vaker aan dat volgens hen het HAVO (32%) de betere vooropleiding is voor het HBO, gevolgd door VWO (26%) en MBO (16%).

VMBO versus HAVO en VWO

- Ouders met kinderen op het VMBO zijn vaker van mening dat het MBO de betere vooropleiding voor het HBO is (25% tegen 8%).

Grote steden versus rest Nederland

- Ouders in de vier grote steden vinden vaker dat het MBO de betere vooropleiding voor het HBO is (24% tegen 14%).
- Ouders in de vier grote steden vinden vaker dat het HAVO de betere vooropleiding voor het HBO is (44% tegen 30%).

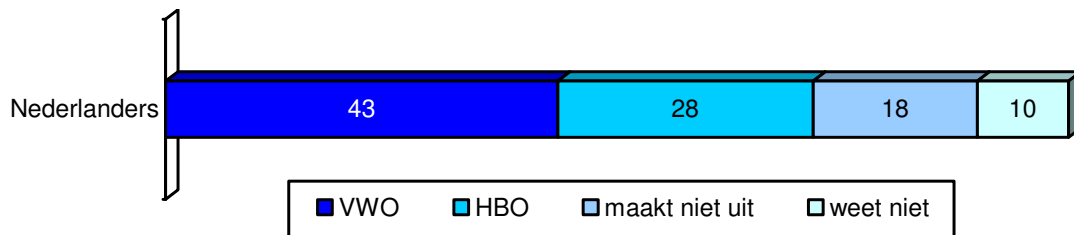
- Ouders *buiten* de vier grote steden vinden vaker dat het VWO de betere vooropleiding voor het HBO is (28% tegen 9%).

Alloctonen versus autoctonen

- Allochtone ouders vinden vaker dat het MBO de betere vooropleiding voor het HBO is (26% tegen 13%).
- Allochtone ouders vinden vaker dat het HAVO de betere vooropleiding voor het HBO is (41% tegen 30%).
- *Autochtone* ouders vinden vaker dat het VWO de betere vooropleiding voor het HBO is (29% tegen 10%).

Nederlanders is tevens de vraag voorgelegd wat zij beter vinden als vooropleiding voor het wetenschappelijk onderwijs; VWO of HBO. Figuur 35 geeft hiervan de resultaten weer.

Figuur 35. *Wat vindt men een betere vooropleiding voor het WO: VWO of HBO (%)?*
Basis. *Nederlanders (n=982)*

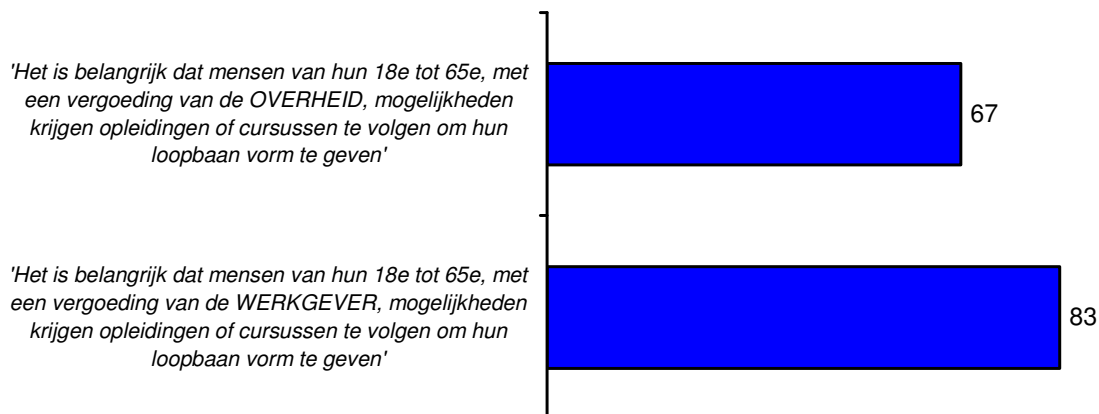
Het VWO geniet de voorkeur als vooropleiding voor de universiteit.

- Net als in 2004 geeft 43% van de Nederlanders de voorkeur aan het VWO als vooropleiding voor het wetenschappelijk onderwijs. Het HBO krijgt de voorkeur van 28% van de Nederlanders, in 2004 lag dit percentage op een vergelijkbaar niveau van 29%.

6.5. Vormgeving loopbaan

Figuur 36 laat zien in welke mate Nederlanders het belangrijk vinden dat mensen van hun 18e tot 65e, met een vergoeding van de overheid, mogelijkheden krijgen opleidingen of cursussen te volgen om hun loopbaan vorm te geven. Dit jaar is deze stelling alleen aan Nederlanders voorgelegd en niet meer aan de oudergroepen. Nieuw bij de meting van 2005 is dat ook is gevraagd naar de rol van de werkgever.

Figuur 36. *Percentage ondervraagden dat het (helemaal) eens is met de uitspraak*
Basis. *Nederlanders (n=982)*

Een meerderheid van de Nederlanders vindt het belangrijk dat mensen door middel van een vergoeding mogelijkheden krijgen opleidingen of cursussen te volgen om hun loopbaan vorm te geven; men houdt hiervoor vaker de werkgever verantwoordelijk dan de overheid.

- Tweederde van de Nederlanders (66%) vindt het belangrijk dat mensen van hun 18^e tot hun 65^e met een vergoeding van de *overheid* mogelijkheden krijgen opleidingen of cursussen te volgen om hun loopbaan vorm te geven. Dit aandeel ligt hoger (sign.) dan bij de meting van 2004 (61%) doch onder de percentages van 2003 (71%) en 2002 (72%).
- Volgens een ruime meerderheid van de Nederlanders (83%) is het tevens belangrijk dat de werkgever hiervoor financiële mogelijkheden biedt.

7. Verantwoordelijkheden en autonomie

In deze paragraaf komen achtereenvolgens verantwoordelijkheden en autonomie binnen het onderwijs aan bod.

Aan Nederlanders en ouders is gevraagd naar hun opvattingen over de verantwoordelijkheden binnen het onderwijs. Ook wordt in dit hoofdstuk aandacht besteed aan de autonomie van scholen. Nederlanders en ouders hebben in dit kader hun mening gegeven over vergroting van de vrijheid van scholen en onderwijsinstellingen bij de organisatie van hun onderwijs.

7.1. Samenvatting

Verantwoordelijkheden

Nederlanders

- Negen op de tien Nederlanders zijn van mening dat de overheid primair verantwoordelijk is voor het lerarentekort. Ook voor de spreiding van allochtone leerlingen legt een meerderheid van de Nederlanders de verantwoordelijkheid bij de overheid.
- De verantwoordelijkheid voor het aansluiten van het onderwijs op de arbeidsmarkt wordt bij zowel de overheid als bij de school gelegd en in minder mate bij het bedrijfsleven. Voor het behalen van een startkwalificatie wordt meestal de school verantwoordelijk geacht en zelden het bedrijfsleven.
- Voor de meeste aspecten houden Nederlanders de school primair verantwoordelijk, dit zijn: gedragsproblemen, de aansluiting van het voortgezet onderwijs op vervolgopleidingen, de kwaliteit van het onderwijs en de aansluiting van het basisonderwijs op het voortgezet onderwijs.
- Ouders zijn volgens Nederlanders hoofdverantwoordelijk voor waarden en normen en de betrokkenheid van ouders bij de school van het kind.

Ouders met kinderen in het basisonderwijs

- De overheid is volgens een ruime meerderheid van de ouders met kinderen in het basisonderwijs primair verantwoordelijk voor het lerarentekort. Tweederde van de ouders is van mening dat de overheid eveneens verantwoordelijk is voor de spreiding van allochtone leerlingen.
- De helft van de ouders legt ook de verantwoordelijkheid voor de aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt bij de overheid. Een vijfde legt hiervoor de verantwoordelijkheid bij het bedrijfsleven.
- Gedragsproblemen zijn volgens meer ouders dan in voorgaande jaren een verantwoordelijkheid van de school.
- Een meerderheid van de ouders vindt tevens dat de school verantwoordelijk is voor de kwaliteit van het onderwijs, de aansluiting van het basisonderwijs op het vervolgonderwijs en het behalen van een startkwalificatie. De verantwoordelijkheid voor het behalen van een startkwalificatie wordt zelden bij het bedrijfsleven gelegd.
- De verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van leraren wordt door ouders gelijk verdeeld tussen de school en de overheid.

- Waarden en normen en de betrokkenheid van ouders bij de school van het kind zijn de aspecten waarvoor het grootste deel van de ouders de verantwoordelijkheid bij zichzelf legt.

Ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs

- Ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs leggen net als ouders met kinderen in het basisonderwijs en Nederlanders de verantwoordelijkheid voor het lerarentekort en de spreiding van allochtone leerlingen primair bij de overheid.
- De aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt wordt meer als een verantwoordelijkheid van de overheid dan van het bedrijfsleven gezien. Ook voor het behalen van een startkwalificatie wordt zelden het bedrijfsleven verantwoordelijk geacht.
- Meer ouders dan in voorgaande jaren leggen de verantwoordelijkheid voor de aansluiting van het voortgezet onderwijs op het vervolgonderwijs bij de school.
- Andere aspecten waarvoor de school primair verantwoordelijk wordt geacht, zijn: gedragsproblemen, de kwaliteit van het onderwijs en de kwaliteit van de leraren.
- De verantwoordelijkheid voor waarden en normen en de betrokkenheid van ouders bij de school van het kind leggen ouders vooral bij zichzelf.

Autonomie

Nederlanders

- Zes op de tien Nederlanders willen een grotere rol voor ouders, leerlingen en studenten bij het beoordelen van de kwaliteit en prestaties van scholen en onderwijsinstellingen.
- De helft van de Nederlanders vindt het een goede zaak dat scholen en onderwijsinstellingen meer vrijheid krijgen om zelf te bepalen hoe ze hun onderwijs organiseren. Het aantal Nederlanders dat deze mening is toegedaan is significant groter dan in 2004.
- Vier op de tien Nederlanders vinden dat meer vrijheid voor scholen bij de inrichting van het onderwijs de kwaliteit van het onderwijs bevordert.

Ouders met kinderen in het basisonderwijs

- Ruim de helft van de ouders wil een grotere rol voor zichzelf, leerlingen en studenten bij het beoordelen van de kwaliteit en prestaties van scholen en onderwijsinstellingen.
- Net als bij Nederlanders vindt de helft van de ouders met kinderen in het basisonderwijs het een goede zaak dat scholen en onderwijsinstellingen meer vrijheid krijgen om zelf te bepalen hoe ze hun onderwijs organiseren.
- Slechts een derde van de ouders met kinderen in het basisonderwijs denkt dat meer vrijheid voor scholen bij de inrichting van het onderwijs de kwaliteit van het onderwijs zal bevorderen.

Ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs

- Vergelijkbaar met Nederlanders willen zes op de tien ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs een grotere rol voor zichzelf bij de beoordeling van de kwaliteit en prestaties van scholen en onderwijsinstellingen.
- De helft van de ouders vindt het een goede zaak dat onderwijsinstellingen meer vrijheid krijgen om zelf te bepalen hoe ze hun onderwijs organiseren. Dit aandeel ligt lager (sign.) dan in 2004.

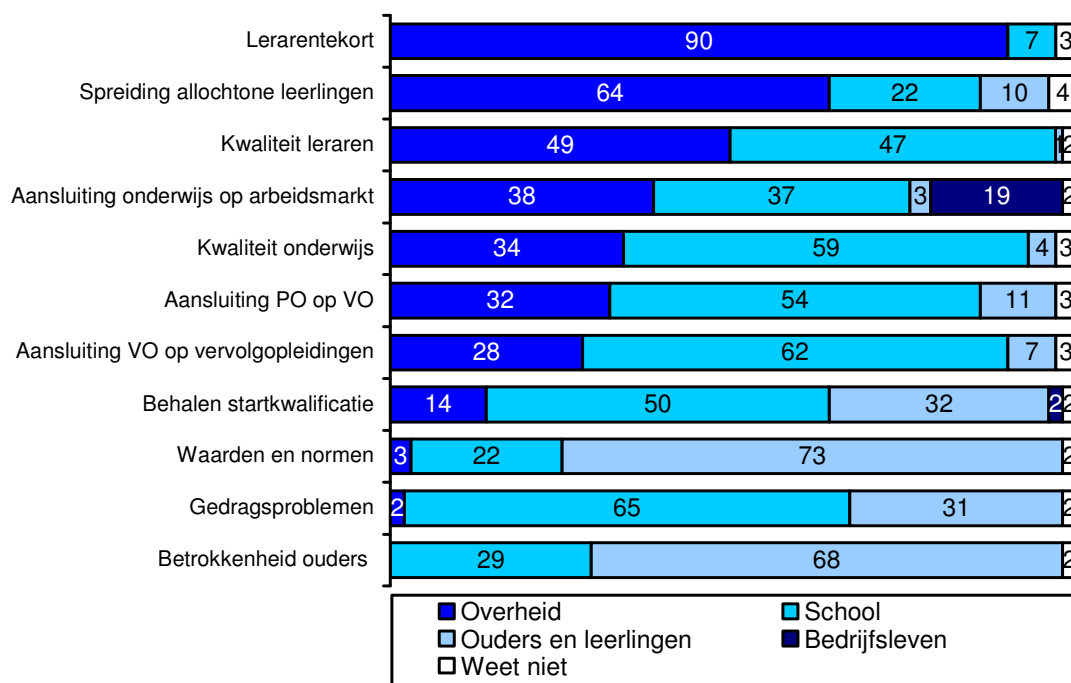
- Krap de helft van de ouders vindt dat meer vrijheid voor scholen bij de inrichting van het onderwijs de kwaliteit van het onderwijs bevordert. De andere helft van de ouders is het hier niet mee eens of geeft aan het niet te weten.

7.2. Verantwoordelijkheden

7.2.1. Verdeling verantwoordelijkheden volgens Nederlanders

Nederlanders is gevraagd hoe de verantwoordelijkheden voor diverse aspecten van het onderwijs zijn verdeeld. Figuur 37 geeft voor deze elf aspecten de verdeling weer. Nieuw dit jaar zijn de aspecten: spreiding van allochtone leerlingen, de aansluiting van het basisonderwijs op het voortgezet onderwijs, de aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt en het behalen van een startkwalificatie. Bij deze laatste twee aspecten is ook gevraagd of dit een verantwoordelijkheid van het bedrijfsleven is.

Figuur 37. Verdeling van verantwoordelijkheden (%)
Basis. Nederlanders (n=982)³²

Het lerarentekort en de spreiding van allochtone leerlingen zijn volgens Nederlanders primair de verantwoordelijkheid van de overheid. Scholen zijn primair verantwoordelijk voor de kwaliteit van onderwijs en de aansluiting van onderwijstypen op elkaar.

- Volgens een meerderheid van de Nederlanders is de overheid primair verantwoordelijk voor het lerarentekort (90%). In 2004 (88%) en 2003 (90%) lag dit percentage op een vergelijkbaar niveau.

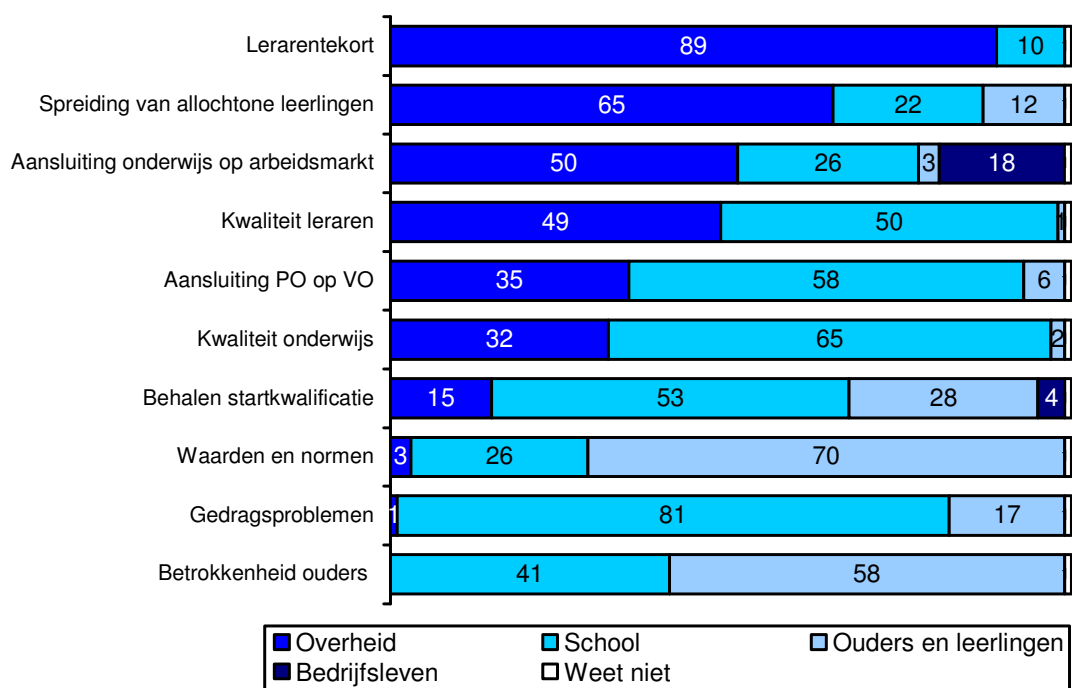
³² Voor het aspect 'aansluiting VO op vervolgopleidingen' is de basis Nederlanders over VO en HO n=482. Voor het aspect 'aansluiting PO op VO' wordt de basis gevormd door Nederlanders over PO en MBO n=500.

- Ruim zes op de tien Nederlanders (64%) vinden dat ook de spreiding van allochtone leerlingen (voor het eerst gemeten in 2005) een primaire verantwoordelijkheid van de overheid is.
- Nederlanders houden de school voor de meeste van de voorgelegde aspecten primair verantwoordelijk. Het aspect dat door de grootste groep ouders als hoofdverantwoordelijkheid van de school wordt gezien is gedragsproblemen; 65% legt hiervoor de verantwoordelijkheid bij de school, dit percentage ligt hoger (sign.) dan in 2004 (55%) en 2003 (59%).
- Het aandeel Nederlanders (62%) dat de school verantwoordelijk houdt voor de aansluiting van het voortgezet onderwijs op vervolgopleidingen is eveneens gestegen (sign.) ten opzichte van 2004 (45%) en 2003 (51%).
- Voor een aantal aspecten houdt eveneens de helft of meer van de Nederlanders de school verantwoordelijk, te weten; de kwaliteit van het onderwijs (59%), de aansluiting van het basisonderwijs op het voortgezet onderwijs (54%) en het behalen van een startkwalificatie (50%).
- Voor een tweetal aspecten worden vooral ouders verantwoordelijk gehouden. Dit zijn waarden en normen (73%) en de betrokkenheid van ouders bij de school van het kind (68%).
- De verantwoordelijkheid voor het aansluiten van het onderwijs op de arbeidsmarkt wordt bij zowel de overheid (38%) als de school (37%) gelegd en in minder mate bij het bedrijfsleven (19%). Voor het behalen van een startkwalificatie wordt meestal de school (50%) verantwoordelijk geacht en slechts zelden het bedrijfsleven.
- Het minst uitgesproken zijn Nederlanders over de kwaliteit van de leraren; 49% legt de verantwoordelijkheid hiervoor bij de overheid, 47% bij de scholen.

7.2.2. Verdeling verantwoordelijkheden in het basisonderwijs

Dezelfde vraag is gesteld aan ouders met kinderen in het basisonderwijs. Nieuw dit jaar zijn de aspecten: spreiding van allochtone leerlingen, de aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt en het behalen van een startkwalificatie. Bij deze laatste twee aspecten is ook gevraagd of dit een verantwoordelijkheid van het bedrijfsleven is. Figuur 38 geeft de resultaten weer.

Figuur 38. Verdeling van verantwoordelijkheden (%)
Basis. Ouders met kinderen in het basisonderwijs (n=529)

Het lerarentekort en de spreiding van allochtone leerlingen zijn vooral verantwoordelijkheden van de overheid. Gedragsproblemen, de kwaliteit onderwijs, de aansluiting van het basisonderwijs op het voortgezet onderwijs en het behalen van een startkwalificatie zijn vooral verantwoordelijkheden van de school.

- Volgens een meerderheid van de ouders met kinderen in het basisonderwijs is, net als volgens Nederlanders, de overheid primair verantwoordelijk voor het lerarentekort (89%). In 2004 lag dit percentage ook op 89%, in 2003 lag het significant hoger op 96%.
- Volgens bijna tweederde van de ouders (65%) is de overheid ook verantwoordelijk voor de spreiding van allochtone leerlingen.
- Meer dan Nederlanders vinden ouders met kinderen in het basisonderwijs dat de overheid (50%) verantwoordelijk is voor de aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt. Slechts 18% van de ouders legt hiervoor de verantwoordelijkheid bij het bedrijfsleven.

- Voor het behalen van een startkwalificatie leggen nog minder ouders (4%) de verantwoordelijkheid primair bij het bedrijfsleven. Men houdt hiervoor vooral de school verantwoordelijk (53%).
- Gedragsproblemen blijven volgens de meeste ouders (81%) een verantwoordelijkheid van de school. In 2004 en 2003 lag dit percentage significant lager op respectievelijk 70% en 68%.
- Voor de kwaliteit van het onderwijs (65%), de aansluiting van het basisonderwijs op het voortgezet onderwijs (58%) en het behalen van een startkwalificatie (53%) legt eveneens het merendeel van de ouders de verantwoordelijkheid bij de school.
- Net als in 2004 leggen ongeveer evenveel ouders de verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van leraren zowel bij de school (50%) als bij de overheid (49%).
- Waarden en normen (70%) en de betrokkenheid van ouders bij de school van het kind (58%) zijn de aspecten waarvoor het grootste deel van de ouders de verantwoordelijkheid bij zichzelf legt. In 2004 (51%) en 2003 (55%) legden ouders de verantwoordelijkheid voor de eigen betrokkenheid bij de school juist meer bij de school, dan dit jaar (41%).

Grote steden versus rest Nederland

Ouders woonachtig in de vier grote steden vinden vaker dan ouders in de rest van Nederland dat:

- de betrokkenheid bij de school van het kind een verantwoordelijkheid van *ouders en leerlingen zelf* is (80% tegen 55%).

Ouders wonend *buiten* de vier grote steden vinden vaker dat:

- de betrokkenheid bij de school van het kind een verantwoordelijkheid van de *school* is (43% tegen 20%).
- de aansluiting van het basisonderwijs op het voortgezet onderwijs een verantwoordelijkheid is van de *overheid* (36% tegen 24%).

Alloctonen versus autoctonen

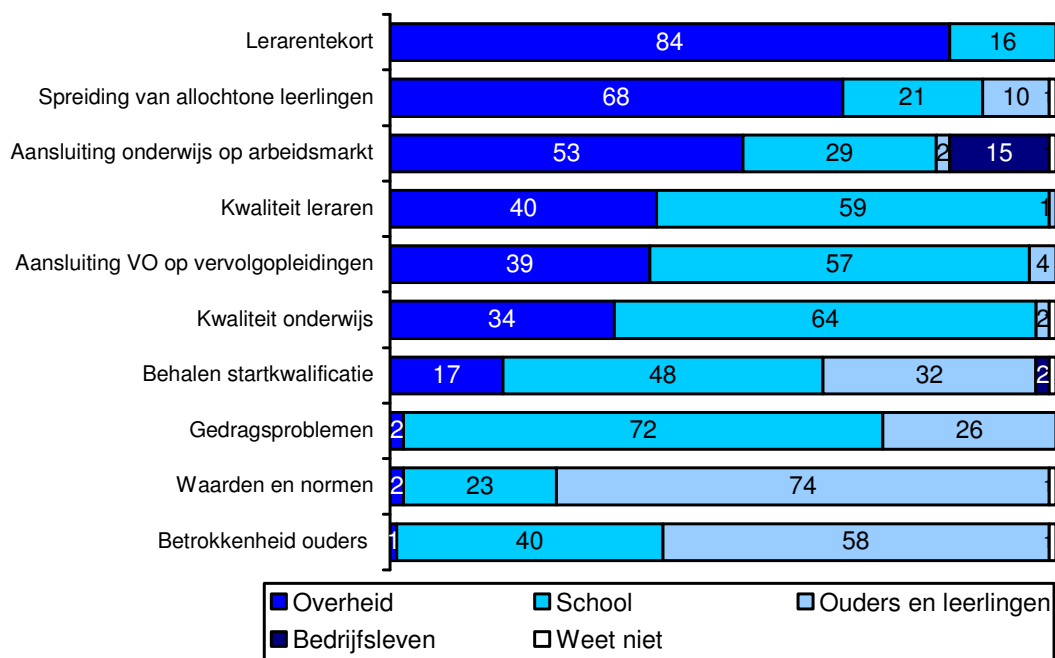
Allochtone ouders met kinderen in het basisonderwijs vinden vaker dan autochtone ouders:

- de betrokkenheid bij de school van het kind een verantwoordelijkheid van *ouders en leerlingen zelf* is (66% tegen 56%).
- de spreiding van allochtone leerlingen een verantwoordelijkheid van de *school* is (28% tegen 20%).
- de aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt een verantwoordelijkheid is van *het bedrijfsleven* (25% tegen 17%).

7.2.3. Verdeling verantwoordelijkheden in het voortgezet onderwijs

Figuur 39 geeft de verdeling van verantwoordelijkheden door ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs weer. Nieuw dit jaar zijn de aspecten: spreiding van allochtone leerlingen, de aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt en het behalen een startkwalificatie. Bij deze laatste twee aspecten is ook gevraagd of dit een verantwoordelijkheid van het bedrijfsleven is.

Figuur 39. *Verdeling verantwoordelijkheden (%)*
Basis. *Ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs (n=548)*

Het lerarentekort en de spreiding van allochtone leerlingen zijn vooral verantwoordelijkheden van de overheid. Gedragsproblemen, de kwaliteit van onderwijs, de aansluiting van het voortgezet onderwijs op vervolgoopleidingen en de kwaliteit van leraren zijn vooral een verantwoordelijkheid van de school.

- De meeste ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs leggen net als ouders met kinderen in het basisonderwijs (89%) en Nederlanders (90%) de verantwoordelijkheid voor het lerarentekort (84%) voornamelijk bij de overheid. In 2004 (88%) en 2003 (90%) lag dit percentage op een vergelijkbaar niveau.
- Voor de spreiding van allochtone leerlingen (68%) en de aansluiting van onderwijs op de arbeidsmarkt (53%) geldt eveneens dat een meerderheid van de ouders hiervoor de verantwoordelijkheid bij de overheid legt. Slechts 15% geeft aan dat dit laatste aspect een primaire verantwoordelijkheid van het bedrijfsleven is. Ook voor het behalen van een startkwalificatie wordt zelden het bedrijfsleven (2%) verantwoordelijk geacht. Vaker houdt men de school (48%) en de ouders en leerlingen zelf (32%) hiervoor verantwoordelijk.

- Meer dan in voorgaande jaren wordt de verantwoordelijkheid voor de aansluiting van het voortgezet onderwijs op het vervolgonderwijs door ouders bij de school gelegd (57%). In 2004 (38%) en 2003 (39%) lag dit percentage significant lager.
- Gedragsproblemen zijn volgens de meeste ouders (72%) een verantwoordelijkheid van de school. In 2004 (60%) lag dit percentage significant lager, in 2003 lag dit op een vergelijkbaar niveau van 68%.
- Ten opzichte van 2004 (51%) en 2003 (46%) verschuift de verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van leraren meer (sign.) naar de school (59%).
- Waarden en normen (74%) en de betrokkenheid van ouders bij de school van het kind (58%) zijn de aspecten waarvoor het grootste deel van de ouders de verantwoordelijkheid bij zichzelf legt. Net als de basisonderwijs ouders hielden de voortgezet onderwijs ouders in zowel 2004 (50%) als 2003 (48%) juist de school primair verantwoordelijk voor de betrokkenheid van ouders bij de school, dan in 2005 (40%).

VMBO versus HAVO en VWO

Ouders met kinderen in het VMBO vinden vaker dan ouders met kinderen in overig voortgezet onderwijs dat:

- de betrokkenheid bij de school van het kind een verantwoordelijkheid van de *school* is (45% tegen 36%).
- de kwaliteit van leraren een verantwoordelijkheid van de *overheid* is (45% tegen 35%).
- de aansluiting van het voortgezet onderwijs op vervolgopleidingen een verantwoordelijkheid van de *school* is (63% tegen 51%).

Grote steden versus rest Nederland

Ouders in de vier grote steden vinden vaker dan ouders in de rest van Nederland dat:

- gedragsproblemen een verantwoordelijkheid van de *school* zijn (85% tegen 70%).
- het behalen van een startkwalificatie een verantwoordelijkheid van de *overheid* is (64% tegen 52%).
- de aansluiting van het voortgezet onderwijs op vervolgopleidingen een verantwoordelijkheid van de *school* is (67% tegen 55%).

Ouders *buiten* de vier grote steden vinden vaker dat:

- gedragsproblemen een verantwoordelijkheid van de *ouders en leerlingen zelf* zijn (28% tegen 13%).
- het behalen van een startkwalificatie een verantwoordelijkheid van de *school* is (31% tegen 18%).
- de aansluiting van het voortgezet onderwijs op vervolgopleidingen een verantwoordelijkheid van de *overheid* is (41% tegen 26%).

Allochtonen versus autochtonen

Allochtone ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs vinden vaker dan autochtone ouders dat:

- waarden en normen een verantwoordelijkheid van de *school* zijn (37% tegen 21%).
- de kwaliteit van leraren een verantwoordelijkheid van de *overheid* is (49% tegen 38%).
- de spreiding van allochtone leerlingen een verantwoordelijkheid van de *overheid* is (78% tegen 66%).
- de aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt een verantwoordelijkheid van *overheid* is (65% tegen 51%).

Autochtone ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs vinden vaker dan allochtone ouders dat:

- waarden en normen een verantwoordelijkheid van *ouders en leerlingen zelf* zijn (77% tegen 59%).
- gedragsproblemen een verantwoordelijkheid van de *ouders en leerlingen zelf* zijn (28% tegen 20%).
- het lerarentekort een verantwoordelijkheid van de *overheid* is (85% tegen 77%).
- de aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt een verantwoordelijkheid is van de *school* (31% tegen 23%).
- de aansluiting van het voortgezet onderwijs op vervolgopleidingen een verantwoordelijkheid van de *overheid* is (42% tegen 29%).

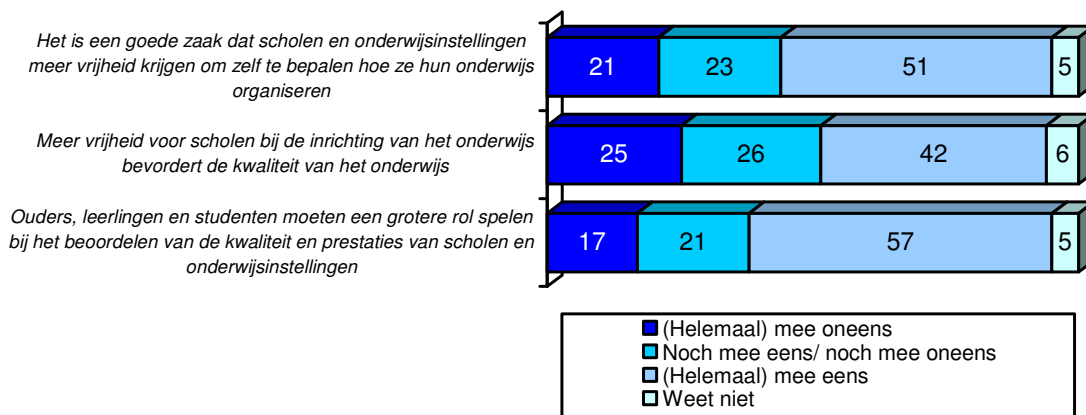
7.3. Autonomie

Deze paragraaf geeft een beeld van hoe Nederlanders en ouders aankijken tegen de vergroting van de autonomie van scholen en onderwijsinstellingen met betrekking tot de organisatie van hun onderwijs. Tevens is onderzocht wat volgens hen het effect hiervan is op de kwaliteit van het onderwijs en of er een rol is weggelegd voor ouders, leerlingen en studenten bij de beoordeling van de kwaliteit van het onderwijs.

7.3.1. Autonomie volgens Nederlanders

Figuur 40 geeft weer hoe Nederlanders denken over meer vrijheid voor scholen.

Figuur 40. Meer vrijheid voor scholen
Basis. Nederlanders (n=982)

Ouders, leerlingen en studenten zouden bij de beoordeling van de kwaliteit en prestaties een grotere rol moeten spelen. Een kleine meerderheid van de Nederlanders is vóór meer vrijheid voor scholen bij de organisatie van het onderwijs. Een meerderheid is echter neutraal of negatief over of dit de kwaliteit en prestaties van scholen bevordert.

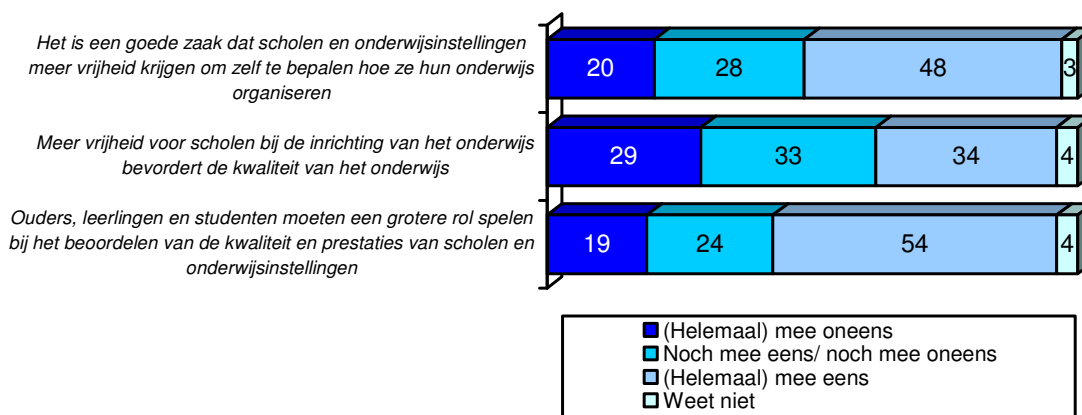
- Net als vorig jaar kunnen de meeste Nederlanders (57%) zich vinden in een grotere rol voor ouders, leerlingen en studenten bij het beoordelen van de kwaliteit van het onderwijs. In 2004 lag dit percentage enigszins hoger (niet sign.) op 60%.
- Ongeveer de helft van de Nederlanders (51%) is het eens met de stelling dat het een goede zaak is dat scholen en onderwijsinstellingen meer vrijheid krijgen om zelf te bepalen hoe ze hun onderwijs organiseren. In 2004 lag dit percentage significant lager op 46%.

- Ruim vier op de tien Nederlanders (42%) zijn van mening dat meer vrijheid voor scholen bij de inrichting van het onderwijs de kwaliteit van het onderwijs bevordert. Bij de meting van 2004 lag dit aandeel op een vergelijkbaar niveau van 43%.

7.3.2. Autonomie in het basisonderwijs

Dezelfde vragen zijn gesteld aan ouders met kinderen in het basisonderwijs. Figuur 41 geeft hiervan de resultaten weer.

Figuur 41. Meer vrijheid voor scholen
Basis. Ouders met kinderen in het basisonderwijs (n=529)

Ouders, leerlingen en studenten moeten volgens basisonderwijs ouders bij de beoordeling van de kwaliteit en prestaties van scholen een grotere rol gaan spelen. Ouders zijn niet overtuigd enthousiast over meer vrijheid voor scholen bij de organisatie van het onderwijs.

- Ouders (54%) kunnen zich het meest vinden in een grotere rol voor zichzelf, leerlingen en studenten bij het beoordelen van de kwaliteit van het onderwijs. In 2004 lag dit percentage op een vergelijkbaar niveau van 55%.
- Ongeveer de helft (48%) van de ouders met kinderen in het basisonderwijs vindt het een goede zaak dat scholen en onderwijsinstellingen meer vrijheid krijgen om zelf te bepalen hoe ze hun onderwijs organiseren. In 2004 lag dit percentage enigszins (niet sign.) lager op 44%.
- Minder (sign.) ouders (34%) dan Nederlanders (42%) vinden dat meer vrijheid voor scholen bij de inrichting van het onderwijs de kwaliteit van het onderwijs bevordert. Bij de meting van 2004 lag dit aandeel ook op 34%.

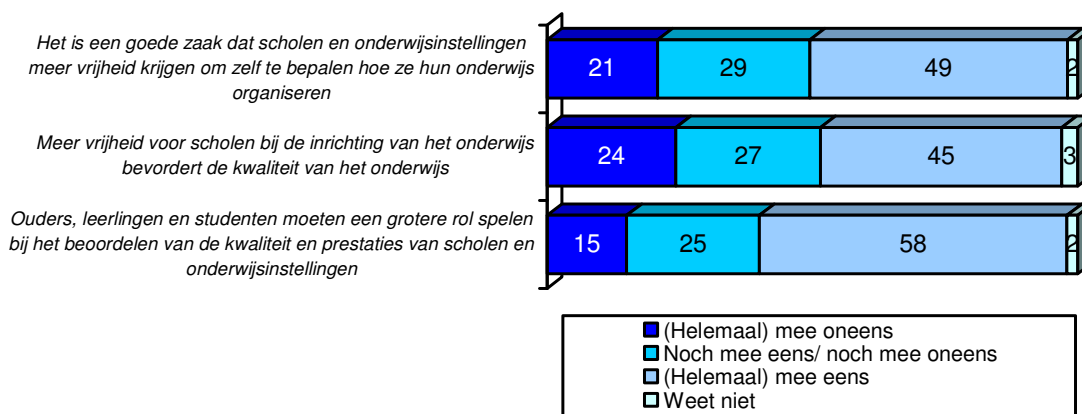
Alloctonen versus autochtonen

- Allochtone ouders met een kind in het basisonderwijs vinden vaker dan autochtone ouders dat ouders, leerlingen en studenten een grotere rol moeten spelen bij het beoordelen van de kwaliteit van het onderwijs (68% tegen 51%).

7.3.3. Autonomie in het voortgezet onderwijs

Figuur 42 laat zien hoe ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs over autonomie denken.

Figuur 42. Meer vrijheid voor scholen
Basis. Ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs (n=548)

Ouders, leerlingen en studenten mogen van voortgezet onderwijs ouders bij de beoordeling van de kwaliteit en prestaties een grotere rol spelen. De helft van de ouders is vóór meer vrijheid voor scholen bij de organisatie van onderwijs. Ouders zijn verdeeld over of meer vrijheid voor scholen de kwaliteit van het onderwijs zal bevorderen.

- Ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs kunnen zich het meest vinden in de stelling betreffende een grotere rol voor ouders bij de beoordeling van het onderwijs. Bijna zes op de tien (58%) ouders is het hier (helemaal) mee eens. In 2004 lag dit percentage enigszins lager (niet sign.) op 55%.
- Significant minder ouders (49%) dan in 2004 (57%) vinden het een goede zaak dat onderwijs instellingen meer vrijheid krijgen om zelf te bepalen hoe ze hun onderwijs organiseren. Het aandeel 'twijfelaars' is toegenomen (sign.) van 22% in 2004 naar 29% in 2005.
- Enigszins minder (niet sign.) ouders (45%) dan in 2004 (49%) zijn van mening dat meer vrijheid voor scholen bij de inrichting van het onderwijs de kwaliteit van het onderwijs bevordert.

8. Bijlagen

1. Definities variabelen

Persoonlijke kenmerken

- Geslacht: man, vrouw
- Leeftijd: 18-29, 30-39, 40-49, 50-59, 60+
- Welstandsniveau:
 1. Laag: netto gezinsinkomen lager dan €1.750 per maand
 2. Midden: netto gezinsinkomen tussen de €1.750 en €2.750 per maand
 3. Hoog: netto gezinsinkomen hoger dan €2.750 per maand
- Urbanisatie/ woonplaats:
 1. Grote stad (Amsterdam, Rotterdam, Den Haag of Utrecht)
 2. Rest Nederland
- Etniciteit:
 1. Allochtoon: één of beide ouders geboren in het buitenland
 2. Autochtoon: beide ouders geboren in Nederland
- Gelovig:
 1. Ja: behoort tot een van de levensbeschouwelijke richtingen
 2. Nee: behoort tot niet een van de levensbeschouwelijke richtingen

Kenmerken met betrekking tot de school van het kind

- Grootte van de school: geschat aantal leerlingen door ouders
 1. basisonderwijs:

kleine school (100 tot 125)
er tussenin/ gemiddeld
grote school (400 tot 500)
 2. voortgezet onderwijs

kleine school (paar honderd leerlingen)
er tussenin/ gemiddeld
grote school (duizend)

2. Onderzoeksverantwoording

2.1. Opzet en methode

De onderwijsmeter 2005 is uitgevoerd via het 'hybride design'. Bij deze opzet worden respondenten in eerste instantie telefonisch benaderd voor deelname aan het onderzoek. Deze telefonische voorfase heeft als doel de respondenten te screenen en te selecteren, in dit geval op het onderwijstype van hun kind. De voorselectie maakt het zodoende mogelijk de vragenlijst op de respondent af te kunnen stemmen. Daarnaast verhoogt de telefonische voorfase de betrokkenheid van de respondent. Tijdens deze voorfase kan men kiezen hoe men in de hoofdfase wil responderen: schriftelijk of via Internet

2.2. Vragenlijst

Voor de onderwijsmeter 2005 zijn 6 hoofdversies van de vragenlijst ontwikkeld:

1. Nederlanders over het basisonderwijs
2. Nederlanders over het voortgezet onderwijs
3. Nederlanders over het middelbaar beroepsonderwijs
4. Nederlanders over het hoger onderwijs
5. Ouders over het basisonderwijs
6. Ouders over het voortgezet onderwijs

De vragenlijst voor Nederlanders bestond grofweg uit de volgende onderdelen:

- Algemene onderwerpen
- De kwaliteit en inhoud van het onderwijs in het algemeen
- Succesfactoren en zorgpunten
- Het beroep van leraar
- Het vervolgonderwijs (VMBO en MBO)
- Het hoger onderwijs
- Verantwoordelijkheden in het onderwijs
- Meer ruimte voor scholen
- Achtergrondkenmerken

De vragenlijst voor ouders was als volgt opgebouwd:

- Algemene onderwerpen
- De kwaliteit en inhoud van het onderwijs in het algemeen
- De kwaliteit en inhoud van de school van het kind
- Succesfactoren en zorgpunten
- Betrokkenheid bij onderwijs
- Vervolgonderwijs
- Verantwoordelijkheden
- Meer ruimte voor scholen
- Achtergrondkenmerken

2.3. Uitvoering van het onderzoek

Telefonische voorselectie

Respondenten zijn allereerst telefonisch benaderd voor deelname aan de Onderwijsmeter. Deze telefonische voorselectie vindt plaats op de telefonische unit van MarketResponse. MarketResponse en The SmartAgent Company maken hiertoe gebruik van het CATI-systeem, hetgeen staat voor Computer Assisted Telephone Interviewing.

Na een korte uitleg is aan de respondenten gevraagd of zij bereid waren deel te nemen aan de Onderwijsmeter. Vervolgens is een aantal selectievragen voorgelegd ter bepaling van de versie van de vragenlijst die men toegestuurd zou krijgen. Tot slot is tijdens dit gesprek de voorkeur voor een schriftelijke of internetvragenlijst vastgelegd.

Het hoofdonderzoek: schriftelijk en Internet onderzoek

Bij het *schriftelijke onderzoek*, waarbij respondenten zelf een vragenlijst invullen (self-completion), is gebruik gemaakt van zogenaamde OMR-vragenlijsten. OMR staat voor Optical Mark Reading. Dit houdt in dat de gegevens van de ingevulde vragenlijsten worden ingevoerd met behulp van computer-scanning. Het gebruikte systeem, BVScan geheten, kent vrijwel geen beperkingen op het gebied van opmaak, lay-out, formaat, lettertype, invulschema's en dergelijke. Het systeem stelt wel enkele specifieke eisen aan de productie van de vragenlijsten. In die zin, dat elke pagina moet worden voorzien van OMR-codes. Er kan gebruik worden gemaakt van een algemene onderzoekscodering (waarmee het systeem bij de data-entry vast stelt bij welk onderzoek de betreffende vragenlijst behoort) of van een unieke codering (waarmee het systeem niet alleen het onderzoek, maar ook elke individuele vragenlijstpagina kan identificeren). Unieke codering wordt bijvoorbeeld gebruikt bij onderzoeken waarbij de gegevens van twee verschillende vragenlijsten aan elkaar moeten worden gekoppeld, zoals in het geval van de Onderwijsmeter. Tijdens het scannen worden continu kwaliteitscontroles uitgevoerd, zowel op de kwaliteit van de data-entry zelf als op de kwaliteit van invullen van de vragenlijst door de respondent.

Bij het *Internet onderzoek* is gebruikt gemaakt van het software programma Visual QSL voor het programmeren van de vragenlijst. Het genereren van de data gebeurt met behulp van het software pakket Bellview Web.

2.4. Steekproef

De *populatie* wordt gevormd door de gehele Nederlandse bevolking.

De *onderzoeksdoelgroep* bestaat enerzijds uit doorsnee Nederlanders en anderzijds uit Nederlanders met schoolgaande kinderen in het basisonderwijs en voortgezet onderwijs.

Het *steekproefkader* wordt gevormd door de Onderzoek Groep van MRN. De Onderzoek Groep is een aselekt tot stand gekomen steekproef van ongeveer 25.000 huishoudens met daarbinnen circa 60.000 personen die representatief is voor Nederland volgens de Minicensus (2000). De leden van De Onderzoek Groep hebben aangegeven op regelmatige basis mee te willen te doen aan marktonderzoek van MarketResponse. In het algemeen kunnen als voordelen van De Onderzoek Groep worden genoemd:

- zeer betrouwbare resultaten door commitment van de deelnemers
- lage non-response
- efficiënte preselectie en herbenadering zijn mogelijk
- trends volgen op gezins- en individueel niveau

- uitgebreide achtergrondinformatie van de huishoudens en individuen beschikbaar

De *methode van steekproeftrekking* is als volgt:

In eerste instantie zijn voor de groep Nederlanders uit het steekproefkader twee proportioneel gestratificeerde personensteekproeven getrokken. De stratificatie heeft plaatsgevonden op de variabelen opleiding en het wel of niet hebben van een kind in de leeftijd van 4 tot en met 20 jaar oud. De ene steekproef bestond uit Nederlanders van 18 jaar of ouder zonder kinderen. De andere bestond uit Nederlanders met in het gezin één of meer kinderen in de leeftijd van 4 tot en met 20 jaar oud, waarvan zij de opvoeder zijn.

Vervolgens is voor de groep ouders uit het steekproefkader een gestratificeerde personensteekproef getrokken. De stratificatie heeft plaatsgevonden op de variabele opleiding omdat de opleiding van de ondervraagde zijn/ haar mening over onderwijs beïnvloedt. De steekproef bestond uit personen met in het gezin één of meer kinderen van tussen de 4 en 20 jaar oud, waarvan zij de opvoeder zijn.

2.5. Responseverantwoording

Telefonische selectie

Tabel 21 geeft de responseverantwoording weer van de telefonische voorselectie die in het kader van dit onderzoek is gevoerd. De totale bruto steekproef (ouders en Nederlanders) voor de telefonische selectie was n=6.516.

Tabel 21. Responseverantwoording telefonische selectie

	Nederlanders		Ouders	
Bruto steekproef waarvan:	N=2.653	%	N=3.863	%
- geen gehoor	27	1	151	4
- Infotoon	0	0	0	0
- in gesprek	25	1	17	0
- bedrijfsnummer/fax	1	0	5	0
- maximale belpoging	56	2	85	2
- Overige redenen	49	2	107	3
Aantal contacten waarvan:	N=2.495	%	N=3.498	%
- Weigering	101	4	184	5
- tijdens veldwerkperiode geen afspraak mogelijk	97	4	355	10
- vage afspraak	9	0	344	10
- Taalprobleem	0	0	7	0
- quotacel vol tijdens selectie gesprek	154	6	903	26
- quotacel vol voorafgaand	620	25	277	8
Geslaagde gesprekken	N=1.532	58	N=1.428	37

Hoofdonderzoek

De bruto steekproef, na de telefonische selectie, bestond uit 2.290 personen. Dit vertegenwoordigt 1,4 keer de te realiseren netto steekproef. In totaal werden n=2.059 personen ondervraagd. Het responsepercentage voor het hoofdonderzoek komt daarmee op 70%.

Tabel 22 geeft de uitsplitsing van de response naar subgroep weer.

Tabel 22. Responseverantwoording hoofdonderzoek

Basis	Bruto	Netto	%
Nederlanders over het basisonderwijs	358	254	71
Nederlanders over het voortgezet onderwijs	357	251	70
Nederlanders over het middelbaar beroepsonderwijs	357	246	69
Nederlanders over het hoger onderwijs	356	231	65
Ouders over het basisonderwijs	721	529	73
Ouders over het voortgezet onderwijs	811	548	68
Totaal	2.960	2.059	70

2.6. Veldwerk

De telefonische voorselectie heeft plaatsgevonden van 7 maart tot en met 21 maart 2005. Het veldwerk van het onderzoek is uitgevoerd in de periode van 16 april tot en met 1 mei 2005.

Na ruim een week veldwerk is een reminder verstuurd aan alle respondenten.

De uitvoering van het veldwerk heeft plaatsgevonden conform Esomarrichtlijnen. Dit houdt onder meer in dat respondenten de garantie hebben gekregen dat hun anonimiteit wordt gerespecteerd (persoonsgegevens worden niet aan de opdrachtgever doorgespeeld of gekopieerd aan andere gegevens).

2.7. Weging

Om op basis van het steekproefonderzoek uitspraken over de populatie te kunnen doen, is het van belang dat de steekproef representatief is. Dit betekent dat de steekproef qua samenstelling zoveel mogelijk moet overeenkomen met de populatie.

Door differentiële non-response wijkt de steekproef qua samenstelling af van de populatie. Om de invloed hiervan op de totaalresultaten te corrigeren zijn de resultaten gewogen.

MarketResponse maakt gebruik van een wegingprogramma dat werkt met wegingtargets. Dit houdt in dat aan het programma een aantal targettabellen (matrices of alleen randtotalen) met populatiekenmerken wordt aangeboden. Deze gegevens worden door het programma vergeleken met de ongewogen steekproef. Door het toekennen van gewichten (de zogenaamde weegfactoren) aan individuele respondenten zorgt het programma ervoor dat de steekproef qua samenstelling overeenkomt met de populatie (targets). Het programma 'zoekt' stapsgewijs (iteratief) naar de optimale oplossing. Dit is de oplossing waarbij de targets zo dicht mogelijk worden benaderd, terwijl de weegfactoren zo weinig mogelijk afwijken van het 'ideaal' (= weegfactor 1).

Door de weging tellen antwoorden van personen in ondervertegenwoordigde groepen (in de steekproef) relatief zwaarder mee in het totaalresultaat; de antwoorden van oververtegenwoordigde groepen tellen juist minder zwaar mee.

In dit onderzoek is gewogen op Nielsen-7 en op de matrix leeftijd * geslacht. De oudergroepen zijn daarbij gewogen op etniciteit. De basis voor de wegingtargets wordt voor de Nederlanders gevormd door de Zilveren Standaard (dit is de AGB Minicensus 2000 aangepast voor 2002). Voor de ouders zijn de targets afgeleid uit gegevens die bekend zijn van De Onderzoek Groep. De wegingsfactoren voor de variabele etniciteit zijn gebaseerd op cijfers van het Centraal Bureau voor de statistiek (CBS).

De weging is uitgevoerd op de afzonderlijke subgroepen Nederlanders PO, Nederlanders VO, Nederlanders MBO, Nederlanders HO, ouders PO en ouders VO. Een overzicht van de minimale en maximale weegfactoren, alsmede voor de efficiency per subgroep staat weergegeven in tabel 23.

Tabel 23. Minimale en maximale wegingsfactoren en efficiency per subgroep

Subgroep	Min	Max	Efficiency
Nederlanders over het PO	0.56	2.87	81%
Nederlanders over het VO	0.46	3.99	77%
Nederlanders over het MBO	0.48	2.47	86%
Nederlanders over het HO	0.39	3.00	74%
Ouders over het PO	0.45	2.26	80%
Ouders over het VO	0.70	1.89	94%

2.8. Betrouwbaarheid en nauwkeurigheid

Het onderzoek is gebaseerd op een steekproef, dat wil zeggen dat niet de gehele populatie is ondervraagd. Op basis van de gegevens kan derhalve een schatting worden gemaakt van de werkelijkheid. Van deze schatting kan worden aangegeven hoe nauwkeurig en betrouwbaar deze is. De nauwkeurigheid van de resultaten wordt aangegeven met marges of intervallen die bepaald worden door de omvang van de steekproef, het gevonden percentage en het betrouwbaarheidsniveau. Meestal wordt een betrouwbaarheidsniveau van 95% aangehouden, hetgeen inhoudt dat er een kans van 95% is dat de schattingen correct zijn.

In de volgende tabel zijn de maximale en minimale afwijkingen aangegeven voor een aantal steekproefgroottes.

marges bij verschillende steekproefgroottes en een betrouwbaarheidsniveau van 95%			
	steekproef- omvang	maximale afwijking	minimale afwijking
n=	50	13,9%	2,8%
n=	75	11,3%	2,3%
n=	100	9,8%	2,0%
n=	150	8,0%	1,6%
n=	200	6,9%	1,4%
n=	300	5,7%	1,1%
n=	400	4,9%	1,0%
n=	500	4,4%	0,9%
n=	700	3,7%	0,7%

Een uitgebreid overzicht van de afwijkingsmarges bij verschillende steekproefgroottes is in de vorm van een nomogram opgenomen in de laatste bijlage van dit rapport.

3. Verschillen tussen subgroepen

In de Onderwijsmeter 2005 is voor ouders (daar waar significant verschillend) een uitsplitsing op de achtergrondvariabelen VMBO versus HAVO en VWO, de vier grote steden versus de rest van Nederland en allochtoon versus autochtoon opgenomen.

Deze bijlage biedt een overzicht van de invloed van de grootte van de school van het kind en van het welstandniveau van de ouders op de mening over het onderwijs. Bij de onderwerpen 'verdeling van verantwoordelijkheden binnen het onderwijs' en 'autonomie' is eveneens gekeken naar de invloed van het geloof van de ouders. De indeling van bovenstaande variabelen is beschreven in bijlage 1.

Hieronder worden de meest opvallende significante resultaten per onderwijstype gerapporteerd.

Ouders met kinderen in het basisonderwijs

Grote versus kleine scholen

Relatief meer ouders met kinderen op *grote scholen dan op kleine scholen* geven aan:

- zich zorgen te maken over gedragsproblemen op school (67% tegen 44%)
- zich zorgen te maken over de veiligheid op school (31% tegen 12%)
- zich zorgen te maken over de kwaliteit van de leraren (40% tegen 22%)
- zich zorgen te maken over de hoeveelheid individuele aandacht op school (59% tegen 28%)
- zich zorgen te maken over de omvang van de school (52% tegen 21%)
- zich zorgen te maken over de grootte van de klassen (71% tegen 51%)
- zich zorgen te maken over de werkdruk van leraren (61% versus 48%)
- dat scholen meer aandacht moeten besteden aan persoonlijke ontwikkeling (50% tegen 33%)
- dat scholen meer aandacht moeten besteden aan studie en beroepskeuze (23% tegen 13%)
- dat scholen meer aandacht moeten besteden aan creativiteit (25% tegen 16%).
- dat scholen meer aandacht moeten besteden aan Nederlandse geschiedenis en democratie (15% tegen 8%)
- dat er op de school van hun kind onderwijsondersteunend personeel werkt (78% tegen 61%)
- dat de school van hun kind *onvoldoende* toezicht houdt buiten lesuren (26% tegen 12%)
- dat de school van hun kind *onvoldoende* aandacht besteedt aan het tijdig signaleren van leer en/ of gedragproblemen (26% versus 13%)
- *minder vaak* van mening te zijn dat het VMBO een goede basis biedt voor vervolgoopleidingen (54% tegen 69%)

Bijlage 3 Verschillen tussen subgroepen

- dat de verantwoordelijkheid voor het betrekken van ouders bij de school van hun kind bij ouders en leerlingen zelf ligt (58% tegen 49%)

Relatief meer ouders met kinderen op *kleine scholen dan op grote scholen* geven aan:

- dat de schoolleiding zijn best doet om ouders te betrekken bij de school (85% tegen 69%)
- dat ze weten waar op school ze met hun klachten terecht kunnen (93% versus 87%)
- dat ze voldoende invloed kunnen uitoefenen op de gang van zaken op school (59% tegen 46%)
- de kwaliteit van de school van hun kind een hoger cijfer (7,7 tegen 7,5)
- dat de school van hun kind voldoende toezicht houdt buiten lesuren (79% tegen 61%)
- dat de school van hun kind voldoende aandacht besteedt aan het tijdig signaleren van leer en/ of gedragproblemen (73% versus 61%)
- dat de verantwoordelijkheid voor het aanleren van waarden en normen bij ouders en leerlingen zelf ligt (81% tegen 70%)

Verschillen tussen hoger, midden en lager welstandsniveau

Relatief meer ouders met hoger welstandsniveau geven aan:

- dat de school hen voldoende informeert over de algemene gang van zaken op school (93% tegen 83%)
- dat ze weten waar ze op de school van hun kind met hun klachten terecht kunnen (95% tegen 88%)
- zich *geen zorgen* te maken over het gebruik van alcohol en drugs op school (79% tegen 69%)
- zich *geen zorgen* te maken over de kwaliteit van de schoolleiding (79% tegen 69%)
- dat de school van hun kind voldoende nadruk legt op cijfers en prestaties (88% tegen 80%)
- dat de school ouders voldoende informeert over de vorderingen van hun kind (93% tegen 86%)
- dat hun kind voldoende gemotiveerde leraren heeft op school (97% tegen 89%).
- dat de school van hun kind voldoende aandacht besteedt aan orde, netheid en discipline (83% tegen 73%)
- *minder vaak* van mening te zijn dat het VMBO een goede basis biedt voor vervolgoopleidingen (56% tegen 66%)
- dat de verantwoordelijkheid voor de aansluiting van het basisonderwijs op het voortgezet onderwijs bij de overheid ligt (50% tegen 28%)
- dat de verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van het onderwijs bij de overheid ligt (50% tegen 39%)
- dat de verantwoordelijkheid voor het lerarentekort bij de overheid ligt (96% tegen 78%)
- dat de verantwoordelijkheid voor het behalen van een startkwalificatie bij ouders en leerlingen zelf ligt (39% tegen 18%)

Bijlage 3 Verschillen tussen subgroepen

- dat de verantwoordelijkheid voor de aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt bij de overheid ligt (65% tegen 44%)

Relatief meer ouders met een gemiddeld welstandsniveau geven aan:

- zich zorgen te maken over het tekort aan leraren (53% tegen 48%)
- zich zorgen te maken over de kosten van het onderwijs voor ouders (36% tegen 31%)

Relatief meer ouders met een lager welstandsniveau geven aan:

- zich zorgen te maken over de veiligheid op de school van hun kind (34% tegen 26%)
- zich zorgen te maken over de kwaliteit van de leraren (38% tegen 29%)
- zich zorgen te maken over de werkdruk voor leraren (67% tegen 52%)
- zich zorgen te maken over de kwaliteit van de schoolleiding (44% tegen 31%)
- dat hun kind met *onvoldoende* plezier naar school gaat (12% tegen 6%)
- dat de school van hun kind voldoende aandacht besteedt aan het tijdig signaleren van leer en/ of gedragproblemen (78% versus 70%)
- dat de leraren op de school van hun kind voldoende aandacht besteden aan leerlingen die extra hulp of begeleiding nodig hebben (79% versus 69%)
- dat zij de beroepsgerichte leerweg van het VMBO de betere vooropleiding vinden voor het MBO (29% tegen 21%)
- dat de verantwoordelijkheid voor de aansluiting van het basisonderwijs op het voortgezet onderwijs bij de school ligt (64% tegen 44%)
- dat de verantwoordelijkheid voor het lerarentekort bij de school ligt (19% tegen 3%)

Verschillen tussen gelovige ouders en niet gelovige ouders

Relatief meer gelovige ouders geven aan:

- dat de verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van het onderwijs bij de school ligt (73% tegen 54%)

Relatief meer niet gelovige ouders geven aan:

- dat de verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van het onderwijs bij de overheid ligt (42% tegen 26%)

Ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs

Grote versus kleine scholen

Relatief meer ouders met kinderen op *grote scholen* dan op *kleine scholen* geven aan:

- zich zorgen te maken over de hoeveelheid individuele aandacht op school (53% tegen 38%)
- zich zorgen te maken over de vernieuwingen in het onderwijs (60% tegen 45%)
- zich zorgen te maken over de omvang van de school (52% tegen 32%)
- zich zorgen te maken over lesuitval (56% tegen 43%)

Bijlage 3 Verschillen tussen subgroepen

- dat hun kind *onvoldoende* persoonlijke aandacht krijgt op school (23% tegen 10%)
- dat hun kind zich *onvoldoende* veilig voelt op school (10% tegen 4%)
- dat hun kind *onvoldoende* gemotiveerde leraren heeft (16% tegen 4%)
- dat de school hun kind *onvoldoende* begeleidt bij de oriëntatie op een vervolgopleiding (22% tegen 8%)

Relatief meer ouders met kinderen op *kleine scholen dan op grote scholen* geven aan:

- dat de school hen voldoende informeert over de algemene gang van zaken op school (93% versus 84%)
- dat de school van het kind hen voldoende informeert over de rechten en plichten van ouders en hun kind als leerling (69% versus 54%)
- dat ze voldoende invloed kunnen uitoefenen op de gang van zaken op school (38% tegen 21%)
- dat hun kind voldoende persoonlijke aandacht krijgt op school (83% tegen 64%)
- dat hun kind voldoende gemotiveerde leraren heeft (82% tegen 64%)
- dat de school van hun kind *onvoldoende* toezicht houdt buiten lesuren (31% tegen 19%)
- dat de school hun kind voldoende begeleidt bij de oriëntatie op een vervolgopleiding (89% tegen 71%)
- dat er op de school van hun kind voldoende voorzieningen zijn voor leerlingen tijdens pauzes en tussenuren (72% tegen 55%)
- *minder vaak* van mening te zijn dat meer vrijheid voor scholen –minder regels- de kwaliteit van het onderwijs zal verbeteren (33% tegen 45%)
- de leraren op de school van hun kind een hoger cijfer (7,3 tegen 6,9)

Verschillen tussen hoger, midden en lager welstandsniveau

Relatief meer ouders met een hoger welstandsniveau geven aan:

- zeer goed op de hoogte te zijn van wat hun kinderen leren in het voortgezet onderwijs (13% tegen 7%)
- dat ze weten waar ze op de school van hun kind met hun klachten terecht kunnen (85% tegen 77%)
- de kwaliteit van de school van hun kind een hoger cijfer (7,5 tegen 7,3)
- zich *geen zorgen* te maken over het gebruik van alcohol en drugs op school (47% tegen 39%)
- zich *geen zorgen* te maken over de kwaliteit van de schoolleiding (84% tegen 78%).
- dat hun kind zich voldoende veilig voelt op school (96% tegen 91%)
- dat de school hun kind voldoende begeleiding biedt bij de oriëntatie op een vervolgopleiding (82% tegen 74%)
- dat de school het kind voldoende informeert over bijvoorbeeld lesuitval, toetsen en roosterwijzigingen (68% tegen 61%)

Bijlage 3 Verschillen tussen subgroepen

- de kwaliteit van de leraren op de middelbare school van hun kind een hoger cijfer dan gemiddeld (7,2 tegen 7,0)
- *minder vaak* van mening te zijn dat je na het afronden van het VMBO in staat bent om een beroep uit te oefenen (13% tegen 18%)
- *minder vaak* van mening te zijn dat het beroepsonderwijs aantrekkelijk is door de combinatie van leren en werken (67% tegen 76%)
- *minder vaak* beroepsonderwijs te zien als een goede opleiding om een goede baan te krijgen (54% eens tegen 62% gem)
- dat zij het VWO de betere vooropleiding vinden voor het HBO (33% tegen 26%).
- dat de verantwoordelijkheid voor het betrekken van ouders bij de school van hun kind bij ouders en leerlingen zelf ligt (72% tegen 58%)
- dat de verantwoordelijkheid voor de spreiding van allochtone leerlingen bij ouders en leerlingen zelf ligt (15% tegen 10%)
- dat de verantwoordelijkheid voor het aansluiten van het voortgezet onderwijs op vervolgopleidingen bij de overheid ligt (48% tegen 39%)

Relatief meer ouders met een gemiddeld welstandsniveau geven aan:

- zich *geen* zorgen te maken over de kwaliteit van de leraren op de school van hun kind (65% tegen 59%)
- meer aandacht te willen op scholen voor waarden en normen (39% tegen 32%)
- zich zorgen te maken over de werkdruk voor leerlingen (67% tegen 61%)
- dat er op de school van hun kind onderwijsondersteunend personeel werkt (56% tegen 48%)
- dat zij de beroepsgerichte leerweg van het VMBO de betere vooropleiding vinden voor het MBO (27% tegen 21%)
- dat de verantwoordelijkheid voor het betrekken van ouders bij de school van hun kind bij de school ligt (47% tegen 40%)
- dat de verantwoordelijkheid voor het behalen van een startkwalificatie bij ouders en leerlingen zelf ligt (38% tegen 32%)

Relatief meer ouders met een lager welstandsniveau geven aan:

- dat ze *niet* weten waar ze op de school van hun kind met hun klachten terecht kunnen (17% tegen 9%)
- zich zorgen te maken over de veiligheid op school (60% tegen 48%)
- zich *geen zorgen* te maken over de grootte van de klassen (67% tegen 57%)
- dat de school van hun kind *onvoldoende* nadruk legt op cijfers en prestaties (20% tegen 13%)
- dat de school van hun kind *onvoldoende* toezicht houdt buiten lesuren (29% tegen 21%)
- dat de school van hun kind *onvoldoende* tijdig leer- en/ of gedragsproblemen signaleert (20% tegen 14%)
- dat de verantwoordelijkheid voor het behalen van een startkwalificatie bij de school ligt (60% tegen 48%)

Bijlage 3 Verschillen tussen subgroepen

- dat de verantwoordelijkheid voor het aansluiten van het voortgezet onderwijs op vervolgopleidingen bij de school ligt (66% tegen 57%)

Verschillen tussen gelovige ouders en niet gelovige ouders

Relatief meer gelovige ouders geven aan:

- dat de verantwoordelijkheid voor het aanleren van waarden en normen bij de school van hun kind bij ouders en leerlingen zelf ligt (82% tegen 69%)

Relatief meer niet gelovige ouders geven aan:

- dat de verantwoordelijkheid voor het aanleren van waarden en normen bij de school van hun kind bij de school ligt (27% tegen 17%)
- dat het een goede zaak is dat scholen en onderwijsinstellingen meer vrijheid krijgen om zelf te bepalen hoe ze het onderwijs organiseren (57% tegen 45%)

4. Tabellen

Algemeen beeld onderwijs

Belang van onderwijs

++:	Helemaal mee eens
+	Mee eens
+/-:	Noch mee eens, noch mee oneens
-:	Mee oneens
--:	Helemaal mee oneens

Onderwijs als verdeler van maatschappelijke kansen

% Nederlanders	Ook zonder diploma's kun je het in de maatschappij ver brengen						
	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
++	7	8	4	9	7	6	7
+	30	29	34	34	26	27	26
+/-	10	11	10	6	19	19	17
-	44	44	45	40	32	32	31
--	9	8	7	11	15	15	17
Geen mening	0	1	0	0	1	1	2

Bijlage 4 Tabellen

Wat heeft men over voor onderwijs?

% Nederlanders	Ik ben bereid om meer belasting te betalen voor verbetering van het onderwijs						
	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
++	6	6	5	7	6	3	5
+	56	46	53	46	32	26	24
+/-	14	11	14	14	31	28	25
-	21	30	24	29	22	31	27
--	3	5	4	3	6	10	14
Geen mening	1	1	0	0	2	2	3

Mate waarin men op de hoogte is

Bent u op de hoogte van wat kinderen leren op school?

% Nederlanders	PO						
	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Zeer goed op de hoogte	7	8	5	6	10	8	10
Goed op de hoogte	14	19	16	20	23	24	22
Redelijk op de hoogte	34	34	38	33	40	44	39
Niet of nauwelijks	45	4	42	41	27	24	29

Bijlage 4 Tabellen

% Nederlanders	VO							MBO		HO	
	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2004	2005	2004	2005
Zeer goed op de hoogte	7	6	5	7	5	6	6	3	3	6	3
Goed op de hoogte	23	25	20	20	20	21	17	19	18	17	17
Redelijk op de hoogte	36	38	41	38	51	51	42	47	49	35	42
Niet of nauwelijks	33	32	34	35	24	22	35	30	30	41	38

Beoordeling van het onderwijs

Beoordeling onderwijs (rapportcijfers)

Gemiddelde	Nederlanders						
	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Kwaliteit van het Nederlandse PO in het algemeen	6,8	6,9	6,8	6,8	6,8	6,6	6,6
Kwaliteit van het Nederlandse VO in het algemeen	6,8	6,9	6,6	6,6	6,5	6,5	6,5
Kwaliteit van het VMBO in het algemeen	-	-	-	-	-	-	6,2
Kwaliteit van het MBO in het algemeen	-	-	-	-	-	6,4	6,3
Kwaliteit van het HBO in het algemeen	-	-	-	-	-	6,6	6,6
Kwaliteit van het WO in het algemeen	-	-	-	-	-	6,8	6,7

Bijlage 4 Tabellen

Beoordeling leraren (rapportcijfers)

Gemiddelde	Nederlanders						
	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
De kwaliteit van de Nederlandse leraar in het PO	6,8	7,0	7,0	6,9	6,8	6,6	6,8
De kwaliteit van de Nederlandse leraar in het VO	6,8	6,9	6,6	6,6	6,4	6,6	6,4
De kwaliteit van de Nederlandse leraar in het VMBO	-	-	-	-	-	-	6,4
De kwaliteit van de Nederlandse leraar in het MBO	-	-	-	-	-	6,6	6,5
De kwaliteit van docenten in het HBO	-	-	-	-	-	6,4	6,6
De kwaliteit van docenten in het WO	-	-	-	-	-	6,7	6,7

Welke kant gaat het op met het onderwijs

Wat zegt uw gevoel: gaat het de laatste tijd met het onderwijs in Nederland de goede kant op, de verkeerde kant op, of zit het er tussenin?

%	Nederlanders				
	2001	2002	2003	2004	2005
De goede kant op	23	15	15	12	12
De verkeerde kant op	50	32	27	40	38
Zit er tussenin	18	49	56	47	48
Geen antwoord	8	4	2	2	1

Bijlage 4 Tabellen

Succesfactoren (spontaan genoemd)

Wat is volgens u momenteel goed in het basisonderwijs/ voortgezet onderwijs/ middelbaar beroepsonderwijs/ hoger onderwijs?

% 2005	Nederlanders			
	PO	VO	MBO	HO
Persoonlijke/ individuele begeleiding (O.a. persoonlijke omstandigheden en vorderingen, onderwijs op maat/ afgestemd op individu)	17	5	7	4
Vaardigheden (Zelfstandigheid, je kunnen uiten, zelfontplooiing, plannen enz .)	11	13	4	5
Opleidingsaanbod (Kunnen kiezen tussen verschillende scholen opleidingen en aansluiting van niveaus/ opleidingen op elkaar)	3	6	8	7
Praktijkgerichtheid/ vorming (Stages, aandacht voor ambachten en vakken)	2	5	17	8
Kwaliteit van leraren (Kundigheid, capaciteit en motivatie leerkrachten)	7	4	6	6
Vakinhoud (Vakkenpakket, ICT, gym enz.)	7	5	4	4
Aandacht voor waarden en normen (Verdraagzaamheid, respect, aandacht voor multiculturele samenleving)	6	1	1	0
Ouderbetrokkenheid (Aandacht en tijd voor ouders)	2	1	1	0
Omgang met leerlingen met leerproblemen en achterstanden (Achterstandsleerlingen, rugzakleerlingen, gehandicapte leerlingen enz.)	2	1	0	0
Plezier (Met plezier naar school gaan, lol erin hebben enz.)	3	1	1	1
Lesmethodes zijn goed ontwikkeld	1	0	1	1
Groepsgevoel/ groepsontwikkeling/ samenwerken	1	1	1	1
Kleinere Klassen/ scholen	1	1	0	0
Kwaliteit van het onderwijs/ goede kwaliteit	0	1	1	1
Modern/ onderwijs gaat met tijd mee	1	1	2	0
Spijbelen/ discipline	0	0	0	1
Aandacht voor pestbeleid	2	0	0	0
Anders	14	13	16	26
Weet niet/ geen mening	39	52	44	43

Bijlage 4 Tabellen

Zorgpunten Nederlanders (spontaan genoemd)

Wat is volgens u het grootste probleem waarmee het basisonderwijs/ voortgezet onderwijs/ middelbaar beroepsonderwijs momenteel wordt geconfronteerd?

%	Nederlanders PO						
	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
De grootte van de klassen	-	-	-	-	-	11	12
Onvoldoende individuele aandacht 2003: te grote klassen, te weinig inspelen op behoefte kind 2004/ 2005: gebrek aan individuele aandacht voor (niet-gemiddelde) leerling	13	13	8	11	20	9	6
Bezuinigingen/ te weinig geld voor onderwijs 2003: te weinig mogelijkheden, voorzieningen en salaris 2004/ 2005: bezuinigingen, te weinig geld voor onderwijs	6	4	12	7	8	8	6
Tekort aan personeel 2003: onvoldoende leraren, te veel lesuitval/ vervangers/ wisselende leraren 2004/ 2005: lerarentekort (exclusief lesuitval)	21	31	38	38	27	11	5
(Normen en waarden en) gedragsproblemen 2003: gebrek aan discipline, ongemotiveerde leerlingen, lastige/ brutale leerlingen, ordeproblemen, leraren niet streng genoeg 2004/ 2005: gebrek aan normen en waarden bij leerlingen, gedragsproblemen, brutaal zijn, geen rekening houden met anderen, gebrek aan motivatie	22	13	12	17	10	19	19
Overdracht normen en waarden 2004/ 2005: opvoeden is primaire verantwoordelijkheid ouders versus normen en waarden als aandachtgebied op school	-	-	-	-	-	8	8
Kwaliteit van leraren 2003: leraren zijn niet voldoende bekwaam/ gemotiveerd 2004/ 2005: kundigheid, capaciteit en motivatie leerkrachten	6	2	4	4	4	4	4
Kwaliteit onderwijs 2003: kinderen leren niet genoeg/ de verkeerde dingen 2004/ 2005: hoeveelheid en inhoud van de lesstof	6	3	3	4	8	3	3
Aantal allochtonen 2003: aantal allochtonen op school, witte/ zwarte scholen, gebrek aan integratie 2004/ 2005: door groot aantal allochtonen gaat niveau omlaag en krijgen autochtone leerlingen minder aandacht, cultuurverschillen/ problemen, leerlingen met taalachterstand/ problemen	5	10	5	4	8	7	11

Bijlage 4 Tabellen

Vervolg %	Nederlanders PO						
	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Veiligheid 2003: pesten, kleine criminaliteit, wapens op school 2004/ 2005: toename agressie en geweld op school, (on)veiligheid op school	1	1	1	1	2	4	4
Lesuitval 2004/ 2005: te veel lesuitval/ vervangers/ wisselende leraren	-	-	-	-	-	1	1
Inhoudelijke vernieuwingen in het onderwijs 2003: almaal nieuwe plannen, 2 ^e fase, studiehuis 2004/ 2005: studiehuis, grotere zelfstandigheid leerlingen	2	2	3	4	1	1	2
De omvang van de school	1	1	0	1	1	0	0
Kosten van het onderwijs voor ouders	0	0	0	0	0	0	0
Aansluiting van het onderwijs op de praktijk	-	-	-	-	-	1	0
Hoogte van het collegegeld	-	-	-	-	-	0	0
De werkdruk voor leraren	-	-	-	-	-	-	1
Ander probleem	4	7	10	3	13	15	28
Weet niet/ geen mening	11	15	3	7	12	18	20

Bijlage 4 Tabellen

%	Nederlanders VO						
	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
De grootte van de klassen	-	-	-	-	-	5	3
Onvoldoende individuele aandacht 2003: te grote klassen, te weinig inspelen op behoefte kind 2004/ 2005: gebrek aan individuele aandacht voor (niet-gemiddelde) leerling	7	5	4	7	9	9	4
Bezuinigingen/ te weinig geld voor onderwijs 2003: te weinig mogelijkheden, voorzieningen en salaris 2004/ 2005: bezuinigingen, te weinig geld voor onderwijs	7	7	8	5	6	4	5
Tekort aan personeel 2003: onvoldoende leraren, te veel lesuitval/ vervangers/ wisselende leraren 2004/ 2005: lerarentekort	18	24	33	29	23	12	2
(Normen en waarden en) gedragsproblemen 2003: gebrek aan discipline, ongemotiveerde leerlingen, lastige/ brutale leerlingen, ordeproblemen, leraren niet streng genoeg 2004/ 2005: gebrek aan normen en waarden bij leerlingen, gedragsproblemen, brutaal zijn, geen rekening houden met anderen, gebrek aan motivatie	27	20	18	25	16	28	20
Overdracht normen en waarden 2004/ 2005: opvoeden is primaire verantwoordelijkheid ouders, normen en waarden als aandacht-gebied op school	-	-	-	-	-	7	6
Kwaliteit van leraren 2003: leraren zijn niet voldoende bekwaam/ gemotiveerd 2004/ 2005: kundigheid, capaciteit en motivatie leerkrachten	4	3	5	4	8	5	6
Kwaliteit onderwijs 2003: kinderen leren niet genoeg/ de verkeerde dingen 2004/ 2005: hoeveelheid en inhoud van de lesstof	8	5	6	4	8	4	2
Aantal allochtonen 2003: aantal allochtonen op school, witte/ zwarte scholen, gebrek aan integratie 2004/ 2005: door groot aantal allochtonen gaat niveau omlaag en krijgen autochtone leerlingen minder aandacht, cultuurverschillen/ problemen, leerlingen met taalachterstand/ problemen	2	2	1	2	3	1	1
Veiligheid 2003: pesten, kleine criminaliteit, wapens op school 2004/ 2005: Toename agressie en geweld op school, (on)veiligheid op school	2	2	0	1	2	10	14

Bijlage 4 Tabellen

Vervolg %	Nederlanders VO						
	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Lesuitval	-	-	-	-	-	6	1
2004/ 2005: te veel lesuitval/ vervangers/ wisselende leraren							
Inhoudelijke vernieuwingen in het onderwijs	6	9	8	11	6	3	1
2003: almaal nieuwe plannen, 2 ^e fase, studiehuis, Zoetermeer, Den Haag							
2004/ 2005: studiehuis, grotere zelfstandigheid leerlingen							
De omvang van de school	0	1	2	3	2	5	8
Kosten van het onderwijs voor ouders	2	1	0	0	0	1	0
Aansluiting van het onderwijs op de praktijk	-	-	-	-	-	2	1
Hoogte van het collegegeld	-	-	-	-	-	1	0
De werkdruk voor leraren	-	-	-	-	-	-	2
Ander probleem	4	6	11	2	12	11	30
Weet niet/ geen mening	12	17	4	6	21	13	23

Bijlage 4 Tabellen

%	Nederlanders MBO		Nederlanders HO	
	2004	2005	2004	2005
De grootte van de klassen	3	2	1	0
Onvoldoende individuele aandacht	6	3	5	2
Gebrek aan individuele aandacht voor (niet-gemiddelde) leerling				
Bezuinigingen/ te weinig geld voor onderwijs	6	5	8	9
Tekort aan personeel	5	3	1	3
Lerarentekort				
(Normen en waarden en) gedragsproblemen	13	20	8	4
Gebrek aan normen en waarden bij leerlingen, gedragsproblemen, brutaal zijn, geen rekening houden met anderen, gebrek aan motivatie				
Overdracht normen en waarden	8	5	0	1
Opvoeden is primaire verantwoordelijkheid ouders, normen en waarden als aandachtgebied op school				
Kwaliteit van leraren	3	5	1	4
Kundigheid, capaciteit en motivatie leerkrachten				
Kwaliteit onderwijs	2	5	2	6
Hoeveelheid en inhoud van de lesstof				
Aantal allochtonen	1	4	0	1
Door groot aantal allochtonen gaat niveau omlaag en krijgen autochtone leerlingen minder aandacht, cultuurverschillen/ problemen, leerlingen met taalachterstand/ problemen				
Veiligheid	5	3	2	1
Toename agressie en geweld op school, (on)veiligheid op school				
Lesuitval	2	2	1	2
Te veel lesuitval/ vervangers/ wisselende leraren				
Inhoudelijke vernieuwingen in het onderwijs	1	0	0	0
Studiehuis, grotere zelfstandigheid leerlingen				
De omvang van de school	3	2	1	1
Kosten van het onderwijs voor ouders	1	0	6	2
Aansluiting van het onderwijs op de praktijk	7	9	13	8
Hoogte van het collegegeld	0	0	2	8
De werkdruk voor leraren	-	1	-	0
Ander probleem	15	26	16	32
Weet niet/ geen mening	38	23	37	32

Bijlage 4 Tabellen

Aandacht voor programmaonderdelen

>:	meer aandacht
□:	het is goed zoals het nu gebeurt
<:	minder aandacht
?:	weet niet

Hieronder staan zaken die scholen kunnen leren aan leerlingen. Kunt u aangeven of hieraan volgens u binnen het huidige onderwijs meer of minder aandacht moet worden geschonken, of dat het goed is zoals het nu gebeurt?

% Nederlanders PO	2000				2001				2002				2003				2004				2005			
	>	□	<	?	>	□	<	?	>	□	<	?	>	□	<	?	>	□	<	?	>	□	<	?
Sociale vaardigheden	63	32	0	5	58	35	0	6	64	31	1	4	59	32	1	8	63	32	0	5	61	29	1	9
Waarden en Normen	77	18	1	5	74	20	0	6	77	20	1	3	68	24	2	6	75	21	0	3	75	18	0	7
Orde, netheid en discipline	66	29	1	5	69	24	0	6	68	27	1	4	56	36	3	5	57	37	2	4	60	31	0	9
Lezen, schrijven en rekenen	44	49	1	6	47	45	0	8	44	48	0	7	39	54	2	5	11	86	0	3	40	52	1	8
Creativiteit	41	48	4	7	39	51	3	8	42	48	3	7	20	67	6	7	28	58	9	5	28	56	4	12
Computers en informatie-technologie	55	35	3	7	47	40	3	10	39	51	4	7	35	52	6	7	27	62	5	6	23	64	3	10
Studie- en beroepskeuze									42	39	5	14	41	40	6	13	38	47	6	10	36	47	5	12
Persoonlijke ontwikkeling													55	37	1	7	57	33	1	8	62	28	0	9
Nederlandse geschiedenis en democratie																					31	49	7	13

Bijlage 4 Tabellen

% Nederlanders VO	2000				2001				2002				2003				2004				2005			
	>	□	<	?	>	□	<	?	>	□	<	?	>	□	<	?	>	□	<	?	>	□	<	?
Sociale vaardigheden	71	24	1	4	68	25	1	7	67	24	2	7	68	25	1	6	71	24	1	5	63	25	1	11
Waarden en normen	76	18	1	5	75	20	1	4	80	16	1	3	79	18	-	3	78	17	1	4	70	19	2	10
Orde, netheid en discipline	72	73	2	3	72	24	1	4	71	23	1	4	70	25	1	4	65	29	1	5	69	20	1	10
Feitenkennis	39	45	6	10	45	39	4	12	49	39	3	9	39	49	4	8	28	55	7	10	46	38	5	11
Hoe je dingen opzoekt en zelf nieuwe kennis verwert	47	46	1	7	45	43	2	10	45	45	1	9	38	52	3	7	40	50	1	10	43	44	3	10
Zelfstandig kunnen werken	54	37	2	7	50	37	6	7	52	37	5	6	40	51	3	6	47	43	3	7	43	42	3	12
Computers en informatie-technologie	50	37	4	8	49	39	5	7	37	51	4	8	30	55	6	9	25	64	4	7	27	56	4	13
Studie- en beroepskeuze									49	40	3	8	47	42	2	9	44	46	2	7	41	39	3	17
Persoonlijke ontwikkeling													72	22	1	5	71	22	1	7	68	21	0	9
Nederlandse geschiedenis en democratie																					43	38	4	15

Bijlage 4 Tabellen

% Nederlanders	MBO								HO							
	2004				2005				2004				2005			
	>	□	<	?	>	□	<	?	>	□	<	?	>	□	<	?
Sociale vaardigheden	73	20	0	7	73	19	1	8	66	20	3	11	58	28	0	14
Waarden en normen	79	18	1	3	76	16	1	7	-	-	-	-	-	-	-	-
Orde, netheid en discipline	70	23	1	6	59	28	1	12	64	22	4	10	58	22	3	16
Computers en informatietechnologie	27	58	7	8	23	62	5	11	24	60	2	13	27	51	5	17
Vakbekwaamheid	51	41	0	8	63	28	1	9	57	30	1	12	50	30	2	18
Theoretische kennis	23	59	8	10	24	53	12	12	28	53	7	12	33	44	8	15
Beroepspraktijk	58	32	0	9	57	29	1	12	52	34	1	13	52	29	1	18
Maatschappelijke betrokkenheid	57	32	0	11	53	29	2	16	56	29	1	13	42	39	5	15
Internationale oriëntatie	29	44	7	20	39	35	9	17	23	48	3	25	29	44	6	21
Ondernemersvaardigheden (MBO)/ ondernemerschap (HO)					27	52	5	17					27	45	4	24

Grote en kleine scholen

Wat denkt u dat in het algemeen beter is: grote scholen of kleine scholen, of maakt het niet uit?

% Nederlanders	PO							VO						
	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Kleine scholen	77	72	77	79	78	80	75	78	76	71	75	73	75	78
Maakt niet uit	18	23	18	17	15	14	15	16	18	23	20	18	18	15
Grote scholen	4	5	4	3	2	1	4	4	4	4	3	3	2	3
Weet niet	2	2	1	1	5	5	6	2	3	3	2	6	6	4

Ouders over de school van hun kind

Betrokkenheid van ouders

Mate waarin ouders op de hoogte zijn

Bent u op de hoogte van wat kinderen leren op school?

% Ouders	PO						VO						MBO	
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2003	2004
Zeer goed op de hoogte	17	12	19	13	14	18	10	9	15	8	8	7	5	3
Goed op de hoogte	41	43	42	61	56	55	38	38	42	42	45	41	30	31
Redelijk op de hoogte	38	41	33	26	30	26	45	46	40	45	43	46	54	60
Niet of nauwelijks	4	4	6	0	1	1	7	7	4	4	4	5	11	6

Bijlage 4 Tabellen

Betrokkenheid bij de school van het kind

++:	Helemaal mee eens
+	Mee eens
+/-:	Noch mee eens, noch mee oneens
-:	Mee oneens
--:	Helemaal mee oneens
?:	Weet niet

% Ouders PO	2003						2004						2005					
	++	+	+/-	-	--	?	++	+	+/-	-	--	?	++	+	+/-	-	--	?
De school van mijn kind informeert mij als ouder voldoende over de algemene gang van zaken op school	19	63	9	7	1	1	23	64	8	4	1	0	21	62	11	5	1	0
De schoolleiding (PO)/ directie (VO) doet zijn best om mij als ouder bij de school te betrekken	19	59	16	5	1	1	21	56	16	6	1	0	20	57	15	6	1	1
De school van mijn kind informeert mij voldoende over mijn rechten en plichten als ouder en die van mijn kind als leerling	-	-	-	-	-	-	15	52	20	10	1	1	11	49	28	8	1	2
Ik kan op de school van mijn kind voldoende invloed uitoefenen op de gang van zaken	7	42	32	15	2	2	8	39	35	11	4	4	7	42	33	11	2	5
Ik weet waar ik op de school van mijn kind met klachten terecht kan	-	-	-	-	-	-	28	63	5	2	1	0	28	60	5	5	0	1

Bijlage 4 Tabellen

% Ouders VO	2003						2004						2005					
	++	+	+/-	-	--	?	++	+	+/-	-	--	?	++	+	+/-	-	--	?
De school van mijn kind informeert mij als ouder voldoende over de algemene gang van zaken op school	14	63	10	9	3	-	17	58	14	8	1	1	22	62	10	4	2	1
De schoolleiding (PO)/ directie (VO) doet zijn best om mij als ouder bij de school te betrekken	12	42	25	14	5	1	11	48	27	10	3	1	13	51	22	9	5	1
De school van mijn kind informeert mij voldoende over mijn rechten en plichten als ouder en die van mijn kind als leerling	-	-	-	-	-	-	13	52	22	8	3	2	14	41	29	10	4	1
Ik kan op de school van mijn kind voldoende invloed uitoefenen op de gang van zaken	2	27	35	18	9	8	4	25	39	20	6	7	5	21	44	17	6	6
Ik weet waar ik op de school van mijn kind met klachten terecht kan	-	-	-	-	-	-	25	67	4	2	2	1	17	60	13	6	3	1

% Ouders MBO	2003						2004					
	++	+	+/-	-	--	?	++	+	+/-	-	--	?
De schooldirectie doet zijn best om mij als ouder bij de school te betrekken	9	25	29	20	13	4	4	25	31	20	19	1
De school van mijn kind informeert mij als ouder voldoende over de gang van zaken op school	12	35	18	16	15	4	7	40	18	19	16	1

Bijlage 4 Tabellen

Kwaliteit en inhoud van het onderwijs van het kind

Beoordeling van het onderwijs van het kind (rapportcijfers)

Gemiddelde Ouders	PO						
	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
De kwaliteit van de school van uw kind	7,5	7,6	7,5	7,5	7,6	7,6	7,7

Gemiddelde Ouders	VO							VMBO		
	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2003	2004	2005
De kwaliteit van de school van uw kind	7,3	7,4	7,3	7,3	7,3	7,4	7,3	7,1	7,3	7,0

Gemiddelde Ouders	MBO	
	2003	2004
De kwaliteit van de school van uw kind	6,8	6,8

Bijlage 4 Tabellen

Succesfactoren (spontaan genoemd)

Wat is volgens u momenteel goed in het basisonderwijs/ voortgezet onderwijs?

% 2005	Ouders	
	PO	VO
Persoonlijke/ individuele begeleiding (O.a. persoonlijke omstandigheden en vorderingen, onderwijs op maat/ afgestemd op individu)	26	18
Vaardigheden (Zelfstandigheid, je kunnen uiten, zelfontplooiing, plannen enz.)	11	18
Opleidingsaanbod (Kunnen kiezen tussen verschillende scholen opleidingen en aansluiting van niveaus/ opleidingen op elkaar)	2	7
Praktijkgerichtheid/ vorming (Stages, aandacht voor ambachten en vakken)	1	4
Kwaliteit van leraren (Kundigheid, capaciteit en motivatie leerkrachten)	6	3
Vakinhoud (Vakkenpakket, ICT, gym enz.)	5	4
Aandacht voor waarden en normen (Verdraagzaamheid, respect, aandacht voor multiculturele samenleving)	8	4
Ouderbetrokkenheid (Aandacht en tijd voor ouders)	5	3
Omgang met leerlingen met leerproblemen en achterstanden (Achterstandsleerlingen, rugzakleerlingen, gehandicapte leerlingen enz.)	4	3
Plezier (Met plezier naar school gaan, lol erin hebben enz.)	4	2
Lesmethodes zijn goed ontwikkeld	3	2
Groepsgevoel/ groepsontwikkeling/ samenwerken	2	2
Kleinere Klassen/ scholen	3	1
Kwaliteit van het onderwijs/ goede kwaliteit	2	1
Modern/ onderwijs gaat met tijd mee	2	1
Spijbelen/ discipline	0	3
Aandacht voor pestbeleid	2	0
Anders	21	17
Weet niet/ geen mening	20	28

Bijlage 4 Tabellen

Zorgpunten voor ouders (spontaan genoemd)

Wat is volgens u het grootste probleem waarmee het basisonderwijs/ voortgezet onderwijs momenteel wordt geconfronteerd?

%	Ouders PO						
	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
De grootte van de klassen	-	-	-	-	-	15	16
Onvoldoende individuele aandacht 2003: te grote klassen, te weinig inspelen op behoefte kind 2004/ 2005: gebrek aan individuele aandacht voor (niet-gemiddelde) leerling	24	21	11	16	24	13	13
Bezuinigingen/ te weinig geld voor onderwijs 2003: te weinig mogelijkheden, voorzieningen en salaris 2004/ 2005: bezuinigingen, te weinig geld voor onderwijs	9	8	11	8	15	13	12
Tekort aan personeel 2003: onvoldoende leraren, te veel lesuitval/ vervangers/ wisselende leraren 2004/ 2005: lerarentekort	21	29	42	39	35	10	9
(Normen en waarden en) gedragsproblemen 2003: gebrek aan discipline, ongemotiveerde leerlingen, lastige/ brutale leerlingen, ordeproblemen, leraren niet streng genoeg 2004/ 2005: gebrek aan normen en waarden bij leerlingen, gedragsproblemen, brutaal zijn, geen rekening houden met anderen, gebrek aan motivatie	13	13	8	9	10	10	8
Overdracht normen en waarden 2004/ 2005: opvoeden is primaire verantwoordelijkheid ouders, normen en waarden als aandachtgebied op school	-	-	-	-	-	8	5
Kwaliteit van leraren 2003: leraren zijn niet voldoende bekwaam/ gemotiveerd 2004/ 2005: kundigheid, capaciteit en motivatie leerkrachten	4	2	5	3	7	6	5
Kwaliteit onderwijs 2003: kinderen leren niet genoeg/ de verkeerde dingen 2004/ 2005: hoeveelheid en inhoud van de lesstof	5	5	2	4	4	5	3
Aantal allochtonen 2003: aantal allochtonen op school, witte/ zwarte scholen, gebrek aan integratie 2004/ 2005: door groot aantal allochtonen gaat niveau omlaag en krijgen autochtone leerlingen minder aandacht, cultuurverschillen/ problemen, leerlingen met taalachterstand/ problemen	4	7	5	5	4	4	6

Bijlage 4 Tabellen

Vervolg %	Ouders PO						
	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Veiligheid 2003: pesten, kleine criminaliteit, wapens op school 2004/ 2005: Toename agressie en geweld op school, (on)veiligheid op school	4	1	2	2	1	2	2
Lesuitval 2004/ 2005: te veel lesuitval/ vervangers/ wisselende leraren	-	-	-	-	-	2	3
Inhoudelijke vernieuwingen in het onderwijs 2003: almaal nieuwe plannen, 2 ^e fase, studiehuis, Zoetermeer, Den Haag 2004/ 2005: studiehuis, grotere zelfstandigheid leerlingen	4	3	2	4	1	1	0
De omvang van de school	2	0	0	3	2	0	1
Kosten van het onderwijs voor ouders	0	0	0	0	0	0	0
Aansluiting van het onderwijs op de praktijk	-	-	-	-	-	0	0
Hoogte van het collegegeld	-	-	-	-	-	0	0
De werkdruk voor leraren	-	-	-	-	-	-	4
Ander probleem	7	9	9	6	14	16	32
Weet niet/ geen mening	5	2	2	3	6	15	14

Bijlage 4 Tabellen

%	Ouders VO						
	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
De grootte van de klassen	-	-	-	-	-	2	4
Onvoldoende individuele aandacht 2003: te grote klassen, te weinig inspelen op behoefte kind 2004/ 2005: gebrek aan individuele aandacht voor (niet-gemiddelde) leerling	4	6	6	10	12	7	6
Bezuinigingen/ te weinig geld voor onderwijs 2003: te weinig mogelijkheden, voorzieningen en salaris 2004/ 2005: bezuinigingen, te weinig geld voor onderwijs	5	4	3	4	5	5	3
Tekort aan personeel 2003: onvoldoende leraren, te veel lesuitval/ vervangers/ wisselende leraren 2004/ 2005: lerarentekort	16	18	34	31	30	9	6
(Normen en waarden en) gedragsproblemen 2003: gebrek aan discipline, ongemotiveerde leerlingen, lastige/ brutale leerlingen, ordeproblemen, leraren niet streng genoeg 2004/ 2005: gebrek aan normen en waarden bij leerlingen, gedragsproblemen, brutaal zijn, geen rekening houden met anderen, gebrek aan motivatie	23	13	12	14	12	12	14
Overdracht normen en waarden 2004/ 2005 opvoeden is primaire verantwoordelijkheid ouders, normen en waarden als aandachtgebied op school	-	-	-	-	-	4	2
Kwaliteit van leraren 2003: leraren zijn niet voldoende bekwaam/ gemotiveerd 2004/ 2005: kundigheid, capaciteit en motivatie leerkrachten	6	6	2	3	10	6	10
Kwaliteit onderwijs 2003: kinderen leren niet genoeg/ de verkeerde dingen 2004/ 2005: hoeveelheid en inhoud van de lesstof	4	6	4	4	4	5	2
Aantal allochtonen 2003: aantal allochtonen op school, witte/ zwarte scholen, gebrek aan integratie 2004/ 2005: door groot aantal allochtonen gaat niveau omlaag en krijgen autochtone leerlingen minder aandacht, cultuurverschillen/ problemen, leerlingen met taalachterstand/ problemen	2	3	2	3	1	4	5
Veiligheid 2003: pesten, kleine criminaliteit, wapens op school 2004/ 2005: Toename agressie en geweld op school, (on)veiligheid op school	4	6	2	1	3	12	6

Bijlage 4 Tabellen

Vervolg %	Ouders VO						
	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Lesuitval 2004/ 2005: te veel lesuitval/ vervangers/ wisselende leraren	-	-	-	-	-	8	11
Inhoudelijke vernieuwingen in het onderwijs 2003: almaal nieuwe plannen, 2 ^e fase, studiehuis, Zoetermeer, Den Haag 2004/ 2005: studiehuis, grotere zelfstandigheid leerlingen	16	25	22	18	10	9	4
De omvang van de school	4	4	2	4	1	5	8
Kosten van het onderwijs voor ouders	1	1	0	0	2	2	0
Aansluiting van het onderwijs op de praktijk	-	-	-	-	-	1	2
Hoogte van het collegegeld	-	-	-	-	-	0	1
De werkdruk voor leraren	-	-	-	-	-	-	2
Ander probleem	9	6	9	5	19	16	33
Weet niet/ geen mening	7	3	2	5	10	13	13

Bijlage 4 Tabellen

%	Ouders MBO	
	2003	2004
De grootte van de klassen	-	1
Onvoldoende individuele aandacht 2003: te grote klassen, te weinig inspelen op behoefte kind 2004: gebrek aan individuele aandacht voor (niet-gemiddelde) leerling	10	6
Bezuinigingen/ te weinig geld voor onderwijs 2003: te weinig mogelijkheden, voorzieningen en salaris 2004: bezuinigingen, te weinig geld voor onderwijs	5	2
Tekort aan personeel 2003: onvoldoende leraren, te veel lesuitval/ vervangers/ wisselende leraren 2004: lerarentekort	33	6
(Normen en waarden en) gedragsproblemen 2003: gebrek aan discipline, ongemotiveerde leerlingen, lastige/ brutale leerlingen, ordeproblemen, leraren niet streng genoeg 2004: gebrek aan normen en waarden bij leerlingen, gedragsproblemen, brutaal zijn, geen rekening houden met anderen, gebrek aan motivatie	9	8
Overdracht normen en waarden 2004: opvoeden is primaire verantwoordelijkheid ouders, normen en waarden als aandachtgebied op school	-	2
Kwaliteit van leraren 2003: leraren zijn niet voldoende bekwaam/ gemotiveerd 2004: kundigheid, capaciteit en motivatie leerkrachten	14	12
Kwaliteit onderwijs 2003: kinderen leren niet genoeg/ de verkeerde dingen 2004: hoeveelheid en inhoud van de lesstof	2	1
Aantal allochtonen 2003: aantal allochtonen op school, witte/ zwarte scholen, gebrek aan integratie 2004: door groot aantal allochtonen gaat niveau omlaag en krijgen autochtone leerlingen minder aandacht, cultuurverschillen/ problemen, leerlingen met taalachterstand/ problemen	1	2
Veiligheid 2003: pesten, kleine criminaliteit, wapens op school 2004: Toename agressie en geweld op school, (on)veiligheid op school	2	10

Bijlage 4 Tabellen

Vervolg %	Ouders MBO	
	2003	2004
Lesuitval	-	7
2004: te veel lesuitval/ vervangers/ wisselende leraren		
Inhoudelijke vernieuwingen in het onderwijs	1	2
2003: almaal nieuwe plannen, 2 ^e fase, studiehuis, Zoetermeer, Den Haag		
2004: studiehuis, grotere zelfstandigheid leerlingen		
De omvang van de school	3	4
Kosten van het onderwijs voor ouders	2	2
Aansluiting van het onderwijs op de praktijk	-	5
Hoogte van het collegegeld	-	0
Ander probleem	20	23
Weet niet/ geen mening	15	21

Bijlage 4 Tabellen

Zorgpunten voor ouders (geholpen genoemd)

% Ouders	PO							VO							MBO	
	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2003	2004
Een tekort aan personeel: er zijn (binnenkort) onvoldoende leraren	78	78	73	82	73	54	48	80	84	79	83	82	64	63	78	65
Gedragsproblemen	73	64	56	67	65	71	55	78	70	65	75	71	76	71	71	79
Kinderen krijgen onvoldoende individuele aandacht	55	48	37	47	48	50	44	51	48	48	52	49	49	51	62	60
Er zijn niet genoeg voorzieningen op school aanwezig, zoals lokalen, leerboeken, computers	47	40	43	38	41	34	34	27	29	28	19	18	19	18	29	30
De omvang van de school (te groot of te klein)	44	34	27	32	33	31	34	49	45	41	39	35	39	45	37	46
Veiligheid op school	37	31	17	23	26	29	26	49	45	26	35	35	46	48	38	49
Kwaliteit onderwijs: kinderen leren niet genoeg/ de verkeerde dingen	34	31	27	37	33	32	27	43	47	46	53	42	41	38	41	48
Kwaliteit leraren: leraren zijn niet voldoende bekwaam/ gemotiveerd	41	31	31	34	33	29	29	47	47	44	52	42	38	41	49	44
De vernieuwingen in het onderwijs	38	31	35	41	42	36	37	53	66	65	65	62	62	55	65	58
Gebruik alcohol en drugs	32	22	12	21	30	27	31	62	55	43	48	51	53	61	56	57
De vraag of de school wel goed wordt onderhouden en schoongemaakt	-	-	44	41	43	35	41	-	-	25	21	18	17	20	18	13
De grootte van de klassen	-	-	-	-	69	62	60	-	-	-	-	43	44	43	-	-
De werkdruk van leraren	-	-	-	-	57	42	52	-	-	-	-	65	54	56	29	52
Lesuitval	-	-	-	-	26	15	16	-	-	-	-	64	57	55	63	58
De kwaliteit van de schoolleiding/ directie	-	-	-	-	25	24	31	-	-	-	-	47	17	22	61	32
De kosten van het onderwijs voor u als ouders	-	-	-	-	25	24	31	-	-	-	-	39	71	39	38	79
De werkdruk voor leerlingen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	25	25	61	12	12

Bijlage 4 Tabellen

Tevredenheid over aandachtsgebieden van de school

Aandacht voor verschillende aspecten

+: ja, voldoende
-: nee, onvoldoende
?: weet niet

Hieronder volgt een aantal zaken die mensen belangrijk kunnen vinden op scholen. Kunt u aangeven of de school van uw kind momenteel aan de volgende aspecten wel of niet voldoende aandacht schenkt?

% Ouders PO	1999			2000			2001			2002			2003			2004			2005		
	+	-	?	+	-	?	+	-	?	+	-	?	+	-	?	+	-	?	+	-	?
Krijgt uw kind wel of niet voldoende persoonlijke aandacht op school?	83	14	3	80	19	1	88	11	1	85	13	2	85	12	3	85	10	4	83	11	6
Heerst er op de school van uw kind wel of niet voldoende rust en orde?	75	15	10	86	13	1	85	12	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Voelt uw kind zich wel of niet voldoende veilig op school?	93	6	1	96	4	0	94	5	1	96	3	1	95	3	1	96	3	2	95	3	2
Heeft uw kind wel of niet voldoende gemotiveerde leraren op school?	78	15	7	92	6	2	91	8	2	93	6	1	89	7	5	88	8	4	89	7	4
Gaat uw kind wel of niet met voldoende plezier naar school?	89	12	8	94	6	0	95	5	0	95	4	1	93	6	-	96	4	-	94	6	1
Legt de school van uw kind wel of niet voldoende nadruk op prestaties en cijfers?	80	12	8	79	11	10	82	9	9	82	10	8	81	7	12	87	5	9	80	7	13
Wordt de school van uw kind wel of niet voldoende onderhouden? (schilderwerk, reparaties)	89	9	2	83	16	1	75	24	1	76	21	3	74	21	5	74	20	6	-	-	-
Houdt de school van uw kind wel of niet voldoende toezicht buiten de lesuren (bij pauzes)?	61	22	17	75	19	6	74	21	5	76	19	5	77	15	8	77	15	8	71	16	12
Wordt de school van uw kind wel of niet voldoende schoongemaakt?				61	33	6	53	43	5	56	39	5	54	37	9	58	34	7	-	-	-
Wordt uw kind wel of niet voldoende begeleid in de oriëntatie op vervolgoopleidingen en beroepen?										48	14	38	31	12	57	35	11	55	-	-	-
Informeert de school van uw kind u als ouder wel of niet voldoende over de vorderingen van uw kind?													86	13	1	88	10	1	86	13	1

Bijlage 4 Tabellen

% Vervolg Ouders PO	1999			2000			2001			2002			2003			2004			2005		
	+	-	?	+	-	?	+	-	?	+	-	?	+	-	?	+	-	?	+	-	?
Besteedt de school van uw kind wel of niet voldoende aandacht aan het tijdig signaleren van leer- en/of gedragsproblemen?													72	18	10	73	19	8	70	18	12
Besteden leraren op de school van uw kind wel of niet voldoende aandacht aan leerlingen die extra hulp of begeleiding nodig hebben?																			69	15	16
Biedt de school van uw kind wel of niet voldoende mogelijkheden voor opvang tussen de middag?																			90	7	3

Bijlage 4 Tabellen

% Ouders VO	1999			2000			2001			2002			2003			2004			2005		
	+	-	?	+	-	?	+	-	?	+	-	?	+	-	?	+	-	?	+	-	?
Krijgt uw kind wel of niet voldoende persoonlijke aandacht op school?	83	14	3	77	19	4	76	21	3	74	22	4	74	20	7	80	16	3	69	20	11
Heerst er op de school van uw kind wel of niet voldoende rust en orde?	75	15	10	82	12	6	76	18	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Voelt uw kind zich wel of niet voldoende veilig op school?	93	6	1	95	4	1	96	4	0	92	7	1	90	8	2	93	4	3	91	7	2
Heeft uw kind wel of niet voldoende gemotiveerde leraren op school?	78	15	7	75	20	5	74	19	7	74	20	6	65	18	16	77	13	10	67	14	18
Gaat uw kind wel of niet met voldoende plezier naar school?	89	10	1	87	11	2	89	10	1	87	13	0	87	12	1	88	11	1	79	15	5
Legt de school van uw kind wel of niet voldoende nadruk op prestaties en cijfers?	80	12	8	83	12	5	85	10	5	83	15	2	79	13	8	85	11	4	80	13	7
Wordt de school van uw kind wel of niet voldoende onderhouden? (schilderwerk, reparaties)	89	9	2	85	8	7	82	11	7	84	9	7	75	8	17	78	8	14	-	-	-
Houdt de school van uw kind wel of niet voldoende toezicht buiten de uren (bij pauzes)?	61	22	17	68	19	13	66	20	14	63	26	11	59	19	22	66	13	20	54	21	25
Wordt de school van uw kind wel of niet voldoende schoongemaakt?				67	11	22	63	18	19	67	16	18	56	15	28	65	12	23	-	-	-
Wordt uw kind wel of niet voldoende begeleid in de oriëntatie op vervolgonderwijs en beroepen?										64	27	8	60	22	19	63	20	17	74	19	7
Informeert de school van uw kind u als ouder wel of niet voldoende over de vorderingen van uw kind?													79	20	1	84	16	1	69	20	11
Heeft de school van uw kind wel of niet voldoende voorzieningen voor leerlingen om in de pauze en tijdens tussenuren bezig te kunnen zijn (kantine, mediatheek, recreatie)?													78	18	5	81	16	3	60	20	20
Wordt uw kind wel of niet voldoende geïnformeerd door de school over bijvoorbeeld lesuitval, roosterwijzigingen en toetsen?													84	14	2	86	13	1	61	23	16

Bijlage 4 Tabellen

% Vervolg Ouders VO	1999			2000			2001			2002			2003			2004			2005		
	+	-	?	+	-	?	+	-	?	+	-	?	+	-	?	+	-	?	+	-	?
Besteedt de school van uw kind wel of niet voldoende aandacht aan het tijdig signaleren van leer- en/ of gedragsproblemen?													64	22	14	71	17	12	76	14	10
Besteden leraren op de school van uw kind wel of niet voldoende aandacht aan leerlingen die extra hulp of begeleiding nodig hebben?																			76	15	8

% Ouders VMBO	2003			2004			2005		
	+	-	?	+	-	?	+	-	?
Besteedt de school van uw kind wel of niet voldoende aandacht aan de voorbereiding op stages en de begeleiding tijdens stages?	21	6	52	53	13	34	25	12	64

Bijlage 4 Tabellen

% Ouders MBO	2003			2004		
	+	-	?	+	-	?
Krijgt uw kind wel of niet voldoende persoonlijke aandacht op school?	64	24	12	72	22	6
Voelt uw kind zich wel of niet voldoende veilig op school?	91	3	6	91	4	6
Heeft uw kind wel of niet voldoende gemotiveerde leraren op school?	63	27	10	66	20	13
Gaat uw kind wel of niet met voldoende plezier naar school?	81	17	2	83	14	3
Legt de school van uw kind wel of niet voldoende nadruk op prestaties en cijfers?	68	21	11	70	25	5
Wordt de school van uw kind wel of niet voldoende onderhouden? (schilderwerk, reparaties)	62	10	29	64	10	26
Houdt de school van uw kind wel of niet voldoende toezicht buiten de lesuren? (bij pauzes)	38	21	41	31	22	46
Wordt de school van uw kind wel of niet voldoende schoongemaakt?	61	11	28	57	12	31
Wordt uw kind wel of niet voldoende begeleid in de oriëntatie op vervolgoopleidingen en beroepen?	59	24	17	61	22	17
Informeert de school van uw kind u als ouder wel of niet voldoende over de vorderingen van uw kind?	55	39	5	51	46	3
Wordt uw kind wel of niet voldoende geïnformeerd door de school over bijvoorbeeld lesuitval, roosterwijzigingen, toetsen?	59	33	8	68	28	4
Besteedt de school van uw kind wel of niet voldoende aandacht aan de voorbereiding op stages en de begeleiding tijdens stages?	63	23	14	62	23	16
Heeft de school van uw kind wel of niet voldoende voorzieningen voor leerlingen om in de pauze en tijdens tussenuren bezig te kunnen zijn (kantine, mediatheek, recreatie)?	-	-	-	74	16	10
Wordt uw kind wel of niet voldoende geïnformeerd over zijn/ haar rechten en plichten?	-	-	-	58	23	19
Is het voor uw kind wel of niet voldoende duidelijk waar hij/ zij op school met klachten terecht kan?	-	-	-	71	18	11
Wordt uw kind wel of niet voldoende geïnformeerd over de opzet van het onderwijsprogramma?	-	-	-	71	17	12
Besteedt de school van uw kind wel of niet voldoende aandacht aan het signaleren van leer- en/ of gedragsproblemen?	-	-	-	49	26	24

Bijlage 4 Tabellen

Aandacht voor programmaonderdelen

Hieronder staan zaken die scholen kunnen leren aan leerlingen. Kunt u aangeven of hieraan volgens u binnen het huidige onderwijs meer of minder aandacht moet worden geschonken, of dat het goed is zoals het nu gebeurt?

% Ouders PO	2000				2001				2002				2003				2004				2005			
	>	□	<	?	>	□	<	?	>	□	<	?	>	□	<	?	>	□	<	?	>	□	<	?
Sociale vaardigheden	26	71	0	3	26	74	0	1	25	74	0	2	23	76	-	1	23	76	1	1	25	74	1	1
Waarden en normen	36	61	0	3	39	59	0	2	31	67	0	2	26	73	-	1	34	64	1	1	30	68	1	1
Orde, netheid en discipline	30	67	1	2	28	70	1	2	30	68	0	2	24	74	1	1	22	76	1	1	25	73	1	1
Lezen, schrijven en rekenen	18	78	0	4	14	83	1	3	15	81	1	4	12	86	-	2	11	86	0	3	15	81	-	4
Creativiteit	25	70	2	3	29	67	3	1	27	72	0	1	18	79	2	1	14	82	3	1	18	79	2	1
Computers en informatietechnologie	42	52	1	5	36	59	1	4	27	69	1	3	28	69	1	2	25	70	1	5	20	72	3	6
Studie- en beroepskeuze									17	53	4	27	20	45	2	33	18	52	2	28	20	49	3	29
Persoonlijke ontwikkeling													34	64	-	2	38	61	1	1	41	57	1	1
Nederlandse geschiedenis en democratie																					14	66	4	16

Bijlage 4 Tabellen

% Ouders VO	2000				2001				2002				2003				2004				2005			
	>	□	<	?	>	□	<	?	>	□	<	?	>	□	<	?	>	□	<	?	>	□	<	?
Sociale vaardigheden	34	63	1	2	33	64	0	3	32	66	0	2	31	65	2	2	39	60	1	1	44	53	1	2
Waarden en normen	43	55	0	2	42	56	0	1	36	63	0	1	42	56	1	1	46	54	0	1	32	61	1	5
Orde, netheid en discipline	42	56	1	1	42	56	0	1	37	62	0	1	37	60	1	2	40	59	1	0	25	72	2	1
Feitenkennis	24	68	2	6	33	60	1	6	27	64	2	7	30	59	2	8	27	63	5	5	37	60	2	1
Hoe je dingen opzoekt en zelf nieuwe kennis verwerft	34	60	1	5	27	70	1	3	28	68	1	2	31	64	2	3	31	67	1	1	39	57	2	2
Zelfstandig kunnen werken	34	60	4	2	28	66	3	3	27	68	4	1	31	66	3	-	28	70	1	1	37	60	2	1
Computers en informatietechnologie	43	52	1	4	29	68	1	2	24	72	1	2	26	70	2	2	19	77	2	1	26	66	4	4
Studie- en beroepskeuze									31	64	1	4	31	63	1	5	29	66	2	4	31	61	4	4
Persoonlijke ontwikkeling													41	56	1	2	45	53	0	1	33	63	2	2
Nederlandse geschiedenis en democratie																					30	67	3	1

Bijlage 4 Tabellen

% Ouders MBO	2003				2004			
	>	□	<	?	>	□	<	?
Sociale vaardigheden	35	60	1	4	42	54	1	2
Waarden en normen	45	49	2	3	52	46	-	2
Orde, netheid en discipline	48	46	2	4	46	50	1	3
Computers en informatietechnologie	24	68	1	7	20	75	2	3
Vakbekwaamheid	30	62	1	7	31	65	2	2
Theoretische kennis	22	70	4	5	20	74	3	3
Aandacht die aan de praktijk wordt gegeven	35	59	3	3	26	70	2	2
Studie- en beroepskeuze	33	59	1	7	-	-	-	-
Internationale oriëntatie	-	-	-	-	32	45	8	15
Maatschappelijke betrokkenheid	-	-	-	-	35	58	1	6

Bijlage 4 Tabellen

Organisatie van het Onderwijs

Lesuitval

Heeft uw kind wel eens te maken met lesuitval?

% Ouders	2003			2004			2005	
	PO	VO	MBO	PO	VO	MBO	PO	VO
Ja	27	97	86	16	95	89	16	95
Nee	73	3	12	83	3	9	82	3
Weet niet	0	0	2	1	1	2	1	1

Hoe vaak heeft uw kind gemiddeld met lesuitval te maken?

% Ouders	2003			2004			2005	
	PO	VO	MBO	PO	VO	MBO	PO	VO
Meer dan 1 x per week	0	28	15	0	18	15	0	22
1 x per week	0	25	12	0	27	18	0	22
2-3 x per maand	1	26	28	0	28	28	0	30
1 x per maand	2	10	17	2	14	18	2	13
Minder vaak	24	7	14	14	10	11	13	9
Nooit	73	3	14	84	3	9	84	5

Bijlage 4 Tabellen

Onderwijsondersteunend personeel

Voorheen: Werken er op de school van uw kind onderwijsassistenten?

2004: Werkt er op de school van uw kind onderwijsondersteunend personeel?

% Ouders	2003			2004			2005	
	PO	VO	MBO	PO	VO	MBO	PO	VO
Ja	61	34	21	70	52	61	69	48
Nee	28	42	49	20	25	10	18	25
Weet niet	11	24	30	9	24	29	13	27

Bijlage 4 Tabellen

Omvang van de school van het kind

Hoe zou u de school van uw kind omschrijven: als een kleine school een grote school of er tussen in/ gemiddeld?

% Ouders	2003			2004			2005	
	PO	VO	MBO	PO	VO	MBO	PO	VO
Kleine school	22	19	15	19	19	15	22	13
Er tussen in gemiddeld	62	29	28	66	30	41	59	34
Grote school	16	52	57	15	51	44	19	53

Verhouding allochtonen autochtonen

Wat is ongeveer het percentage allochtone leerlingen op de school van uw kind?

% Ouders	2002		2003			2004			2005	
	PO	VO	PO	VO	MBO	PO	VO	MBO	PO	VO
0%	16	2	11	3	2	-	-	1	4	1
1-5%	45	30	43	21	16	36	23	12	42	20
6-25%	23	23	28	40	40	27	36	29	31	40
26-50%	4	11	5	14	16	6	15	25	11	24
51-75%	1	2	1	2	8	2	3	10	4	6
Meer dan 75%	2	0	2	1	4	2	2	2	4	2
Weet niet	10	31	11	18	15	28	21	21	5	7
Gemiddeld % allochtonen	9,2	14,7	10,1	17,7	25,1	13,3	19,0	29,9	17,1	23,6

Het leraarschap

Beoordeling en waardering voor het beroep van leraar

Waardering voor het beroep van leraar

++:	heel veel waardering (5)
+:	tamelijk veel waardering (4)
+/-:	noch veel, noch weinig waardering (3)
-:	tamelijk weinig waardering (2)
--:	heel weinig waardering (1)

Heeft u veel of weinig waardering voor leraren in het <basis/ voorgezet>onderwijs?

Denkt u dat Nederlanders in het algemeen veel of weinig waardering hebben voor leraren in het <basis/ voortgezet>onderwijs?

% Nederlanders	Eigen waardering leraren PO						Ingeschatte waardering leraren PO					
	++	+	+/-	-	--	Gem.	++	+	+/-	-	--	Gem.
2005	17	49	29	5	0	3,8	6	33	35	25	1	3,2
2004	23	56	18	4	-	4,0	-	26	41	30	2	3,0
2003	24	54	18	4	0	4,0	2	33	40	24	1	3,1
2002	39	47	8	5	2	4,2	3	32	12	48	5	2,8
2001	36	53	9	2	0	4,2	4	44	12	36	4	3,1
2000	41	46	9	3	1	4,2	6	35	17	38	4	3,0
1999	40	45	11	4	0	4,2	3	42	13	38	5	3,0

Bijlage 4 Tabellen

% Nederlanders	Eigen waardering leraren VO						Ingeschatte waardering leraren VO					
	++	+	+/-	-	--	Gem.	++	+	+/-	-	--	Gem.
2005	15	45	32	8	0	3,7	8	28	36	25	3	3,1
2004	23	59	14	3	-	4,0	2	20	45	31	1	2,9
2003	16	61	19	3	1	3,9	1	25	43	30	1	2,9
2002	38	49	4	8	0	4,2	4	31	12	48	6	2,8
2001	37	49	8	5	1	4,2	4	41	13	34	8	3,0
2000	43	43	10	4	0	4,2	5	39	17	32	7	3,0
1999	42	46	8	2	1	4,3	5	39	15	38	3	3,0

% Nederlanders	Eigen waardering leraren MBO						Ingeschatte waardering leraren MBO					
	++	+	+/-	-	--	Gem.	++	+	+/-	-	--	Gem.
2005	19	43	29	9	0	3,7	6	30	37	27	1	3,1
2004	22	50	25	2	1	3,9	2	22	42	31	3	2,9

Bijlage 4 Tabellen

Overwegen zelf leraar te worden

++:	ja zeker
+:	ik denk het wel
+/-:	misschien
-:	ik denk het niet
--:	zeker niet
?:	weet niet

Stel u bent op zoek naar een nieuwe baan. Op zich heeft u de juiste diploma's om leraar te worden in het <basis/ voortgezet>onderwijs. Zou u dan serieus overwegen om leraar te worden in het <basis/ voortgezet/ middelbaar beroeps>onderwijs?

% Nederlanders	Overwegen leraar PO te worden						Overwegen leraar VO te worden					
	++	+	+/-	-	--	?	++	+	+/-	-	--	?
2005	13	25	25	18	19	2	8	15	27	24	27	2
2004	14	27	26	18	16	3	10	26	26	22	16	-
2003	13	30	26	17	12	2	9	28	29	19	10	4
2002	27	21	3	11	37	0	25	16	5	16	37	1
2001	27	17	8	16	31	2	21	13	8	16	40	2
2000	29	16	6	12	35	2	20	19	6	16	38	1
1999	28	22	4	12	34	0	25	18	5	14	38	0

% Nederlanders	Overwegen leraar MBO te worden					
	++	+	+/-	-	--	?
2005	7	20	24	22	27	3
2004	11	28	25	19	17	-

Bijlage 4 Tabellen

Waarom zou u dit niet overwegen?

% Nederlanders	PO					
	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Salaris/ arbeidsomstandigheden	14	12	19	11	2	8
Intrinsieke redenen Beroepsbeeld in relatie tot persoonlijke voorkeur/ capaciteiten	47	42	40	63	79	38
Extrinsieke redenen Mentaliteit leerlingen	21	28	20	20	20	13
Onvrede beleid Overheid en bestuur	-	-	-	-	-	6
Vergadercultuur, weinig steun schoolbestuur	-	-	-	-	-	2
Klachten en bemoeienissen ouders	-	-	-	-	4	3
Overig redenen	19	18	21	2	2	3

% Nederlanders	VO						MBO	
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2004	2005
Salaris/ arbeidsomstandigheden	16	11	21	3	1	6	8	9
Intrinsieke redenen Beroepsbeeld in relatie tot persoonlijke voorkeur/ capaciteiten	32	39	34	42	70	35	37	42
Extrinsieke redenen Mentaliteit leerlingen	30	25	28	37	39	25	18	26
Onvrede beleid Overheid en bestuur	-	-	-	-	-	2	-	3
Vergadercultuur, weinig steun schoolbestuur	-	-	-	-	-	1	-	1
Klachten en bemoeienissen ouders	-	-	-	-	1	1	1	1
Overig redenen	23	25	17	0	1	2	3	2

Bijlage 4 Tabellen

Beoordeling van leraren

Leraren kind

Rapportcijfers

% Ouders							
	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
De kwaliteit van de Nederlandse leraar in het PO	7,7	7,7	7,7	7,7	7,7	7,6	7,7
De kwaliteit van de Nederlandse leraar in het VO	7,1	7,2	7,1	7,0	6,9	7,2	7,0
De kwaliteit van de Nederlandse leraar in het VMBO						7,2	6,8
De kwaliteit van de Nederlandse leraar in het MBO					6,7	6,8	-

Beroepsonderwijs en hoger onderwijs

VMBO

Mening over het VMBO

++:	Helemaal mee eens
+	Mee eens
+/-:	Noch mee eens, noch mee oneens
-:	Mee oneens
--:	Helemaal mee oneens
?:	Weet niet

Ik verwacht dat het VMBO een goede basis biedt voor vervolgoopleidingen

%	Nederlanders						Ouders PO						Ouders VO						Ouders MBO					
	++	+	+/-	-	--	?	++	+	+/-	-	--	?	++	+	+/-	-	--	?	++	+	+/-	-	--	?
2005	15	54	15	11	2	4	11	55	11	13	4	6	13	56	13	10	4	4	-	-	-	-	-	-
2004	11	63	13	7	2	4	9	57	18	8	1	6	15	65	11	6	-	3	15	66	11	7	-	1
2003	15	63	11	5	2	4	14	67	10	4	1	5	17	64	11	5	1	1	22	62	10	3	2	1
2002	10	64	9	6	1	11	6	68	8	10	1	7	9	62	10	12	1	5	-	-	-	-	-	-

Na het afronden van het VMBO ben je in staat een beroep uit te oefenen

%	Nederlanders						Ouders PO						Ouders VO						Ouders MBO					
	++	+	+/-	-	--	?	++	+	+/-	-	--	?	++	+	+/-	-	--	?	++	+	+/-	-	--	?
2005	3	23	25	33	10	6	3	19	21	37	12	7	3	15	22	37	18	5	-	-	-	-	-	-
2004	4	29	30	27	6	5	2	29	30	28	4	7	2	22	23	38	11	3	2	18	22	46	11	1
2003	2	28	27	32	6	4	3	24	25	32	7	9	3	22	21	38	13	3	4	18	22	37	15	3
2002	2	35	13	32	6	13	1	29	9	46	9	7	1	24	12	48	11	3	-	-	-	-	-	-

Bijlage 4 Tabellen

Wat voor soort school is het VMBO?

Voorheen: Wat voor soort school is volgens u het VMBO?

2005: Welke associaties roept de naam VMBO bij u op?

% 2003	Nederlanders	Ouders		
		PO	VO	MBO
Vorbereidend middelbaar beroepsonderwijs	23	26	20	26
Voortgezet middelbaar beroepsonderwijs	21	28	16	16
Combinatie MAVO en LBO	9	16	14	9
Praktische en theoretische kant	8	10	10	10
Beroepsopleiding/ -onderwijs	8	6	5	7
Soort MAVO	6	9	7	5
Combinatie VBO/ MAVO	6	2	6	12
Vorbereidend beroepsonderwijs	2	1	3	3
Voortgezet middelbaar onderwijs	2	1	1	2
Lagere beroepsopleiding/ -onderwijs	1	-	1	-
Voortgezet onderwijs	1	-	1	-
Voortgezet beroepsonderwijs	-	1	-	-
Praktijkgericht/ met de handen werken	4	4	9	6
Anders	19	20	23	11
Weet niet/ geen opgave	7	4	7	6

Bijlage 4 Tabellen

% 2004	Nederlanders	Ouders		
		PO	VO	MBO
Vorbereidend middelbaar beroepsonderwijs	20	23	24	26
Voortgezet middelbaar beroepsonderwijs	23	32	21	15
Combinatie van verschillende onderwijstypen	16	17	16	12
(Vorbereidend(e)) beroepsonderwijs/ opleiding	8	4	6	3
Praktijkgericht/ met de handen werken	8	6	7	7
Praktische en theoretische kant	6	6	9	3
Soort MAVO	6	6	10	5
Beroepsopleiding/ -onderwijs	5	3	4	1
Anders	13	17	17	30
Weet niet/ geen opgave	6	1	4	5

Bijlage 4 Tabellen

% 2005	Nederlanders	Ouders	
		PO	VO
Met je handen werken/ praktijkgericht	17	9	12
Het (oude) MAVO	11	14	14
Beroepsgericht onderwijs/ beroepsopleiding	13	12	9
Niet al te goed/ negatief imago/ mindere kwaliteit onderwijs	11	12	13
Lagere vorm van voortgezet onderwijs/ lage opleiding	10	10	7
Vorbereidend onderwijs	10	6	6
Technische school/ oude LTS/ MTS	7	8	6
Voortgezet onderwijs/ middelbare school	8	8	2
Voortgezet middelbaar beroepsonderwijs	7	8	1
Onderwijs voor slechtlerende- / achterstandskinderen	5	5	7
Massaal onderwijs/ een leerfabriek	5	8	4
Middelbaar beroepsonderwijs	5	4	2
Vorbereidend beroepsonderwijs/ VBO	4	3	3
Theoretische kant/ leerweg	4	3	3
Huishoudschool	3	5	4
Meerdere leerwegen bij elkaar/ verschillende richtingen	3	4	5
Positief/ goed imago/ goede school	3	3	5
Buitenlanders/ allochtonen	3	3	4
Ongemotiveerde leerlingen	2	5	5
Veel probleemleerlingen/ probleemjongeren	2	3	3
Verzamelbak/ vergaarbak/ vuilnisbak	2	2	4
Combinatie van verschillende opleidingen	2	2	2
School met veel mogelijkheden (voor de toekomst)	1	2	2

Bijlage 4 Tabellen

% vervolg	Nederlanders	Ouders	
		PO	VO
Chaotisch/ onduidelijk geheel	1	4	2
Agressie/ geweld/ criminaliteit/ onveilig	1	3	2
Anders	28	27	26
Weet niet/ geen opgave	14	8	9

Bijlage 4 Tabellen

Middelbaar beroepsonderwijs

Mening over (vervolg)opleidingen

++:	Helemaal mee eens	-:	Mee oneens
+	Mee eens	--:	Helemaal mee oneens
+/-:	Noch mee eens, noch mee oneens	?:	Weet niet

Om een goede baan te krijgen is het beroepsonderwijs een goede opleiding

%	Nederlanders						Ouders PO						Ouders VO						Ouders MBO					
	++	+	+/-	-	--	?	++	+	+/-	-	--	?	++	+	+/-	-	--	?	++	+	+/-	-	--	?
2005	12	56	20	7	1	4	8	53	24	9	1	5	10	52	25	9	1	3	-	-	-	-	-	-
2004	14	57	19	6	1	2	8	59	18	7	2	6	16	54	22	4	1	3	22	58	16	3	-	1
2003	15	60	18	6	-	1	9	56	25	6	1	3	13	60	18	6	1	2	21	62	11	5	1	-
2002	14	71	9	4	-	2	9	76	7	6	-	3	11	72	9	5	-	2	-	-	-	-	-	-

Het beroepsonderwijs is aantrekkelijk door de combinatie van leren met werken

%	Nederlanders						Ouders PO						Ouders VO						Ouders MBO					
	++	+	+/-	-	--	?	++	+	+/-	-	--	?	++	+	+/-	-	--	?	++	+	+/-	-	--	?
2005	15	67	11	3	1	4	11	66	15	4	-	4	13	62	17	3	1	3	-	-	-	-	-	-
2004	16	66	14	3	-	3	10	63	15	5	-	7	14	65	14	3	1	3	15	70	13	1	-	-
2003	17	68	10	3	-	2	9	72	14	2	-	3	13	69	14	2	-	1	24	65	8	3	1	-
2002	19	70	6	4	-	2	12	75	5	5	1	2	14	75	5	5	-	1	-	-	-	-	-	-

Tot 2004: Kinderen moeten tegenwoordig op te jonge leeftijd keuzes maken over hun vervolgopleidingen en beroepen

%	Nederlanders						Ouders PO						Ouders VO						Ouders MBO					
	++	+	+/-	-	--	?	++	+	+/-	-	--	?	++	+	+/-	-	--	?	++	+	+/-	-	--	?
2004	29	42	15	10	1	3	27	42	19	7	1	4	36	44	12	6	1	-	35	43	12	9	1	-
2003	32	41	16	7	2	2	25	45	18	8	1	3	35	44	11	9	1	-	39	44	7	6	4	-
2002	27	48	5	17	1	1	23	51	6	17	1	3	33	49	3	11	2	1	-	-	-	-	-	-

Bijlage 4 Tabellen

Alleen in 2004: Leerlingen worden door hun school voldoende gestimuleerd om na hun MBO-opleiding door te stromen naar het HBO

%	Nederlanders						Ouders PO						Ouders VO						Ouders MBO					
	++	+	+/-	-	--	?	++	+	+/-	-	--	?	++	+	+/-	-	--	?	++	+	+/-	-	--	?
2004	2	22	34	15	1	26	1	16	25	11	2	44	4	27	24	8	1	36	3	29	29	12	2	25

Prestatiebeurs in het MBO

In 2004 zijn onderstaande vragen uitsluitend gesteld aan ouders met kinderen in het MBO

% 2004	Ouders MBO					
	++	+	+/-	-	--	?
Het is een goede zaak dat de prestatiebeurs wordt ingevoerd in het MBO	19	46	14	11	6	3
De invoering van de prestatiebeurs in het MBO zal meer leerlingen stimuleren hun diploma te halen	16	46	14	19	2	4

In 2005 zijn onderstaande vragen uitsluitend gesteld aan Nederlanders en ouders met kinderen in het VO

% 2005	Nederlanders						Ouders VO					
	++	+	+/-	-	--	?	++	+	+/-	-	--	?
Het is een goede zaak dat de prestatiebeurs wordt ingevoerd in het MBO	9	42	20	15	6	21	6	39	23	19	5	24
De invoering van de prestatiebeurs in het MBO zal meer leerlingen stimuleren hun diploma te halen	8	42	21	17	4	8	7	38	21	20	4	9

Bijlage 4 Tabellen

Aandeel Nederlanders met een beroepsopleiding

Hoeveel procent van de beroepsbevolking heeft volgens u een beroepsopleiding gehad?

%	Nederlanders			
	2002	2003	2004	2005
0-20%	4	5	3	2
21-50%	36	32	31	37
51-70%	33	41	39	41
71-100%	10	16	19	13
Weet niet	17	8	10	5
Gemiddelde	52,9	55,9	56,5	55,1

%	Ouders PO				Ouders VO				Ouders MBO	
	2002	2003	2004	2005	2002	2003	2004	2005	2003	2004
0-20%	4	1	2	3	3	1	1	3	2	3
21-50%	37	36	33	42	35	32	26	36	31	32
51-70%	30	36	31	36	31	37	36	43	37	38
71-100%	12	15	18	15	13	15	19	12	22	12
Weet niet	17	11	15	3	17	14	17	5	9	15
Gemiddelde	-	56,7	56,3	53,9	-	57,5	59,8	54,8	59,2	57,0

Bijlage 4 Tabellen

Voorkeur voor vooropleiding voor MBO

Wat is volgens u beter als vooropleiding voor het middelbaar beroepsonderwijs (MBO): VMBO of HAVO?

Voorheen: Indien vooraf gehoord van het VMBO:

Vanaf 2005: Aan alle respondenten voorgelegd

%	Nederlanders			
	2002	2003	2004	2005
Beroepsgerichte leerweg VMBO	48	47	32	32
Theoretische leerweg VMBO			25	20
HAVO	22	23	12	17
Maakt niet uit	15	21	18	15
Weet niet	14	8	13	16

%	Ouders PO				Ouders VO				Ouders MBO	
	2002	2003	2004	2005	2002	2003	2004	2005	2003	2004
Beroepsgerichte leerweg VMBO	36	43	25	21	42	47	26	21	57	29
Theoretische leerweg VMBO			23	25			30	26		33
HAVO	22	20	19	19	28	23	9	16	19	9
Maakt niet uit	19	20	16	20	17	21	22	24	18	22
Weet niet	23	17	16	15	13	9	13	12	6	8

Bijlage 4 Tabellen

Hoger onderwijs

Mening over het hoger onderwijs

++:	Helemaal mee eens	-:	Mee oneens
+	Mee eens	--:	Helemaal mee oneens
+/-:	Noch mee eens, noch mee oneens	?:	Weet niet

% Nederlanders	2004						2005					
	++	+	+/-	-	--	?	++	+	+/-	-	--	?
Opleidingen in het HO besteden voldoende aandacht aan studenten wanneer het gaat om studiebegeleiding	1	17	29	21	3	29	-	-	-	-	-	-
Het HO beschikt over te weinig financiële middelen om de kwaliteit van het onderwijs te waarborgen	6	32	28	11	1	23	6	28	27	13	2	24
De werkdruk van studenten (d.w.z. de hoeveelheid leerstof, het aantal colleges) is hoog	4	21	28	23	4	21	-	-	-	-	-	-
Studenten in Nederland hebben voldoende keuze aan opleidingen in het HO	12	62	11	3	0	12	13	61	10	2	1	12
Opleidingen in het HO beschikken over voldoende praktische voorzieningen (zoals studieruimtes en computers)	2	35	25	9	1	27	4	36	20	12	1	26
In vergelijking tot andere Europese landen is het niveau van het HO in Nederland hoog	2	24	31	17	2	24	2	25	31	15	1	25

Bijlage 4 Tabellen

Aandeel Nederlanders met een opleiding in het hoger onderwijs

Hoeveel procent van de beroepsbevolking heeft volgens u een opleiding in het hoger onderwijs (HBO of universiteit) gehad?

%	Nederlanders	
	2004	2005
0-20%	29	30
21-30%	25	31
31-40%	21	19
41-100%	15	15
Weet niet	10	6
Gemiddelde	31,3	30,2

Voorkeur voor vooropleidingen

Wat is volgens u beter als vooropleiding voor het hoger beroepsonderwijs (HBO): MBO, HAVO of VWO?

Voorheen: Alleen voorgelegd indien vooraf gehoord van het VMBO:

Vanaf 2005: Aan alle respondenten voorgelegd

%	Nederlanders				Ouders PO				Ouders VO				Ouders MBO	
	2002	2003	2004	2005	2002	2003	2004	2005	2002	2003	2004	2005	2003	2004
MBO	37	34	22	23	36	26	31	-	29	27	23	16	52	46
HAVO	39	43	22	23	35	48	46	-	46	48	48	32	33	35
VWO	n.v.t.	n.v.t.	30	30	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	-	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	26	n.v.t.	n.v.t.
Maakt niet uit	14	16	16	14	14	15	14	-	16	19	21	16	11	16
Weet niet	9	6	10	10	15	11	10	-	8	6	8	10	4	3

Bijlage 4 Tabellen

Wat is volgens u beter als vooropleiding voor het WO: MBO, HAVO of VWO?

%	Nederlanders	
	2004	2005
VWO	43	43
HBO	29	28
Maakt niet uit	16	18
Weet niet	12	10

Vormgeving loopbaan

*Het is belangrijk dat mensen van hun 18^e tot hun 65^e, met een vergoeding van de **overheid**, mogelijkheden krijgen opleidingen of cursussen te volgen om hun loopbaan vorm te geven*

%	Nederlanders						Ouders PO						Ouders VO						Ouders MBO					
	++	+	+/-	-	--	?	++	+	+/-	-	--	?	++	+	+/-	-	--	?	++	+	+/-	-	--	?
2005	22	45	14	13	3	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2004	15	46	19	15	5	1	19	49	19	10	2	2	26	45	13	11	2	2	19	57	11	9	3	1
2003	24	47	18	8	1	2	19	51	15	11	3	1	25	49	14	7	5	1	40	48	7	4	1	-
2002	18	52	6	18	4	1	15	57	5	20	2	1	16	57	5	19	3	1	-	-	-	-	-	-

*Het is belangrijk dat mensen van hun 18^e tot hun 65^e, met een vergoeding van de **werkgever**, mogelijkheden krijgen opleidingen of cursussen te volgen om hun loopbaan vorm te geven*

%	Nederlanders					
	++	+	+/-	-	--	?
2005	28	55	9	4	1	2

Bijlage 4 Tabellen

Verantwoordelijkheden en autonomie

OL:	Ouders en leerlingen	S:	School	O:	Overheid	BL:	Bedrijfsleven	?:	Weet niet
-----	----------------------	----	--------	----	----------	-----	---------------	----	-----------

Hieronder staan enkele belangrijke zaken die spelen in het onderwijs. Wilt u voor elk aangeven: wie is volgens u primair verantwoordelijk voor het goed verlopen van die zaken (1 antwoord per onderwerp)?

% Nederlanders	2003				2004				2005				
Onderwerp/ issue	OL	S	O	?	OL	S	O	?	OL	S	O	BL	?
Lerarentekort	2	6	91	2	2	8	88	2	-	7	90	n.v.t	3
Kwaliteit leraren	1	46	51	3	2	44	52	2	1	47	49	n.v.t	2
Gedragsproblemen op school: pesten, schelden, vechten etc.	36	59	2	3	40	55	2	3	31	65	2	n.v.t	2
Onderhoud en schoonmaken school	6	62	30	2	6	60	33	2	-	-	-	-	-
Kwaliteit van het onderwijs: leren leerlingen de goede dingen?	3	55	32	10	4	64	30	2	4	59	34	n.v.t	3
Aansluiting van het PO op het VO	-	-	-	-	-	-	-	-	11	54	32	n.v.t	3
Aansluiting van het voortgezet onderwijs op vervolgoopleidingen (beroepsonderwijs, hoger onderwijs)	8	45	43	4	5	51	42	2	7	62	28	n.v.t	3
Bestrijden van onderwijs- en taalachterstanden bij kinderen	16	48	33	3	15	49	34	3	-	-	-	-	-
Waarden en normen: wat mag en niet mag	74	18	5	3	77	16	5	2	73	22	3	n.v.t	2
Betrokkenheid van ouders bij school	64	31	-	4	63	33	2	2	68	29	-	n.v.t	2
Culturele vorming	44	42	10	4	36	50	11	2	-	-	-	-	-
Spreiding van allochtone leerlingen	-	-	-	-	-	-	-	-	10	22	64	n.v.t	4
Behalen startkwalificatie	-	-	-	-	-	-	-	-	32	50	14	2	2
Aansluiting onderwijs op arbeidsmarkt	-	-	-	-	-	-	-	-	3	37	38	19	2

Bijlage 4 Tabellen

% Ouders PO	2003				2004				2005				
Onderwerp/ issue	OL	S	O	?	OL	S	O	?	OL	S	O	BL	?
Lerarentekort	-	4	96	-	-	9	89	2	-	10	89	n.v.t	1
Kwaliteit leraren	-	43	57	-	-	49	49	1	1	50	49	n.v.t	1
Gedragsproblemen op school: pesten, schelden, vechten etc.	31	68	-	1	28	70	-	2	17	81	1	n.v.t	1
Onderhoud en schoonmaken school	2	63	35	-	1	70	28	1	-	-	-	-	-
Kwaliteit van het onderwijs: leren leerlingen de goede dingen?	1	66	32	1	2	64	33	1	2	65	32	n.v.t	1
Aansluiting van het PO op het VO	-	-	-	-	5	57	37	2	6	58	35	n.v.t	1
Aansluiting van het voortgezet onderwijs op vervolgopleidingen (beroepsonderwijs, hoger onderwijs)	6	48	46	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bestrijden van onderwijs- en taalachterstanden bij kinderen	14	41	44	1	12	47	40	2	-	-	-	-	-
Waarden en normen: wat mag en niet mag	76	20	2	1	73	23	2	1	70	26	3	n.v.t	1
Betrokkenheid van ouders bij school	44	55	-	1	48	51	-	1	58	41	-	n.v.t	1
Culturele vorming	43	47	9	1	35	54	10	1	-	-	-	-	-
Spreiding van allochtone leerlingen	-	-	-	-	-	-	-	-	12	22	65	n.v.t	1
Behalen startkwalificatie	-	-	-	-	-	-	-	-	28	53	15	4	1
Aansluiting onderwijs op arbeidsmarkt	-	-	-	-	-	-	-	-	3	26	50	18	1

Bijlage 4 Tabellen

	Ouders VO														Ouders MBO							
%	2003				2004				2005						2003				2004			
Onderwerp/ issue	OL	S	O	?	OL	S	O	?	OL	S	O	BL	?	OL	S	O	?	OL	S	O	?	
Lerarentekort	-	8	90	2	-	10	88	2	-	16	84	*	-	-	7	92	1	-	7	90	3	
Kwaliteit leraren	1	46	51	2	1	51	47	2	1	59	40	*	-	1	46	53	1	-	49	48	3	
Gedragsproblemen op school: pesten, schelden, vechten etc.	29	68	1	2	36	60	2	2	26	72	2	*	-	27	70	1	2	29	68	-	3	
Onderhoud en schoonmaken school	1	65	32	2	1	71	26	2	-	-	-	*	-	1	67	29	3	3	70	23	3	
Kwaliteit van het onderwijs: leren leerlingen de goede dingen?	1	59	38	2	1	64	33	2	2	64	34	*	1	3	66	30	1	-	58	38	3	
Aansluiting van het voortgezet onderwijs op vervolgopleidingen (beroepsonderwijs, hoger onderwijs)	5	39	54	2	5	38	55	2	4	57	39	*	-	6	41	51	2	7	40	50	4	
Bestrijden van onderwijs- en taalachterstanden bij kinderen	9	50	38	3	8	46	44	2	-	-	-	-	-	9	43	45	3	10	51	36	3	
Waarden en normen: wat mag en niet mag	72	22	3	3	74	20	4	2	74	23	2	*	1	63	29	6	2	73	21	3	3	
Betrokkenheid van ouders bij school	50	48	-	2	47	50	1	2	58	40	1	*	1	46	53	-	1	47	50	-	3	
Culturele vorming	30	48	15	3	31	58	9	3	-	-	-	-	-	30	54	15	1	40	47	10	4	
Spreading van allochtone leerlingen	-	-	-	-	-	-	-	-	10	21	68	*	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
Behalen startkwalificatie	-	-	-	-	-	-	-	-	32	48	17	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
Aansluiting onderwijs op arbeidsmarkt	-	-	-	-	-	-	-	-	2	29	58	15	1	-	-	-	-	-	-	-	-	

* niet van toepassing

Bijlage 4 Tabellen

Autonomie

++:	Helemaal mee eens	-:	Mee oneens
+	Mee eens	--:	Helemaal mee oneens
+/-:	Noch mee eens, noch mee oneens	?:	Weet niet

% Nederlanders	2004						2005					
	++	+	+/-	-	--	?	++	+	+/-	-	--	?
Het is een goede zaak dat scholen en onderwijsinstellingen meer vrijheid krijgen om zelf te bepalen hoe ze hun onderwijs organiseren	6	40	27	17	5	3	8	43	23	17	4	5
Meer vrijheid voor scholen (en dus minder regels vanuit de overheid) bij de inrichting van het onderwijs bevordert de kwaliteit van het onderwijs	7	37	27	21	5	4	6	36	26	21	4	6
Ouders, leerlingen en studenten moeten een grotere rol spelen bij het beoordelen van de kwaliteit en prestaties van scholen en onderwijsinstellingen	12	48	22	12	2	4	9	48	21	14	3	5

Bijlage 4 Tabellen

Het is een goede zaak dat scholen en onderwijsinstellingen meer vrijheid krijgen om zelf te bepalen hoe ze hun onderwijs organiseren

% Ouders	PO						VO						MBO					
	++	+	+/-	-	--	?	++	+	+/-	-	--	?	++	+	+/-	-	--	?
2005	5	43	28	16	4	3	7	42	29	17	4	2	-	-	-	-	-	-
2004	4	40	33	17	4	2	7	51	22	16	4	1	7	36	24	22	10	2

Meer vrijheid voor scholen (en dus minder regels vanuit de overheid) bij de inrichting van het onderwijs bevordert de kwaliteit van het onderwijs

% Ouders	PO						VO						MBO					
	++	+	+/-	-	--	?	++	+	+/-	-	--	?	++	+	+/-	-	--	?
2005	4	29	33	25	4	4	7	38	27	20	4	3	-	-	-	-	-	-
2004	3	32	36	22	3	3	7	42	27	17	4	4	5	34	27	26	8	1

Ouders, leerlingen en studenten moeten een grotere rol spelen bij het beoordelen van de kwaliteit en prestaties van scholen en onderwijsinstellingen

% Ouders	PO						VO						MBO					
	++	+	+/-	-	--	?	++	+	+/-	-	--	?	++	+	+/-	-	--	?
2005	9	45	24	16	3	4	11	47	25	14	1	2	-	-	-	-	-	-
2004	9	46	27	12	1	4	9	45	26	15	2	2	10	50	24	12	3	1

Mediagebruik

Voorheen: Hoe vaak leest u in de krant artikelen over onderwijs?

Vanaf 2004: Hoe vaak volgt u in de media (radio, TV, kranten en Internet) berichten over onderwijs?

%	Nederlanders							Ouders						
	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Altijd	22	21	24	28	8	7	13	22	32	21	34	13	7	15
Meestal wel	44	43	39	35	53	35	44	52	46	44	43	64	45	53
Vrijwel nooit	23	23	25	29	35	49	38	19	15	27	19	21	42	29
Nooit	10	7	5	7	4	7	4	6	3	4	3	1	3	3
Weet niet	0	6	7	2	1	2	2	0	4	5	1	0	3	0

Waarvan krijgt u de meest bruikbare informatie van wat er op scholen gebeurt?

%	Nederlanders							Ouders						
	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Media (TV, radio of kranten)	43	42	45	38	25	69	67	27	25	26	23	37	68	69
Eigen waarneming en ervaring	21	22	19	23	14	25	30	42	53	52	45	35	38	36
Gesprekken met bekenden	30	31	29	32	13	28	32	20	16	12	19	9	17	18
Internet	*	1	1	1	0	3	6	*	1	1	2	1	5	7
Via school	*	*	*	*	*	*	3	*	*	*	*	*	*	4
Anders	2	4	6	6	5	1	6	10	5	9	10	5	1	3
Geen opgave	2	1	1	2	44	4	3	1	0	0	0	13	3	2

* niet van toepassing

Achtergrondkenmerken

Leeftijd

%	Nederlanders							Ouders						
	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
18 t/m 29 jaar	23	24	20	13	19	20	19	2	1	3	2	2	1	2
30 t/m 39 jaar	20	21	21	18	21	22	22	38	34	30	30	28	26	33
40 t/m 49 jaar	19	20	19	21	21	20	20	51	54	55	56	49	52	49
50 t/m 59 jaar	17	14	16	21	16	19	17	8	10	11	12	19	19	14
60 jaar en ouder	21	21	23	26	20	20	21	1	1	1	0	1	2	1
Geen opgave	0	0	0	0	2	0	1	0	0	1	0	1	0	0

Geslacht

%	Nederlanders							Ouders						
	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Man	51	49	49	43	50	48	50	38	36	39	38	47	48	47
Vrouw	49	51	51	57	50	52	50	62	64	61	62	53	52	53

Bijlage 4 Tabellen

Werkt u in het onderwijs, of heeft u de afgelopen 5 jaar in het onderwijs gewerkt?

% Nederlanders		
	2004	2005
Ja	8	9
Nee	92	91

% Ouders	2004			2005	
	PO	VO	MBO	PO	VO
Ja	6	6	9	8	12
Nee	94	94	91	92	88

In welk schooltype zit uw kind?

%	2003	2004	2005
	Ouders VO	Ouders VO	Ouders VO
VMBO	56	48	47
HAVO	17	21	23
VWO	19	22	25
Schooltype nog niet gekozen (brugklas/ basisvorming)	6	9	5
Geen opgave	2	4	1

Bijlage 4 Tabellen

Hoe hoog is uw totale netto inkomen per maand (indien tweeverdieners netto-inkomen beide partners)?

%	Nederlanders			Ouders		
	2003	2004	2005	2003	2004	2005
Lager dan € 1.750 per maand	31	32	37	18	20	20
Tussen de € 1.750 en € 2.750 per maand	26	33	31	37	38	39
Hoger dan € 2.750 per maand	15	16	15	22	21	22
Wil ik niet zeggen/ weet ik niet	17	17	17	22	18	19
Geen opgave	11	2	0	1	3	0

Waar zijn uw ouders geboren?

%	Nederlanders						Ouders					
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Nederland	89	90	90	93	92	93	90	90	90	94	94	81
2. Middellandse Zee landen (Marokko, Turkije, Tunesië etc.)		0,4	1,0	0,0	0,0	0,0		1,3	1,4	0,2	0,0	7,8
3. Suriname en Nederlandse Antillen		2,0	1,3	0,4	0,2	0,1		2,5	2,1	0,4	0,1	5,7
4. Europa, Australië, Noord-Amerika (Canada en VS)		4,8	3,6	1,0	0,7	1,0		3,6	2,9	0,5	0,3	0,6
5. Afrika, Azië, Zuid- en Midden-Amerika		2,3	3,5	0,8	0,4	0,4		2,5	3,3	0,8	0,1	0,6
Combinatie 1-5		0,4	0,1	2,4	4,2	3,5		0,1	0,1	3,0	2,7	3,6
Geen opgave		-	-	2	1,7	2,1		-	-	1	2,3	0,5

Bijlage 4 Tabellen

Tot welke kerkelijke of levensbeschouwelijke groepering rekent u zichzelf?

%	Nederlanders							Ouders						
	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Rooms-katholiek	29	31	29	33	32	29	28	26	32	29	31	32	29	28
Nederlands-Hervormd	*	*	*	*	14	15	15	*	*	*	*	14	16	11
Protestants Christelijk	16	21	22	25	4	3	5	21	25	25	20	4	5	5
Gereformeerd	*	*	*	*	9	5	5	*	*	*	*	9	8	5
Islamitisch	1	2	1	1	0	0	0	2	2	2	2	0	0	8
Joods	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Hindoeïstisch	0	0	1	0	0	0	0	1	0	1	1	0	0	3
Humanistisch	1	1	1	0	2	2	2	1	1	0	1	2	0	1
Geen enkele	48	41	42	37	35	42	39	44	36	40	43	35	39	36
Anders	5	4	4	3	2	4	4	5	3	3	2	2	3	3
Weet niet/ geen opgave	1	1	0	1	2	2	2	1	1	1	0	2	3	0

** niet van toepassing*

Hebt u voor de school van uw kind een voorkeur voor een bepaalde levensbeschouwelijke richting of maakt de richting niet uit?

% Ouders	PO							VO							MBO	
	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2003	2004
Maakt niet uit	58	58	60	56	48	50	58	64	67	65	68	68	65	71	75	72
Wel een voorkeur	41	42	40	44	52	50	42	36	32	35	32	31	35	29	24	28
Geen opgave	0	0	0	0	0	2	0	1	1	0	0	1	3	1	1	4

Bijlage 4 Tabellen

Voor welke school zou u kiezen, als de kwaliteit en de afstand tot de school gelijk zouden zijn?

% Ouders	PO							VO							MBO	
	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2003	2004
Openbaar	20	21	21	19	23	28	20	19	20	20	20	27	31	26	23	22
Algemeen Bijzonder (neutraal bijzonder)	1	2	2	4	2	2	3	1	0	4	7	2	2	2	3	8
Protestants Christelijk	36	44	42	40	35	37	32	50	47	41	42	41	35	39	48	42
Gereformeerd	*	*	*	*	8	3	6	*	*	*	*	11	11	8	15	10
Rooms-katholiek	30	26	24	30	24	25	27	15	22	22	23	13	13	15	8	15
Islamitisch	1	1	0	1	0	0	5	2	0	0	1	0	0	2	0	0
Joods	0	1	0	0	0	0	1	1	0	1	0	0	0	1	0	0
Vrije school	2	1	1	1	4	1	3	3	2	1	3	2	5	4	0	1
Anders	9	7	9	6	2	5	4	9	9	12	4	5	3	1	1	2
Geen opgave	0	0	1	0	2	0	1	2	1	1	0	0	0	1	2	0

* niet van toepassing

5. Nomogram

Bijlage 5 Nomogram

Nomogram
Afwijkingsmarges bij 95% betrouwbaarheid

$$\text{marge } m = 1.96 \cdot \sqrt{\frac{p^* (100 - p)}{n}}$$

n =steekproef- omvang	p =gevonden percentage													
	1 99	2 98	3 97	4 96	5 95	10 90	15 85	20 80	25 75	30 70	35 65	40 60	45 55	50 50
20	4,4	6,1	7,5	8,6	9,6	13,1	15,6	17,5	19,0	20,1	20,9	21,5	21,8	21,9
30	3,6	5,0	6,1	7,0	7,8	10,7	12,8	14,3	15,5	16,4	17,1	17,5	17,8	17,9
40	3,1	4,3	5,3	6,1	6,8	9,3	11,1	12,4	13,4	14,2	14,8	15,2	15,4	15,5
50	2,8	3,9	4,7	5,4	6,0	8,3	9,9	11,1	12,0	12,7	13,2	13,6	13,8	13,9
60	2,5	3,5	4,3	5,0	5,5	7,6	9,0	10,1	11,0	11,6	12,1	12,4	12,6	12,7
70	2,3	3,3	4,0	4,6	5,1	7,0	8,4	9,4	10,1	10,7	11,2	11,5	11,7	11,7
80	2,2	3,1	3,7	4,3	4,8	6,6	7,8	8,8	9,5	10,0	10,5	10,7	10,9	11,0
90	2,1	2,9	3,5	4,0	4,5	6,2	7,4	8,3	8,9	9,5	9,9	10,1	10,3	10,3
100	2,0	2,7	3,3	3,8	4,3	5,9	7,0	7,8	8,5	9,0	9,3	9,6	9,8	9,8
125	1,7	2,5	3,0	3,4	3,8	5,3	6,3	7,0	7,6	8,0	8,4	8,6	8,7	8,8
150	1,6	2,2	2,7	3,1	3,5	4,8	5,7	6,4	6,9	7,3	7,6	7,8	8,0	8,0
175	1,5	2,1	2,5	2,9	3,2	4,4	5,3	5,9	6,4	6,8	7,1	7,3	7,4	7,4
200	1,4	1,9	2,4	2,7	3,0	4,2	4,9	5,5	6,0	6,4	6,6	6,8	6,9	6,9
225	1,3	1,8	2,2	2,6	2,8	3,9	4,7	5,2	5,7	6,0	6,2	6,4	6,5	6,5
250	1,2	1,7	2,1	2,4	2,7	3,7	4,4	5,0	5,4	5,7	5,9	6,1	6,2	6,2
300	1,1	1,6	1,9	2,2	2,5	3,4	4,0	4,5	4,9	5,2	5,4	5,5	5,6	5,7
350	1,0	1,5	1,8	2,1	2,3	3,1	3,7	4,2	4,5	4,8	5,0	5,1	5,2	5,2
400	1,0	1,4	1,7	1,9	2,1	2,9	3,5	3,9	4,2	4,5	4,7	4,8	4,9	4,9
450	0,9	1,3	1,6	1,8	2,0	2,8	3,3	3,7	4,0	4,2	4,4	4,5	4,6	4,6
500	0,9	1,2	1,5	1,7	1,9	2,6	3,1	3,5	3,8	4,0	4,2	4,3	4,4	4,4
600	0,8	1,1	1,4	1,6	1,7	2,4	2,9	3,2	3,5	3,7	3,8	3,9	4,0	4,0
700	0,7	1,0	1,3	1,5	1,6	2,2	2,6	3,0	3,2	3,4	3,5	3,6	3,7	3,7
800	0,7	1,0	1,2	1,4	1,5	2,1	2,5	2,8	3,0	3,2	3,3	3,4	3,4	3,5
900	0,7	0,9	1,1	1,3	1,4	2,0	2,3	2,6	2,8	3,0	3,1	3,2	3,3	3,3
1000	0,6	0,9	1,1	1,2	1,4	1,9	2,2	2,5	2,7	2,8	3,0	3,0	3,1	3,1
1500	0,5	0,7	0,9	1,0	1,1	1,5	1,8	2,0	2,2	2,3	2,4	2,5	2,5	2,5
2000	0,4	0,6	0,7	0,9	1,0	1,3	1,6	1,8	1,9	2,0	2,1	2,1	2,2	2,2
2500	0,4	0,5	0,7	0,8	0,9	1,2	1,4	1,6	1,7	1,8	1,9	1,9	2,0	2,0
3000	0,4	0,5	0,6	0,7	0,8	1,1	1,3	1,4	1,5	1,6	1,7	1,8	1,8	1,8
5000	0,3	0,4	0,5	0,5	0,6	0,8	1,0	1,1	1,2	1,3	1,3	1,4	1,4	1,4